

PensionDanmark

RAPPORT OM SAMFUNDSANSVAR

2022

Indhold

04 FORORD

06 NØGLETAL

08 FORRETNINGEN

- 10 Tema: 30 år med PensionDanmark
 - 18 Til medlemmerne
 - til gavn for samfundet
 - 20 Sammen kan vi forandre mere
-

22 VORES MEDLEMMER

- 24 Tryghed gennem hele livet
 - 26 Det skal være nemt at få glæde af pensionsordningen
 - 28 Digital sundhedshjælp
 - når det passer dig
 - 32 Nem adgang til nye kompetencer
-

34 AFTRYK PÅ OMVERDENEN

- 36 Investeringer som løfter samfundet
 - 38 Vi kræver fremskridt på stadig flere fronter
 - 40 Sådan bruger vi vores indflydelse
 - 42 Grønne muligheder efter svært 2022
 - 44 Byggeriet er afgørende i den bæredygtige udvikling
-

48 MEDARBEJDERE

- 50 Bæredygtighed starter hos os selv
 - 52 Engagerede medarbejdere løfter PensionDanmark
-

Taglægger Hamza fra Byens Tag & Facade.

Frisør Julie i sving hos Frisør Gun-Britt.

54 FREMDRIFT OG AMBITIONER

- 56 Sådan følger vi fremdrift
 - 59 Endnu mere bæredygtighed i forretningen
 - 61 Mindre aftryk per investeret krone
 - 64 Ensartede mål løfter branchen
 - 66 Byggeri og biodiversitet skal forenes
 - 68 Resultater på tværs af forretningen
 - 71 Vores arbejde og fokus i 2023
-

72 PÅTEGNINGER

74 ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

84 APPENDIKS

Samfundsansvar i et kriseår

2023 markerer 30-års jubilæet for de første indbetalinger til PensionDanmark. I januar 1993 modtog vi 54 mio. kr. i samlede indbetalinger. I dag modtager vi 1.500 mio. kr. om måneden for 416.000 aktive medlemmer og er vokset drastisk i både medlemstal og pensionsformue. Og vigtigst af alt: Pensionsudbetalingen er i dag et solidt supplement til pensionisternes hverdag. Derfor er fælleserklæringen og arbejdsmarkeds-pensionernes betydning for danskerne og det danske samfund et gennemgående tema i dette års Rapport om Samfundsansvar.

Jubilæet kommer efter et skelsættende 2022. Der er et før og et efter Ruslands invasion af Ukraine. I PensionDanmark har vi omstillet os til den nye virkelighed. Vi har afhændet alle russiske investeringer, tilbudt medlemmer med relationer til Ukraine psykologhjælp og intensivt vores fokus på grønne investeringer, der skal gøre Danmark og Europa uafhængige af russisk energi. Samtidig har vi meldt os parate til aktivt at investere i forsvaret, som et bredt flertal i Folketinget har lagt op til med et nationalt kompromis om dansk sikkerhedspolitik.

Krigen har medført knaphed på energi og fødevarer og sammen med de forsinkelser i forsyningskæderne, som corona har forårsaget, har de sammenhængende kriser udløst historisk høj inflation. Det afspejlede sig også i finansmarkederne, hvor 2022 blev et af de sjældne år med negativt afkast. Medlemmer under 46 år fik et afkast på -6,5 pct., mens medlemmer på 67 år fik et afkast på -4,3 pct. Afkastene placerer PensionDanmark bedst blandt de danske pensionselskaber – takket være en vellykket investeringsstrategi med stor vægt på grøn infrastruktur og aktiv styring af renterisiko. ¹

30 år

**SIDEN 1993 ER VI VOKSET
DRASTISK I BÅDE MEDLEMS-
TAL OG PENSIONSFORMUE**

“

Afkastene placerer PensionDanmark øverst blandt de danske pensionselskaber i størstedelen af alderspuljerne takket være en vellykket investeringsstrategi med stor vægt på grøn infrastruktur og aktiv styring af renterisiko.

Set over de seneste fem år er det gennemsnitlige årlige afkast for PensionDanmarks alderspuljer positivt med mellem 4 og 6 pct. Så selvom det går både op og ned, går det på den lange bane op, når man investerer med ansvarlighed og risikospredning.

2022 blev i Danmark et valgår med sundhed og mangel på arbejdskraft som to af de store temaer. Det passer godt med PensionDanmarks prioriteringer. Vi har også i år haft høj aktivitet i vores sundhedsordning med fysioterapi, kiropraktik og Hurtig Diagnose, og også de nye – og meget populære – online tjenester, hvor medlemmerne nemt og hurtigt kan få en konsultation med en læge eller psykolog. Det er også dokumenteret, at vores arbejde med efteruddannelse til medlemmerne med automatisering og digitalt overblik har løftet anvendelsen af uddannelses-tilbud, så vores medlemmer får de nødvendige kompetencer til fremtiden. Tilgængelighed og innovation. Det er PensionDanmark-måden.

Samfundsansvar står højt på dagsordenen i PensionDanmark. I mange år har vi været med i udviklingen af løsninger på klimaområdet gennem investeringer i vedvarende energi og bæredygtigt byggeri. I 2022 er rejsen ind i næste generation af vedvarende energiprojekter fortsat med Copenhagen Infrastructure Partners' forslag om etablering af en brint-ø i Nordsøen. Nordsøtopmødet i Esbjerg og Østersøtopmødet på Marienborg har understreget nødvendigheden af øget hastighed i implementeringen af mere vedvarende energi. Omfanget af PensionDanmarks grønne investeringer beløb

sig ved udgangen af 2022 til knap 35 mia. kr., heraf 14,3 mia. kr. i grøn infrastruktur. Der er allerede givet tilsagn om investeringer på yderligere 22 mia. kr. frem mod 2030 svarende til en forøgelse på over 60 pct. fra det nuværende niveau. Vores medlemmer har således en kæmpe aktie i den grønne omstilling. ²

2022 har også været et år med fokus på biodiversitet. PensionDanmark udkom tidligere på året med vores første strategi for biodiversitet, der med en række indsatsområder skal opnå og dokumentere resultater til fordel for biodiversitet ³ ved udviklingen af blandt andet byområder. Derfor offentliggør vi i år en særskilt årsrapport med fokus på biodiversitet. Vi har tilsluttet os internationale tilsagn fra UNEP og UNEPFI for den globale finansielle sektor, som understreger behovet for obligatoriske krav for transnationale virksomheder og finansielle institutioner om at opgøre og offentliggøre deres indvirkning og afhængigheder i forhold til biodiversitet inden 2030. Der er behov for ambitiøse mål, klare mandater, obligatoriske krav og fælles rammer, hvis tabet af biodiversitet skal standses og vendes. Høje ambitioner på biodiversitet er ikke alene afgørende for verden, det vil også skabe merværdi for vores investeringer. "Do good and do well". ⁴

2022 gav også anerkendelse af PensionDanmarks indsats i form af en række priser. PensionDanmark blev således tildelt "Årets Bæredygtighedspris 2022" af EjendomDanmark for at lykkes med at gå forrest og forene bæredygtighed, ansvarlighed og afkast inden for ejendomsinvesteringer. I starten af året vandt PensionDanmark også en

international ejendomspris for vores værdiskabende strategi ved IPE Real Estate Awards. PensionDanmark blev ydermere anerkendt for vores indsats for ansvarlige investeringer med prisen som ESG/SRI Provider of the Year for at gøre social ansvarlighed til en forudsætning for vellykkede investeringer. Det er resultatet af en flot holdindsats fra alle PensionDanmarks kompetente og engagerede medarbejdere og en god inspiration til de kommende års indsats for at skabe mest mulig værdi for vores mange medlemmer – og samtidig give vores bidrag til at gøre verden bedre. ⁵

Torben Möger Pedersen

Torben Möger Pedersen
Adm. direktør, PensionDanmark
tmp@pension.dk

Nøgletal for 2022

MEDLEMMER

815.000

medlemmer

PensionDanmark har 416.000 aktive medlemmer ansat i 21.500 virksomheder, der indbetalte 15,2 mia. kr. i 2022.

56.000

pensionister

PensionDanmarks pensionister udgør 13 pct. af den aktive medlemsbestand. Frem mod 2040 vokser denne andel med ca. 120.000 personer, hvilket svarer til 25-30 pct.

ØKONOMI

284 mia. kr.

i pensionsopsparing

Medlemmernes opsparing er i de sidste fem år vokset fra 212 mia. kr., og er nu oppe på 284 mia. kr.

-6,5 pct.

afkast for et typisk 45-årigt medlem

Sammenlignet med resten af pensionsbranchen, har PensionDanmark leveret det bedste afkast. Fra 2023 får pensionisterne forhøjet deres pension med 3,8 pct. i gennemsnit.

SUNDHED

71.000

har benyttet sundhedsordningen

Vores medlemmer har benyttet sundhedsordningen 526.900 gange fordelt på 488.100 fysioterapi- og kiropraktikbehandlinger, 17.100 Hurtig Diagnose-forløb og 21.600 konsultationer hos vores online læge og psykolog.

97 pct.

tilfredshed

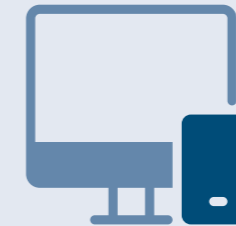
Blandt medlemmer, der har benyttet behandlinger hos en fysioterapeut eller kiropraktor, var 97 pct. enten tilfredse eller meget tilfredse.

DIGITALISERING

2,4 mio.

log-in på pension.dk

Medlemmerne benytter i stadig større omfang de digitale tilbud. Over 2,4 mio. log-in på pension.dk i 2022. For fem år siden var der blot 0,5 mio. log-in.

297 kr.

pr. medlem årligt

Vores digitale løsninger sikrer lave omkostninger. PensionDanmark er blandt de mest omkostnings-effektive pensionselskaber med en administrationsomkostning pr. medlem på 297 kr. årligt.

EJENDOMME

26,4 pct.

bæredygtigheds-certificerede ejendomme

Antallet af eksisterende ejendomme, der er bæredygtigheds-certificeret, er steget med 8 pct. point i forhold til 2018.

7,7 kg

CO₂ pr. m²

Ejendomsporteføljens CO₂-aftryk er i 2022 faldet fra 8,9 til 7,7 kg pr. m². Faldet betyder, at PensionDanmark allerede i år har indfriet vores 2025-målsætning.

MILJØ

9,8 ton

CO₂ pr. mio. kr.

Det samlede CO₂-aftryk for børsnoterede aktie- og virksomhedsobligationer er kun 7 pct. fra at indfri vores kortsigtede 2025-klimamål på disse aktivklasser.

14,3 mia. kr.

i grøn infrastruktur

PensionDanmark har siden 2010 investeret massivt i vedvarende energi og grøn infrastruktur. I 2022 havde vi investeringer for 14,3 mia. kr., hvilket er en stigning på 18 pct. sammenlignet med 2021.

FORRETNINGEN

PensionDanmark er Danmarks største arbejdsmarkeds-pensions-selskab. Vi har over 815.000 medlemmer, [L](#) som er beskæftigede på 21.500 private og offentlige virksomheder.

PensionDanmark ejes af medlemmerne og deres brede repræsentation i bestyrelsen sikrer ejerskab, [L](#) indsigt og indflydelse. Det betyder, at medlemmerne er omdrejningspunktet i hele forretningen.

I 2023 fejrer PensionDanmark 30-års jubilæum. Siden de første indbetalinger i 1993 har vi udvidet produkt-paletten til medlemmerne med sundhedsordning [L](#) og mulighed for efteruddannelse, og vi er stolte af, [L](#) at vi bidrager til, at Danmark i dag har et af verdens bedste pensionssystemer.

TEMA 30 år med PensionDanmark

Startskuddet til arbejdsmarkedspensionerne er fælleserklæringen fra 1987 – en gensidig aftale mellem arbejdsmarkedets parter og regeringen, som skabte økonomisk bæredygtighed for det danske samfund. Siden etableringen af PensionDanmark i 1993, er vi vokset i både medlemstal og pensionsformue og er i dag blandt de 50 største pensionsselskaber i Europa.

Ved etableringen af arbejdsmarkedspensionerne i 1993 havde få forestillet sig, hvor stor betydning det ville få for velfærden i det danske samfund. Frygten var, at arbejdsmarkedspensionerne for personer på det timelønnede arbejdsmarked ville medføre en afskaffelse af folkepensionen. Det ville sætte denne gruppes indtægtsgrundlag under pres. Virkeligheden i dag er, at de fleste danskere har en pensionsordning, og at folkepensionen stadig er det fælles fundament. Det danske arbejdsmarkedspensionssystem er blevet

afgørende for den høje grad af velstand og sammenhængskraft i vores samfund.

Arbejdsmarkedspensionen fra PensionDanmark og de andre danske selskaber har allerede nu sikret, at fag- og ufaglærte pensionister, som har været omfattet af overenskomst, har pæne indkomster som supplement til folkepension og ATP. Inden starten på arbejdsmarkedspensionerne gav folkepension og ATP tilsammen en dækning på 40-55 pct. af den hidtidige indkomst (før skat

Vaskerimedarbejder
Evangeline, Etis.

“Vores medlemmer er omfattet af overenskomster mellem 11 fagforbund og 28 arbejdsgiverforeninger.

Renovationsmedarbejder
Morten, Urbaser.

og modregning). Arbejdsmarkedspensionerne sørger i dag for en samlet dækning på 60-70 pct. for de fag- og ufaglærte, og frem mod midten af århundredet vokser dækningen til 70-80 pct. i takt med, at de årgange, som har sparet op til pension i hele deres arbejdsliv, pensioneres. Det betyder, at nutidens og fremtidens pensionister som gruppe er blevet relativt mere velstillede, og arbejdsmarkedspensionerne har medvirket til at gøre indkomstforskellene blandt pensionisterne mindre. Samtidig har den forøgede opsparing været med til at sikre en mere robust samfundsøkonomi.

PensionDanmark – et resultat af den danske model

PensionDanmark er stiftet og ejet af overenskomstparterne på de overenskomstområder, hvor vi er valgt som pensionsleverandør for de kollektivt aftalte arbejdsmarkedspensioner. PensionDanmark er organiseret, så baglandet har direkte indflydelse på strategien, og produkterne udvikles, så de tjener medlemmerne bedst muligt med et stærkt værdigrundlag bygget på bæredygtighed, solidaritet, innovation og partnerskaber.

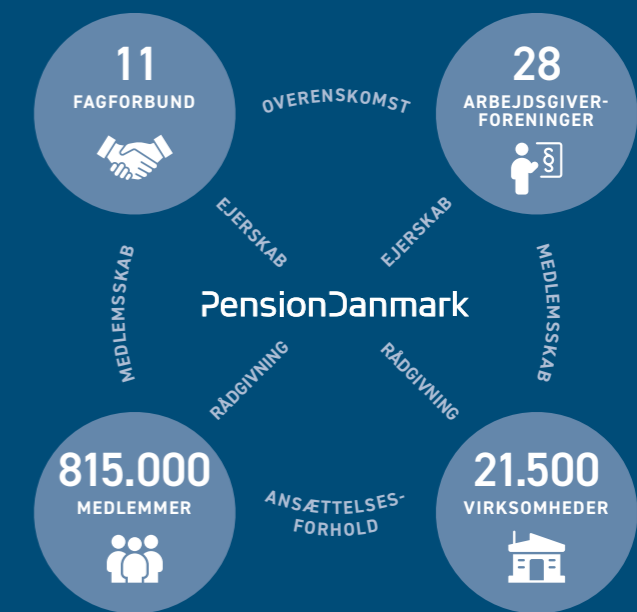
PensionDanmark ejes af 10 fagforbund og 15 arbejdsgiverforeninger, som er repræsenteret i PensionDanmarks bestyrelse. Bestyrelsen sætter retningen for forretningen ved blandt andet at drøfte produktændringer, investeringspolitik og forsikringsbestemmelser. Det giver direkte indflydelse for både arbejdsgivere og lønmodtagere på rammerne for de opsparingsordninger, forsikringer og sundhedsydelse, som PensionDanmark leverer til medlemmerne.

Desuden har PensionDanmark fem branchebestyrelser, der fastlægger indholdet i pensionsordningen på de respektive overenskomstområder inden for de rammer, bestyrelsen udstikker. Branchebestyrelserne består af repræsentanter udpeget af parterne på de enkelte overenskomstområder og et antal tillidsvalgte valgt af medlemmerne af PensionDanmarks tillidsrepræsentantforum.

Disse strukturer sikrer, at PensionDanmark udvikler sig i takt med medlemmernes behov og dermed forbliver en bæredygtig forretning for baglandet. Derfor er bæredygtighed en naturlig del af PensionDanmarks DNA.

MISSION

PensionDanmarks mission er at hjælpe medlemmerne til et godt og langt arbejdsliv og en økonomisk tryk alderdom. Ud over opsparing til pension indeholder pensionsordningen et socialt sikkerhedsnet ved kritisk sygdom, dødsfald og behov for tidlig tilbagetrækning. Hertil kommer et omfattende program inden for sundhed og hjælp til efteruddannelse. [↗](#)

**VORES EJENDOMS-
PORTEFØLJE ER I DAG
VOKSET TIL**

28,4 MIA. KR.

Struktør Simon, NCC.

Innovative og bæredygtige løsninger

PensionDanmark har løbende, og gennem tæt samarbejde med de faglige organisationer, udvidet produktpaletten til medlemmerne, der i dag omfatter både sundhedsordning og efteruddannelse. Sundhedsordningen har særligt fokus på tidlig indsats, så medlemmerne hurtigst muligt kan få den rette behandling og dermed undgå, at mindre skavanker bliver til kroniske skader. PensionDanmarks administration af uddannelsesfondene er med til at give øget job-sikkerhed og mobilitet på arbejdsmarkedet,

hvilket understøttes af vores efteruddannelsesse, som giver lønmodtagere og arbejdsgivere et unikt overblik over uddannelsesmuligheder og -rettigheder. Alt sammen positive bidrag til at bevare medlemmernes tilknytning til arbejdsmarkedet: PensionDanmark hjælper medlemmerne med at passe på deres helbred og på deres kompetencer.

Siden 1996, hvor PensionDanmark, som det første danske pensionselskab, oprettede en hjemme-

2019

**I 2019 BEGYNDTE
VI ARBEJDET MED
KLIMARAPPORTERING**

side, har vi fokuseret på at være frontløbere inden for digitale løsninger til medlemmerne. Digitaliseringen giver mulighed for at yde den bedst mulige service til medlemmerne samtidig med, at administrationsomkostningerne holdes blandt de allerlaveste i branchen, så mest muligt af medlemmernes indbetalinger bliver sparet op til en økonomisk tryk alderdom.

Også på investeringsfronten sigter vi efter at gå forrest, når det kommer til bæredygtige investeringer med robuste afkast til medlemmerne. Vi foretog vores første ejendomsinvestering i 2002 på 29 mio. kr. Til sammenligning er vores ejendomsportefølje i dag, 20 år senere, vokset til knap 29 mia. kr. Ligeledes var PensionDanmark det første danske pensionselskab til at investere i vedvarende energi og grøn infrastruktur for over 12 år siden. Det gør vi særligt gennem den verdensledende globale investor i vedvarende energiinfrastruktur, Copenhagen Infrastructure Partners, som PensionDanmark var med til at etablere i 2012, og som vi fortsat er største investor i.

For at sikre at PensionDanmark hele tiden bevæger sig i en grønnere og mere bæredygtig retning, begyndte vi arbejdet med klimarapportering tilbage i 2019. Ved at rapportere på vores påvirkning af omverdenen skaber vi ikke kun gennemsigtighed for medarbejdere, medlemmer og omverdenen. Vi skaber også et klart incitament til handling. Handling, som i det forgangne år blandt andet har omfattet en dedikeret biodiversitetsstrategi for PensionDanmarks fremtidige nybyggeri og byområder samt en yderligere udvidelse af rapporteringen af klimapåvirkningen fra investeringer, som nu omfatter knap 80 pct. af porteføljen. Vi vil være på forkant med rapportering.

Anlægggartner
Malene, Malmo.

Casper og Martin, Kecon.

Fremtiden kræver investeringer, kompetencer og nytænkning

PensionDanmark og vores medlemmer står over for flere store udfordringer, som kommer til at være afgørende for arbejdet de næste år.

De ældre vil i fremtiden udgøre en markant større del af befolkningen end i dag, fordi vi forventes at leve længere. Udgifterne til ældre-service og til sundhedsydelser vil derfor vokse markant frem mod 2050. Det gør, at den måde, vi hidtil har tænkt velfærd, ikke er holdbar. Vi bevæger os fra velfærdssamfund version 1.0, hvor velfærdsydelserne var finansieret via skatterne, til version 2.0, med en blanding af skatte- og privatfinansierede løsninger.

Arbejdsmarkedspensionsmodellen er opbygget gennem 30 år og er i fuld gang med at blive rullet ud inden for sundhed og efteruddannelse. I fremtiden vil PensionDanmark også udvide modellen til ældreservice. PensionDanmark ser et behov for en reformeret ældreservice, der bygger på partnerskaber mellem private og offentlige aktører. Vi ønsker at bidrage positivt til en løsning på den udfordring inden for de samme principper, som har været anvendt i forbindelse med arbejdsmarkedspensionerne. Ved at supplere offentlige ydelser med kollektive ordninger aftalt i overenskomsterne kan der sikres ordninger, som supplerer de offentlige ydelser og dermed fremtidssikrer velfærdssamfundet.

De demografiske udfordringer kræver et tilstrækkeligt højt og kvalificeret arbejdsudbud, hvilket også er en forudsætning for både finanspolitisk holdbarhed og fortsat vækst i dansk økonomi. Det fordrer, at lønmodtagerne har mulighed for at blive så lang tid som muligt på arbejdsmarkedet. Derfor har PensionDanmark fokus på at sikre vores medlemmer et langt og godt arbejdsliv. 90 pct. af vores medlemmer er

fag- eller ufaglærte, og de er derfor langt mere belastet af et hårdt fysisk arbejdsmiljø med deraf følgende større nedslidningsrisiko end resten af befolkningen. Samtidigt stiller den grønne omstilling og strukturelle forandringer på det fremtidige arbejdsmarked generelt stigende krav til medlemmernes kvalifikationer og kompetencer. Medlemmerne får derfor behov for opkvalificering og muligheder for sporskifte, hvis de skal være i stand til at opretholde høj beskæftigelse og tilknytning til arbejdsmarkedet i så lang tid som muligt. Det betyder, at det innovative arbejde med efteruddannelse, som PensionDanmark varetager via kompetenceudviklingsfondene, vil få endnu mere fokus i årene fremover.

PensionDanmarks grønne investeringer vil fremover i stigende grad være fokuseret mod den næste generation af grønne teknologier, som skal bidrage med nye løsninger på den globale klimakrise. Der er brug for tempo og handling, hvis Danmark skal fastholde en førerposition i næste fase af den grønne omstilling, og hvis den nye regerings ambitiøse mål om et klimaneutralt Danmark i 2045 skal nås. Investeringsbehovet er omfattende, men finanssektoren står klar med den nødvendige finansiering, og branchens løfte om nye grønne investeringer for 350 mia. kr. inden 2030 står ved magt. [L2](#)

Ruslands angreb på Ukraine har ændret den trussel, Danmark står over for i fremtiden, og det stiller nye krav til dansk forsvar og beredskab. PensionDanmark ønsker at bidrage til sikring af Danmarks sikkerhed. Aktuelt har PensionDanmark i konsortium med selskaberne Terma og OMT dialog om at udvikle nye patruljeskibe til forsvaret, der kan løse både militære- og miljømæssige opgaver. I de kommende år kommer forsvarsinfrastrukturen til at fylde mere og mere, hvilket passer godt på de langsigtede investeringer i Danmarks fremtid, PensionDanmark gerne vil bidrage til.

Vi vil i fremtiden fortsat søge at yde den bedst mulige service til vores medlemmer. Vi ser ind i et samfund, hvor demografien skaber udfordringer. PensionDanmark er parat til at levere de nødvendige løsninger til velfærdssamfundet om det handler om den voksende ældrebefolkning, klimakrisen eller dansk sikkerhed.

350 MIA. KR.

**I NYE GRØNNE
INVESTERINGER
INDEN 2030**

Tre årtier med rivende udvikling

Trepartsaftale: Fælleserklæringen

Den 8. december 1987 indgik arbejdsmarkedets parter og den daværende regering en trepartsaftale, benævnt fælleserklæringen. Fælleserklæringen er det mest vidtrækkende eksempel på samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter og det politiske system og var startskuddet til indførelsen af arbejdsmarkedspensionerne, som er blevet et centralt element i det danske velfærdssystem.

Branchens første hjemmeside

I 1996 udviklede PensionSelskaberne branchens første hjemmeside: pension.dk. Lige siden har PensionDanmark haft fokus på digitale løsninger, der tilbyder medlemmerne nemme og tilgængelige produkter. Digitaliseringen sikrer, at vi kan yde den bedst mulige service til medlemmerne.

Første ejendomsinvestering

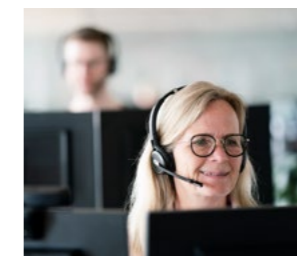
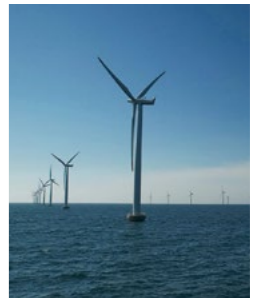
I 2002 foretog PensionDanmark sin første ejendomsinvestering med købet af ejendommen Rosenkæret 37-39 i Gladsaxe for 29 mio. kr. Det viste sig at være en god forretning for medlemmerne, og i dag er vi en af Danmarks største byggherrer med en ejendomsportefølje på knap 29 mia. kr. PensionDanmark er med til at præge dagsordenen og de grønne

ambitioner i branchen. Vi har blandt andet siden 2012 fået samtlige kontorer – og siden 2016 – samtlige nye boligejendomme guld-certificeret efter DGNB-standarden for at sikre et højt niveau af bæredygtighed.

Første investering i grøn infrastruktur

I 2010 foretog PensionDanmark den første vindinvestering med købet af halvdelen af Nysted Havvindmøllepark. Dermed blev vi de første til at investere i havvind og begyndelsen på et større investeringseventyr i vedvarende energi og grøn infrastruktur. I dag har PensionDanmark investeringer i grøn energiinfrastruktur over hele verden. De seneste år er fokus i stigende grad rettet mod den næste generation af grønne teknologier, som skal bidrage med nye løsninger på den globale klimakrise. I 2022 har vi afsat 3,3 mia. kr. til investeringer i udvikling af nye grønne teknologier.

Lancering af efteruddannelsessite

I 2019 gik PensionDanmarks efteruddannelsessite i luften. Det bidrager til at skabe overblik over mulighederne for både medlemmer og virksomheder. Efteruddannelse er vigtig for vores medlemmer, da det er med til at give lavere sygefravær, øget jobsikkerhed samt sikre mobilitet på arbejdsmarkedet. Og ikke mindst til at gøre arbejdsmarkedet klar til den grønne omstilling.

1987

1993

1996

1999

2002

2005

2010

2012

2019

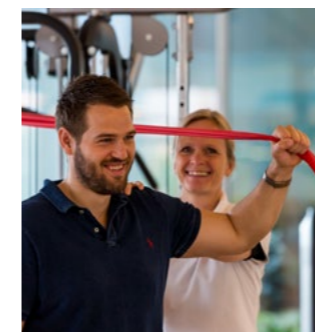
2022

De første pensionsindbetalinger faldt 1. januar 1993 og indikerer dermed også starten på PensionDanmark, som i dag er Danmarks største arbejdsmarkedspensionselskab. Hvor vi den første måned modtog omkring 50 mio. kr. i indbetalinger, modtager vi i dag 30 gange så meget: 1.500 mio. kr. om måneden. Derudover er pensionsbidraget siden 1993 steget fra 0,9 pct. til 12 pct.

Adgang til pensionsoplysninger

I 1999 var PensionDanmark frontløber på at give medlemmerne mulighed for at se deres egne pensionsoplysninger på pension.dk. I 2022 loggede medlemmerne ind på pension.dk over 2,4 mio. gange.

Sundhedsordning til medlemmerne

PensionDanmark var blandt de første pensionselskaber til at tilbyde medlemmerne sundhedsordning. Sundhedsordningen har særligt fokus på tidlig indsats, så medlemmerne hurtigst muligt kan få den rette behandling og dermed undgå, at mindre skavanker bliver til skader.

Etablering af Copenhagen Infrastructure Partners

PensionDanmark var i 2012 med til at etablere Copenhagen Infrastructure Partners som eneinvestor. Det sker som led i målsætningen om at øge investeringerne i vedvarende energi og energiinfrastruktur. Siden er der kommet flere investorer med. PensionDanmark havde ultimo 2022 investeringer i grøn infrastruktur for samlet 14,3 mia. kr., hvoraf 64 pct. er investeret via CIP.

PensionDanmark i dag

I dag har PensionDanmark over 815.000 medlemmer beskæftiget på 21.500 private og offentlige virksomheder, som får mindst 12 pct. i pensionsbidrag. Medlemmerne er omfattet af overenskomster mellem 11 fagforbund og 28 arbejdsgiverforeninger.

Læs mere [↗](#)

Til medlemmerne - til gavn for samfundet

PensionDanmarks handlinger som virksomhed og investor har stor betydning for samfundet og for vores medlemmer – både nu og i fremtiden. Fokus i rapporten er på bæredygtighedseffekten af forretningen frem for aktivitet – "you get what you measure". På den måde kan vi bedre målrette vores indsatser.

PensionDanmark har gjort verdensmålene til værdigrundlaget for vores forretning, da de både åbner for nye forretningsmuligheder og giver en ramme og målsætning at arbejde frem mod. De seneste år har vi arbejdet detaljeret med rapportering af vores bæredygtighedseffekt, da det giver nye indsigter og muliggør positive forandringer. Med udgangspunkt i vores medlemmer og omverden har vi udvalgt de verdensmål, hvor vi gennem vores aktiviteter kan bidrage med størst effekt.

Som arbejdsmarkedspensionsselskab er PensionDanmarks opgave at skabe de bedst mulige rammer for, at vores medlemmer kan få et godt og langt arbejdsliv og en økonomisk tryk alderdom. Arbejdsmarkedspensionerne sikrer ikke kun medlemmerne økonomisk tryk. De sikrer også økonomisk bæredygtighed i det danske samfund og bidrager dermed til verdensmål 1.

Vores digitaliseringsmuligheder benyttes som løftestang til at indfri andre verdensmål, såsom øget tilgængelighed i sundhedsordningen (verdensmål 3) og kvalitet i efteruddannelse (verdensmål 4).

Forvaltningen af medlemmernes indbetalinger giver PensionDanmark ansvar for at investere medlemmernes opsparing. Investeringerne skal ikke kun give et godt afkast til medlemmet, de skal også foretages ansvarligt og bidrage til det samfund, vi lever i. Vores investeringer i grøn infrastruktur, grønne klimaløsninger og bæredygtigheds certificerede ejendomme bidrager således til verdensmål 7, 11 og 13.

Ligesom vi har udvalgt verdensmål med udgangspunkt i, hvor vi opnår størst effekt, mener vi også, det er vigtigt at fortælle om de potentielle negative effekter, som vores forretning kan have. PensionDanmark har forpligtet sig til at rapportere på UN Global Compacts 10 principper for etisk forretningsadfærd inden for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorrupsion. De potentielle negative effekter og udfordringer indgår løbende i rapporten i form af vores dilemmaer. Vi vil være åbne og transparente, og derfor fortæller vi også om negative effekter og udfordringer.

8 dilemmaer fra alle hjørner af forretningen drøftes i dette års rapport

Køkkenarbejder Janet, Hotel Crown Plaza.

Verdensmål 17 er et overordnet mål, da partnerskaber er udgangspunktet for det meste, vi gør, og fordi effekten er større, når vi arbejder sammen med andre.

Flere data, mere indsigt, større effekt

	2022	2021	2020	2019
Økonomisk tryk				
Delmål 1.3: Udbetalinger til pensionerede medlemmer (mia. kr.)	4,4	3,8	3,7	3,4
Delmål 8.10: Log-in på medlemsportalen (1.000)	2.363	1.873	1.461	1.154
Delmål 8.10: Log-in på medlemsportalen via app (1.000)	1.685	1.187	963	680
Sundere arbejdsstyrke				
Delmål 3.8: Fysioterapi- og kiropraktikbehandlinger	488.126	427.535	265.657	369.763
Delmål 3.8: Oprettede Hurtig Diagnose-sager gennem sundhedsordningen	17.117	12.459	10.192	6.471
Delmål 3.8: Online læge konsultationer	4.051	2.839	515	-
Delmål 3.8: Online psykolog forløb	17.577	-	-	-
Kvalificeret arbejdskraft				
Dansk målepunkt 4.4ii: Efteruddannelsesforløb	39.744	35.765	47.906	45.102
Dansk målepunkt 4.4ii: Udbetalt tilskud fra fondene til efteruddannelsesaktivitet (mio. kr.)	55.685	52.945	71.724	58.909
Robuste og bæredygtige investeringer				
Dansk målepunkt 7.2ii: Investeringer i grøn infrastruktur (mio. kr.)	14.322	12.139	15.303	13.664
Dansk målepunkt 7.2ii: CO ₂ -besparelser ved ejerskab af grøn infrastruktur estimeret (ton CO ₂)	1.309.478	1.511.358	1.902.220	2.297.000
Dansk målepunkt 7a.i: Investeringer i nye grønne løsninger (mio. kr.)	3.269	1.793	0	0
Dansk målepunkt 11.3.i: Ejendomme der opfylder EU's taksonomi for bæredygtig finansiering (pct.)	43,7	38,6	-	-
Dansk målepunkt 11.3.i: Bæredygtigheds certificerede m ² i løbet af året	40.158	7.841	31.420	68.513
Dansk målepunkt 11.3.i: Ejendomsporteføljens CO ₂ -belastning (kg/m ²)	7,7	8,9	11,6	11,8
Delmål 13.3: Samlet CO ₂ -aftryk for investeringsporteføljen (ton/mio. kr.)	6,6	6,9	7,7	8,8

Sammen kan vi forandre mere

Fælles løsninger er en del af PensionDanmarks DNA og definerer måden, vi driver forretning på. Gennem samarbejde med private og offentlige partnere skaber vi større og bedre resultater ved hver især at bidrage med det, vi er bedst til.

Partnerskaber omfatter alle dele af forretningen og indgås på tværs af brancher, sektorer og landegrænser, hvor der er attraktive investeringsmuligheder, og hvor vi på en og samme tid sikrer de bedste og mest effektive løsninger for medlemmerne og et positivt bidrag til vores omverden.

De seneste år har PensionDanmark udvidet vores partnerskaber til nye brancher, hvor vi med kompetente parter kan skabe skalerbare og standardiserede

løsninger og produkter, der imødekommer nogle af de udfordringer, Danmark står overfor i fremtiden, såsom behovet for mere vedvarende energi, den stigende efterspørgsel på bæredygtigheds-certificerede ejendomme og behovet for en opgradering af forsvaret. Det giver mening for PensionDanmark, for vores medlemmer og for samfundet.

Bæredygtighed og ESG er et vigtigt element i alle de partnerskaber, PensionDanmark indgår i.

Antælgsgartnerne Torben og Malene på Amager Bakke.

E PensionDanmark arbejder tæt sammen med Copenhagen Infrastructure Partners (CIP) om realiseringen af en række energier, både i Danmark og globalt. Vi ser et underliggende behov for massiv udbygning af havvind, hvoraf meget med fordel tænkes ind i en Power-to-X-sammenhæng, hvor der skabes brint fra den grønne strøm direkte på øerne. CIP, som er et af verdens førende investeringsselskaber inden for grøn infrastruktur med betydelig erfaring fra store offshore-projekter i hele verden, bistår blandt andet PensionDanmark, Andel og PFA i Vindø-konsortiet med udviklingen af en stor energiø i Nordsøen. Partnerne tegner tilsammen et stærkt konsortium med et langsigtet, bæredygtigt ejerskab og fokus på medlemmer, kunder og andelshavere.

“For at muliggøre den enorme planlagte udbygning af havvind, ser vi i PensionDanmark et stærk rationale i at bygge energier, både i Danmark og globalt.”

Mathias Stauning,
Senior Investment
Manager i Direct Equity

S PensionDanmark ønsker at bidrage til at bygge moderne erhvervsskoler, som kan uddanne kommende generationer af faglærte i fremtiden for at sikre en fortsat kvalificeret arbejdsstyrke i Danmark. Derfor investerer vi bredt i forskellige skoler, der tilbyder uddannelser inden for vores medlemmers brancher. PensionDanmark har blandt andet indgået partnerskab med både Den Jydske Haandværkerskole om et bæredygtigheds-certificeret skolebyggeri i Hadsten, der skal bidrage til at udvide og uddanne flere tømrere, elektrikere, køleteknikere og plastmagere og med Hotel- og Restaurantskolen om en ny skolebygning og et gastronomisk campus i København. Derudover har PensionDanmark sammen med Esbjerg Kommune og uddannelsesinstitutionen Rybners underskrevet en hensigts-erklæring om at samarbejde om en kommende klimaerhvervsskole i Esbjerg.

“Med vores erfaring inden for bæredygtigheds-certificeret byggeri og offentligt-private partnerskaber kan vi være med til at skabe de ideelle rammer om fremtidens grønne uddannelser.”

Mia Manghezi,
Projektudviklingsdirektør i
Ejendomme - Byområder

G PensionDanmark er stiftende medlem af den FN-etablerede NetZero Asset Owner Alliance, der består af investorer fra hele verden, som har til hensigt at udbrede konkrete værktøjer til at opfylde Paris-aftalen.

Blandt andet arbejder alliancen ud fra forpligtende reduktionsmål for investeringernes klimaaftryk og giver råd til god forretningsførelse i selskaber og brancher, der skal omstille sig. Alliancen har også en vision om at hjælpe med at skabe et klart, konsekvent politisk miljø for at fremskynde realisering af klimamålsætninger. Til dette formål har alliancen offentliggjort en række politikorienterede diskussionspapirer og holdningserklæringer i løbet af de seneste 12 måneder.

“PensionDanmark er med til at sætte retningen for en af verdens mest ambitiøse sammenslutninger af klimavenlige investorer.”

Jan Kæraa Rasmussen,
Head of ESG & Sustainability

D Forsvarsinfrastrukturen kommer til at fylde mere og mere over de kommende år og passer godt på de langsigtede investeringer, PensionDanmark vil lave.

Aktuelt har PensionDanmark tilbudt det danske forsvar et samarbejde om at forny og drive kaserner, mens vi sammen med selskaberne Terma og OMT er ved at udvikle fem nye patruljeskibe til forsvaret, der kan løse både militær- og miljøopgaver. Derudover er PensionDanmark med til at undersøge muligheden for at lave en investeringsfond, der skal kunne skyde kapital i danske og nordiske startups inden for droner, sporingsteknologi eller andet, som kan bruges af forsvaret.

“Jeg synes, at der mangler et D i ESG for defence og democracy, for det hører efter min overbevisning med i bæredygtighed.”

Torben Möger Pedersen,
Administrerende direktør

PensionDanmark bruger på alle forretningsområder partnerskaber, heriblandt offentligt-private partnerskaber, til at sikre de bedste og mest effektive løsninger.

VORES MEDLEMMER

PensionDanmark er sat i verden for at løfte en vigtig samfundsopgave: At bidrage til medlemmernes økonomiske tryghed, når de går på pension, og derigennem sikre økonomisk bæredygtighed i det danske samfund.

For at sikre medlemmerne et godt og langt arbejdsliv tilbyder PensionDanmark et socialt sikkerhedsnet i tilfælde af sygdom, dødsfald, behov for tidlig tilbagetrækning eller hjælp til efteruddannelse. Produkterne er indrettet som supplement til – og ikke en erstatning for – de offentlige ydelser og tilbud, med udgangspunkt i, hvad der bringer mest mulig værdi til medlemmerne.

Højrup & Clemmensen

Elektriker Henrik,
Højrup & Clemmensen.

Tryghed gennem hele livet

PensionDanmark har en 360-graders tilgang til medlemmerne, der sikrer dem økonomisk tryghed i arbejdslivet og i pensionsalderen. Forsikrings- og opsparingsprodukterne er sammensat sådan, at udbetalingerne giver medlemmerne og deres familier et godt supplement til de offentlige ydelser. Derudover har vi tiltag inden for sundhed og efteruddannelse, der er med til at sikre medlemmerne et godt og langt arbejdsliv.

For at sikre en høj medlemstilfredshed og lave omkostninger gør PensionDanmark i stort omfang brug af digitaliserede styresystemer. Vores innovative it-plattform har fokus på automatisering af processer gennem brug af robotteknologi og kunstig intelligens samt systematisk anvendelse af digitale platforme i dialogen med medlemmer, virksomheder og organisationer. Digital innovation skaber en fleksibel og personlig medlemsoplevelse, og holder samtidig både sagsbehandlingstiderne og administrationsomkostningerne nede.

Medlemmernes pensionsbidrag skal først og fremmest gå til opsparing. I 2022 betalte et medlem 297 kr. i administrationsomkostninger, og PensionDanmark er dermed blandt de omkostningseffektive selskaber i Danmark.

Administrationen er tilrettelagt med medlemmerne i centrum. Derfor er der fokus på tilgængelighed, korte ekspeditions- og svartider, klar kommunikation og stor respekt for det enkelte medlem.

PRODUKT

Pension

Pensionsbidragene fordeles, så mest muligt anvendes til aldersopsparing. I 2022 betalte et medlem 297 kr. i administrationsomkostninger, og PensionDanmark er dermed blandt de mest omkostningseffektive selskaber i Danmark. [Læs mere](#)

AKTIVITET

Fuld digitalisering af forretningen sparer omkostninger og frigiver ressourcer til personlig rådgivning – fx i forbindelse med overgangen til livet som pensionist.

RESULTAT

Sammenlignet med afkast i andre selskaber har medlemmerne klaret sig godt i 2022. Et 45-årigt medlem fik et afkast på -6,5 pct., mens et 67-årigt medlem fik -4,3 pct. Over de seneste fem år har afkastene været i pænt plus på 32,0 pct. for et medlem under 46 år og 20,0 pct. for et 67-årigt medlem.

Forsikringer

Forsikringsdækningerne er målrettet medlemmernes behov på de enkelte brancheområder. Medlemmerne kan efter behov justere beløbene i deres forsikringsydelser. Forsikringerne dækker ved dødsfald, kritisk sygdom, supplerende førtidspension, ressourceforløb, seniorpension og fleksjob. [Læs mere](#)

Digital sagsbehandling sikrer hurtig udbetaling af erstatninger – helt ned til fem minutter. PensionDanmark sørger via samkøring med offentlige registre for, at medlemmerne automatisk får besked ved hændelser, som er dækket af deres forsikringer.

920 medlemmer fik tilkendt supplerende førtidspension, 830 medlemmer supplerende seniorpension, 3.000 medlemmer fik et engangsbeløb på typisk 100.000 kr. ved kritisk sygdom og 3.400 efterladte modtog et engangsbeløb. Der blev udbetalt i alt 5,2 mia. kr.

Sundhedsordning

Fri adgang til fysioterapi og kiropraktik uden henvisning eller egen betaling. Hurtig Diagnoseforløb forkorter vejen til behandling. Hurtig adgang til online læge og psykolog. [Læs mere](#)

Medlemmerne får rådgivning og behandlingstilbud, der passer til deres situation og behov. Ligeledes sikrer vores digitale bookingplatform nem og hurtig adgang til godt 2.800 fysioterapeuter eller kiropraktorer på over 870 klinikker over hele landet.

59.700 medlemmer fik 488.100 behandlinger hos fysioterapeut eller kiropraktor. 3.700 medlemmer fik et online psykologforløb, mens 2.800 medlemmer benyttede sig af online læge. Medlemmerne foretog 27.900 opkald til vores sundhedsteam og 76.900 opkald til behandlingsrådgivning. 17.100 medlemmer fik et Hurtig Diagnose-forløb.

Efteruddannelse

Administration af 107 uddannelsesfonde og opkrævningsaftaler, herunder 20 kompetenceudviklingsfonde, som omfatter 12.100 virksomheder med 242.000 medarbejdere. [Læs mere](#)

Digitalt uddannelsesoverblik for medlemmer og virksomheder med automatiseret refusion af støtte.

2.100 virksomheder modtog efteruddannelsesstøtte gennem fonde, administreret af PensionDanmark Uddannelsesfonde, for 39.700 uddannelsesforløb. Der blev i alt udbetalt 55,7 mio. kr. i tilskud i 2022.

Kristian og Mathias,
Malerfirmaet
René Herman

Det skal være nemt at få glæde af pensionsordningen

For mange er pension og forsikringer et lavinteresseområde. Derfor skal det være nemt for medlemmerne at danne sig et overblik og tilpasse ordningerne. En kombination af digitale løsninger og personlig rådgivning giver medlemmerne den bedst mulige kundeservice.

Digitalisering og ny teknologi har gennem hele PensionDanmarks levetid været afgørende redskaber til at holde omkostningerne nede samtidig med, at servicen har været helt i top. Blandt andet anvendes robotter i sagsbehandlingen, som fjerner mest mulig manuel indtastning i systemerne. Det hjælper til hurtigere udbetaling af førtidspension, forsikring ved kritisk sygdom og forsikring ved dødsfald. Vores digitale selvbetjeningsunivers giver medlemmerne et lettilgængeligt overblik over deres pensionsordning samt mulighed for hurtigt og nemt at tilpasse ordningen til deres livssituation samt booke en tid hos enten en fysioterapeut, kiropraktor, online læge eller psykolog.

Den automatiserede sagsbehandling er hurtigere, mere ensartet og smidig, hvilket er med til at øge serviceniveauet ved at frigive varme hænder fra vores sundheds-, behandler- og rådgivningsteam, så de har tid til at yde en personlig betjening af de medlemmer, der har behov for det. Det betyder, at den tid der spares ved en øget digitalisering, nu bruges til direkte kontakt og rådgivning af vores medlemmer. Ved at kombinere digitale løsninger og personlig rådgivning gør vi det nemt for medlemmerne at få den hjælp, de har brug for.

Vi tager fat i medlemmerne

Ikke alle medlemmer kender indholdet i deres pensionsordning. Her tager vi ansvar for, at medlemmerne er bedst muligt informeret om deres muligheder i ordningen. De skal vide, at en pensionsordning er mere end en opsparing og også indeholder en række forsikringer.

Derfor tager vi målrettet fat i medlemmerne med rådgivning via mail, sms, mit.dk, pension.dk og telefon. Det sker løbende og automatiseret på baggrund af medlemsdata – fx alder, bopæl, job, beskæftigelsehistorik, forsikringsordninger og brug af ydelserne i sundhedsordningen.

Vi samarbejder desuden med forskellige offentlige myndigheder for at sikre, at medlemmerne automatisk bliver informeret, hvis de har ret til en forsikringsydelse i pensionsordningen.

RESULTATER

Et **45-årigt** medlem fik et afkast på

-6,5 pct.

Dermed har medlemmernes opsparing klaret sig rigtig godt igennem et meget udfordrende år.

Et **67-årigt** medlem fik et afkast på

-4,3 pct.

11,2 mia. kr.

udbetalt til medlemmerne, heraf **4,4 mia. kr.** til medlemmer, der er gået på pension.

Medlemsrådgiver Betina, PensionDanmark

I øjeblikket har jeg ikke kone og børn, så der er ingen efterladte, der har brug for penge, hvis jeg dør før pensionsalderen. Derfor valgte jeg at sætte forsikringen ved død ned fra 500.000 kr. til 0 kr. Men det er klart, at kommer der kone og børn, så vil jeg skrue forsikringen ved død op, så familien er godt sikret."

Maleren Nicolai bor i øjeblikket alene, og har ikke nogen børn. Derfor har han justeret på forsikringerne i sin pensionsordning.

Løft i pensioner trods usikre tider

Efter et fantastisk investeringsår i 2021, hvor PensionDanmark kunne levere et rekordstort afkast på 36,4 mia. kr., har 2022 været et langt mere vanskeligt år med større usikkerhed og faldende markeder, der har været ramt af både stigende inflation, udsigten til en strammere pengepolitik og ikke mindst konsekvenserne for energi- og fødevaremarkederne efter Ruslands invasion af Ukraine. [L](#)

De usikre tider på de finansielle markeder har, på den korte bane, påvirket afkastet på danskerne pensionsopsparing. I de kommende år skal alle pensionsopsparere indstille sig på lavere gennemsnitlige afkast, end det har været tilfældet de seneste år. Ikke desto mindre forventer PensionDanmark fortsat at kunne sikre fornuftige, positive afkast på både mellemlang og lang sigt. Og tager man de langsigtede briller på og ser afkastudviklingen over længere perioder, tegner der sig et mere stabilt billede.

Udbetalinger til pensionister kan svinge med udviklingen i afkast, forventninger til medlemmernes levetid og renteniveauet. For at dæmpe konsekvenserne af disse svingninger fastlægges udbetalingerne i PensionDanmark med plads til en reserve, der kan aktiveres, så det enkelte medlems udbetalinger kan stige, hvis priserne stiger. PensionDanmark kan derfor i 2023 tilbyde vores alderspensionister en gennemsnitlig stigning på 3,8 pct. i deres udbetalinger. Langt de fleste af vores pensionister har udsigt til stigende eller uændrede udbetalinger, og det understreger, at PensionDanmarks udjævningsmekanisme og investeringsstrategi fungerer.

Medlemmernes opsparing hos PensionDanmark er et vigtigt supplement til offentlige pensionsydelser, og opsparingen bidrager til at skabe gode forudsætninger for et seniortiv med høj livskvalitet.

CASE

Digitale løsninger holder omkostningerne nede og giver bedre service

PensionDanmark overgik til mit.dk den 15. december 2022, og medlemmerne vil fremover modtage alle breve i den digitale postkasse hos mit.dk, og behøver således ikke tjekke for kommunikation fra PensionDanmark i flere digitale postkasser. PensionDanmark har ved overgangen opnået en besparelse på mellem 80-90 pct. til udsendelse af kommunikation og samtidig implementeret en digital løsning, der understøtter muligheder, der gør det nemmere at være medlem og have sin pensionsopsparing hos PensionDanmark. Mit.dk er en måde at udnytte digitalisering til at give medlemmerne bedre service, nye muligheder for selvbetjening og samtidig bidrager til at holde omkostningerne lave.

Digital sundhedshjælp – når det passer dig

PensionDanmark Sundhedsordning blev skabt tilbage i 2005 med afsæt i medlemmernes behov og udfordringer. Ordningen er løbende blevet udvidet med en række tilbud, der – som supplement til det offentlige sundhedssystem – bidrager til at sikre medlemmerne bedre livskvalitet og flere gode år på arbejdsmarkedet. [L2](#)

Alle overenskomstområder med pensionsordning i PensionDanmark har valgt PensionDanmark Sundhedsordning. Ultimo 2022 var 464.100 medlemmer omfattet af sundhedsordningen, hvilket er en stigning på 38.200 medlemmer sammenlignet med udgangen af 2021. Den store stigning skyldes, at medlemmer siden 2017 har kunne fastholde sundhedsordningen ved overgangen til pensionist og siden 2021 ved overgangen til hvilende medlemskab. I de nærmeste år vil antallet af medlemmer omfattet af sundhedsordningen således stige som tilfældet har været fra 2021 til 2022.

Tidlig indsats gør en forskel

Et centralt pejlemærke i sundhedsordningen er tidlig indsats, så medlemmerne hurtigst muligt kan få den rette

behandling og dermed undgå, at mindre skavanker bliver til kroniske skader eller langvarig sygdom. Tidlig indsats kan gøre en forskel i dagligdagen for det enkelte medlem både økonomisk og i forhold til medlemmets velbefindende. Samtidig bidrager indsatsen positivt til samfundsøkonomien, idet virksomhederne har øget adgang til værdifuld arbejdskraft, og der er færre udgifter til sygedagpenge og førtidspension.

Løbende produktudvikling

PensionDanmark har fokus på system- og produktudvikling og søger altid at gøre ydelserne lettilgængelige for medlemmerne. De seneste år er der sket et væsentligt løft af sundhedsordningen. Fx blev PensionDanmarks digitale booking-applikation til booking af fysioterapi og

kiropraktik lanceret i 2020. Gennem platformen kan medlemmerne i dag booke behandlinger hos over 2.800 fysioterapeuter eller kiropraktorer på over 870 klinikker over hele landet. Der er oprettet en online læge-service i 2020 og online psykolog-service i 2021, så medlemmerne kan få hurtig og direkte adgang til videobaseret konsultation alle hverdage, weekender og helligdage.

I 2022 har PensionDanmark arbejdet for at styrke sundhedsindsatsen ved at udvikle indsatser, der afhjælper medlemmernes udfordringer gennem partnerskaber med andre aktører, herunder fagforbund, organisationer, virksomheder og patientforeninger. Det sikrer, at indsatserne afspejler konkret viden om, hvad der virker, så de giver mest mulig værdi til medlemmerne.

Jeg har selv brugt online læge, og så har jeg brugt ordningen, når mine børn er syge. Senest fik jeg en recept på noget astma-medicin, fordi min datter havde svært ved at trække vejret. Det er virkelig en god mulighed, når man er presset på tiden. Det fungerede lige så godt, som hvis jeg havde været hos min egen læge – blot over video. Så jeg vil klart benytte det igen. Ofte er der lang ventetid hos min egen læge, så det er et rigtig godt supplement.”

Elektriker Mikkel, der er ansat i teknikentreprenørvirksomheden Wicotec Kirkebjerg, har flere gange brugt Online Læge, der er en del af sundhedsordningen i PensionDanmark.

Sundhedsordningen siden start

Opstart af sundhedsordningen

PensionDanmark tilbyder, som et af de første danske pensionselskaber, overenskomstparterne at supplere pensionsordningen med en sundhedsordning. Ved begyndelsen var knap 50.000 medlemmer på transport-, handels- og frisørområdet omfattet.

2005

Guide til det offentlige sundhedsvæsen

Sundhedsordningen giver adgang til behandlinger på 120 lokale klinikker fordelt over hele landet og suppleres med guide om regler og rettigheder i det offentlige sundhedsvæsen.

2008

Hurtig Diagnose tilføjes

Det nye produkt giver medlemmerne ret til hurtig diagnosticering via det private sundhedssystem samt hjælp til genoptræning.

2009

Behandling af skader i fritiden

Fra at sundhedsordningen udelukkende var rettet mod arbejdsrelaterede lidelser, besluttes det, at medlemmerne kan få behandlet alle lidelser gennem de tværfaglige behandlingstilbud.

2013

Mere personlig rådgivning

Ordningen udvides med et team af sygeplejersker og socialrådgivere med fokus på langtidssygemeldte medlemmer. Derudover får medlemmerne adgang til online sundhedstest, som kan identificere sundhedsudfordringer.

2015

Sundhedsordningen får hjul under fødderne

Rådgivningsbussen sendes på landevejene for at besøge virksomheder for at højne medlemmernes viden om ordningen. Derudover bliver alle pensionister automatisk omfattet af sundhedsordningen.

2017

Digitalisering forbedrer ordningen

Sundhedsordningen udvides med adgang til langt flere fysioterapeuter og kiropraktorer over hele landet med etableringen af den nye booking-platform. Medlemmerne får også adgang til online læge.

2020

Fokus på medlemmernes mentale sundhed [L2](#)

Sundhedsordningen udvides med adgang til online psykolog som supplement til online læge.

2021

Medlemmernes behov i centrum

464.100 medlemmer er omfattet af sundhedsordningen. Der igangsættes nye pilotprojekter blandt andet inden for tidlig opsporing af KOL, forebyggelse af overvægt og hjælp til at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet for medlemmer med kræft.

2022

Christina får råd og vejledning om øvelser af fysioterapeut Line.

97 PCT.

TILFREDSHED BLANDT MEDLEMMERNE

Vi er der for medlemmernes skyld og måler derfor løbende på medlemstilfredsheden. 97 pct. af medlemmerne, der har benyttet behandlingerne hos en fysioterapeut eller kiropraktor, var enten tilfredse eller meget tilfredse.

Dilemma Skaber sundhedsforsikringer ulighed i sundhed?

Sundhedsordningen sørger for, at medlemmerne kan få hurtig hjælp til diagnosticering og behandling. Men skaber sådanne ordninger også A- og B-hold bestående af dem, der har råd til selv at købe ekstra hjælp over for dem, der ikke har?

PensionDanmark tilbyder en sundhedsordning, der er tilpasset medlemmernes behov, som alle har råd til. Vi har hjemtaget sundhedsydelse fra eksterne leverandører, så vi undgår fordyrende led. Derfor har vi Danmarks ubestridt mest omkostningseffektive sundhedsordning til 56 kr. pr. måned. Siden 2017 har medlemmer kunnet beholde ordningen ved overgangen til pensionisttilværelsen og siden 2021 ved overgangen til hvilende medlemskab.

PensionDanmark betragter det som en fordel for både medlem og samfund, når en medarbejder hurtigt får adgang til diagnosticering og behandling, fordi man så hurtigere kan vende tilbage til arbejdsmarkedet. På den måde kan vi gøre noget ekstra for helt almindelige danskere som supplement til et stærkt offentligt sundhedssystem.

RESULTATER

 488.100

behandlinger ved fysioterapeut eller kiropraktor fordelt på **59.700 medlemmer** – en stigning på 16 pct. i antal behandlede medlemmer sammenlignet med 2021. [L](#)

 40 pct.

I 2022 steg antallet af Hurtig Diagnose-sager med knap 40 pct. sammenlignet med 2021. Godt 25 pct. af de medlemmer, der hjælpes via Hurtig Diagnose er sygemeldt på tidspunktet for opstarten af Hurtig Diagnose-forløbet. Efter endt forløb raskmeldes 2/3 af de sygemeldte og kommer typisk tilbage i job.

3 SUNDE OG TRYKKE PensionDanmarks medlemmer har gennem sundhedsordningen adgang til kvalitets sundhedsydelser, der blandt andet sikrer dem hurtig udredning, genoptræning samt online læge og psykolog.

Nem adgang til nye kompetencer

Efteruddannelse er vigtig for at bevare vores medlemmers tilknytning til arbejdsmarkedet og afgørende for blandt andet at sikre den kvalificerede arbejdskraft, der skal få Danmark igennem den grønne omstilling. PensionDanmarks efteruddannelsessite bidrager med at skabe overblik over mulighederne for både medlemmer og virksomheder.

PensionDanmarks efteruddannelsessite giver medlemmerne overblik over deres efteruddannelsesmuligheder. Det er med til at sikre både medlemmernes tilknytning til arbejdsmarkedet og arbejdsmarkedets behov for kompetent arbejdskraft og flere faglærte i fremtiden. ¹²

Som administrator af 20 overenskomst-aftalte kompetenceudviklingsfonde arbejder PensionDanmark for at sikre medlemmerne gode rammer for efteruddannelse. Flere undersøgelser har dokumenteret, at deltagelse i voksen- og efteruddannelse er med til at give medarbejderne et lavere sygefravær, øget jobsikkerhed, bedre løn samt sikre mobilitet på arbejdsmarkedet.

Efteruddannelsessite skaber overblik

PensionDanmark er gået forrest ved at udvikle et efteruddannelsessite, der gør det lettere for de enkelte medlemmer og deres arbejdsgivere at få overblik over relevante kurser. Ved at samkøre data med samarbejdspartnere, har PensionDanmark skabt et 360-graders overblik over gennemført uddannelse, erhvervs erfaring og de mange muligheder for efteruddannelse. Via intelligente løsninger og brug af algoritmer bliver medlemmerne i sidste ende præsenteret for kurser, der er relevante for dem. Deling af oplysninger om fuldført uddannelse gør det nemt for virksomhederne og de lokale fagforeninger at planlægge efteruddannelse for medarbejderne.

Samtidigt får virksomhederne hurtigt og nemt udbetalt tilskud via automatisk oprettede ansøgninger.

Fremtidens udfordringer

PensionDanmarks efteruddannelsessite kan komme mange andre end vores medlemmer til gode ved at stille vores teknologi og viden til rådighed for udviklingen af et nationalt efteruddannelsessite.

Regeringen nedsatte i efteråret 2020 Reformkommissionen, som tager hånd om komplekse udfordringer på det danske arbejdsmarked, herunder voksen- og efteruddannelsessystemet. Ifølge kommissionen har der været en markant højere deltagelse i AMU-kurser i de kompetenceudviklingsfonde, som PensionDanmark administrerer, i forhold til det øvrige private arbejdsmarked. AMU-deltagelsen blandt ufaglærte og faglærte steg med 20 pct. i perioden 2012 til 2021 i forhold til ufaglærte og faglærte, der tilhørte kompetenceudviklingsfonde administreret af andre forvaltere. Årsagen skal findes i de automatiserede og digitaliserede fonds-udbetalinger på AMU-området, som PensionDanmark idriftsatte i oktober 2012, samt etableringen af efteruddannelsessitet på pension.dk i maj 2019.

Reformkommissionen har vurderet, at etableringen af et digitalt efteruddannelsesoverblik på tværs af arbejdsmarkedet med afsæt i PensionDanmarks efteruddannelsessite potentielt kan

“ Kurset handlede om, hvordan vi kan tænke miljøhensyn ind i hverdagen, og hvordan vi fx kan blive bedre til at sortere affald og reducere strømforbruget i produktionen. Det handler om at sætte så lille et klimaaftryk på kloden som muligt, og kurset viste, at små tiltag fra os "menige" medarbejdere betyder noget, og at vi sammen kan flytte os i en bedre og mere bæredygtig retning.”

øge AMU-deltagelsen med op til 20 pct. blandt ufaglærte og faglærte, der ikke er omfattet af et digitalt efteruddannelsesoverblik i dag samt give et varigt løft af beskæftigelsen på cirka 400-900 fuldtidspersoner ved fuld indfasning. Reformkommissionens anbefalinger er løftet ind i trepartsforhandlingerne om voksen- og efteruddannelse, som forventes påbegyndt i maj 2023.

Produktionsmedarbejder Birgitte fra Idealcombi A/S var en af de over 200 medarbejdere fra virksomheden, der deltog på kurset "Bæredygtig produktion", og hun synes, at kurset virkelig rykkede noget.

RESULTATER

 36.000

medlemmer loggede ind på PensionDanmarks efteruddannelsessite i 2022 – en stigning på 16 pct. i forhold til 2021.

 2.100

virksomheder modtog tilskud for 39.700 uddannelsesforløb i 2022 – knap 4.000 flere forløb end i 2021.

Dilemma Stor efterspørgsel på arbejdskraft

Trods stor efterspørgsel efter faglært og ufaglært arbejdskraft, mangler der fokus på de medarbejdere, der har behov for et løft af de almene kompetencer.

Analysen viser, at Danmark kommer til at mangle op mod 100.000 medarbejdere til at varetage grønne job i 2030, og derfor skal flere sikres den nødvendige efteruddannelse. Men for mange medlemmer og virksomheder er efteruddannelsessystemet en jungle. På efteruddannelsessitet på pension.dk får medlemmerne derfor et personligt overblik over efteruddannelse og kan blandt andet se, hvor hurtigt de kan blive faglærte. Særligt et sted er der et uudnyttet potentiale. Ca. en kvart million af den danske arbejdsstyrke er ordblinde, og for mange af dem er tanken om efteruddannelse fjern, da de mangler almene kompetencer for at kunne deltage i fx AMU-kurser. Ordblindhed er tabubelagt, og for virksomhederne kan det være en svær samtale at have med medarbejderne. PensionDanmark er derfor, i samarbejde med en række aktører, ved at udvikle et digitalt opsporingsværktøj på efteruddannelsessitet, som hurtigt kan give svar på, om medarbejderen er i målgruppen for ordblindeundervisning, og virksomheden får information om, hvor kurset udbydes og de samlede økonomiske tilskud. Det skal gøre det lettere at få medarbejdere i gang med et ordblinddeforløb, så de efterfølgende kan deltage i de AMU-kurser, som virksomheden efterspørger.

Værktøjet forventes klar i slutningen af 2023, så det kan indgå som en naturlig del af den løbende uddannelsesplanlægning i virksomhederne.

PensionDanmarks efteruddannelsessite bidrager til at øge antallet af unge og voksne, der har relevante kvalifikationer på arbejdsmarkedet. Heriblandt de tekniske og håndværksmæssige evner, der gør grøn omstilling mulig.

AFTRYK PÅ OMVERDENEN

"Do good and do well" opsummerer PensionDanmarks tilgang til investeringer. Vi er overbeviste om, at vi kan hjælpe medlemmerne til en økonomisk tryk alderdom ved at generere attraktive afkast på vores investeringer i blandt andet bæredygtighedscertificerede boliger og vedvarende energi samtidig med, at vi sætter et positivt aftryk på en omskiftelig verden.

2022 blev et af de vanskeligste investeringsår længe. Særligt krigen i Ukraine har for ansvarlige investorer skabt en række nye dilemmaer, men også muligheder. Enerkipolitik er blevet sikkerhedspolitik, men den nye virkelighed efter krigen kræver også yderligere udbygning af pensionsselskabernes traditionelle rolle i samfundet til i højere grad at kunne tilbyde løsninger inden for nye grønne energiformer og forsvaret.

Investeringer som løfter samfundet

PensionDanmarks investeringer skaber solide afkast og fremtidssikrer medlemmernes pensionsopsparing. Og samtidig bidrager vi til udviklingen af det danske samfund ved at skabe vækst, beskæftigelse, boliger, samfundsbærende infrastruktur og vedvarende energi.

Medlemmernes opsparing investeres med en høj grad af risikospredning og i flere forskellige typer aktiver. Det giver medlemmerne afkast, som er mindre afhængige af konjunkturerne i verdensøkonomien, og i et år som 2022, med rentestigninger og betydelige kursfald på både obligationer og aktier, har strategien i høj grad medvirket til at beskytte medlemmernes opsparing mod store kurstab.

PensionDanmarks investeringer i ejendomme skaber en række afledte beskæftigelses- og samfundseffekter. Opførelsen af bygninger skaber både job i selskaber, der beskæftiger bygningsarbejdere, og i selskaber, der leverer materialer til byggearbejdet.

Når PensionDanmark køber obligationer, understøttes lån til danske virksomheder, husejere og boligselskaber, mens investeringer i aktier og direkte udlån stiller den nødvendige

kapital til rådighed for små og mellemstore danske virksomheder, så de kan vækste forretningen og skabe nye arbejdspladser.

Endelig medvirker investeringer i infrastruktur og næste generation af grøn energi til at skabe rammerne for fremtidens vedvarende energi, energiteknologi og miljøforbedringer. PensionDanmarks 815.000 medlemmer har i gennemsnit 42.800 af deres pensionskroner investeret grønt ved udgangen af 2022. Omfanget af PensionDanmarks grønne investeringer beløb sig ved udgangen af 2022 til knap 35 mia. kr. Derudover har PensionDanmark givet tilsagn om investeringer på yderligere 22 mia. kr. frem mod 2030, hvilket svarer til en forøgelse på over 60 pct. i forhold til det nuværende niveau.

28.400 JOB

PensionDanmarks investeringer i ejendomme estimeres til at give 1.000 job i byggebranchen for hver milliard krone investeret.

Havnearbejderne Tony og Villads, Norseas Offshore Base.

Private Equity
24,7 mia. kr.

210 mio. kr. er investeret i 192 mindre ikke-børsnoterede danske virksomheder som risikovillig langsigtet kapital.

CASE Reduktion af landbrugets klimaaftryk

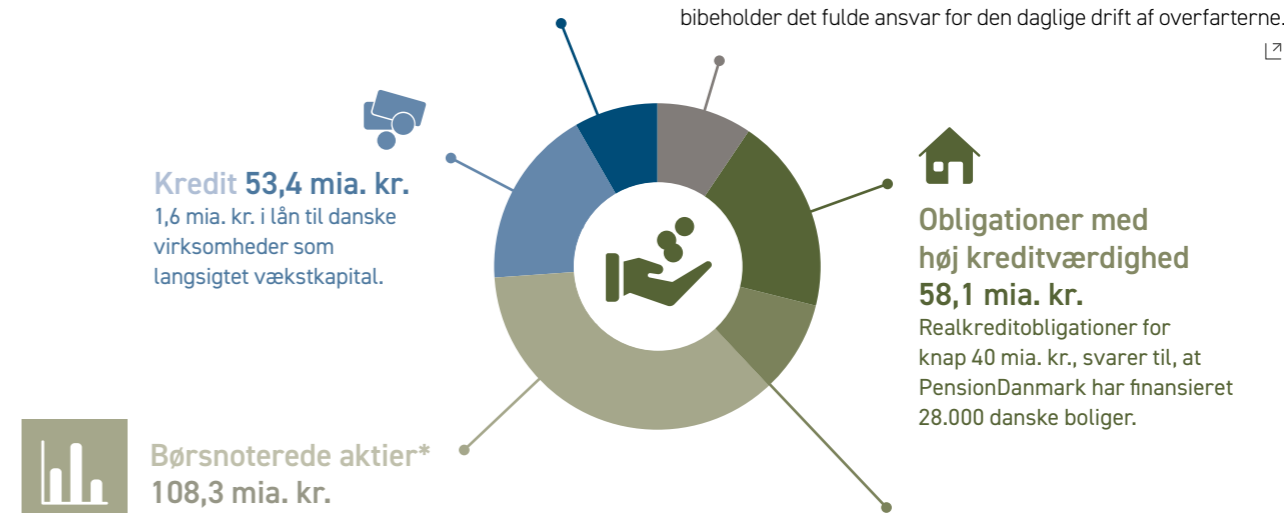
PensionDanmark er storaktionær i den danske clean-tech-virksomhed Stiesdal, der arbejder for at modvirke klimaforandringer gennem udviklingen af nye grønne teknologier. Investeringen i Stiesdal har et solidt afkastpotentiale samtidig med, at selskabet bidrager til at modvirke klimaforandringer og skaber nye grønne job i Danmark. I 2022 indviede Stiesdal det første skyclean-anlæg i Skive. SkyClean-teknologien omdanner landbrugsaffald til biokul, gasser og olier. Biokullet kan spredes på landbrugsjord, hvor det virker jordforbedrende, mens gas og olie kan omdannes til fx grønt brændstof til flytransport. Anlægget i Skive vil give en CO₂-reduktion på omkring 5.000 ton årligt, hvilket svarer til knap 700 danskeres udledning på et år. [Læs mere](#)

Infrastruktur
28,8 mia. kr.

PensionDanmark er medejer af infrastruktur, som vindmølleparker, biomassekraftværker og solcelleparker, i hele verden, som producerer grøn energi og giver grønne job i Danmark.

CASE Ny færgeløsning til danske ø-kommuner

PensionDanmark har fokus på infrastrukturinvesteringer, der kan levere løsninger og produkter, som imødekommer samfundsmæssige udfordringer. Fx blev et partnerskab bestående af PensionDanmark og OMT sidste år valgt til at samarbejde med Færgesekretariatet om at udvikle en ny standardiseret færgeløsning til de danske småøer og mindre overfarer. Færgesekretariatet repræsenterer 18 kommuner, der alle har færgedrift og mulighed for at benytte den nye færgeløsning. Færgerne, som designes ud fra en standardiseret ramme, kan tilpasses specifikke ønsker og behov på de enkelte overfarer og tilbydes på langvarige leasingaftaler til kommunerne, som mod en fast ydelse får fuld råderet over færgerne og dermed bibeholder det fulde ansvar for den daglige drift af overfarterne. [Læs mere](#)

14,6 mia. kr. er investeret i 54 små og store børsnoterede danske virksomheder med tilsammen 855.000 medarbejdere.

CASE Investeringer i grønne løsninger

PensionDanmark ønsker at fremme og investere i selskaber, der går forrest i den grønne omstilling. Det bidrager til gode samfundsmæssige løsninger og stærke investeringsafkast for medlemmerne. Blandt andet derfor havde vi ved udgangen af 2022 for ca. 500 mio. kr. aktier i A.P. Møller Mærsk, der som de første i shippingindustrien i 2018 nedfældede et mål om at blive CO₂-neutral i 2050. I januar 2022 skar selskabet et årti af og ændrede målsætningen til 2040. A.P. Møller Mærsk er desuden partner i udviklingen et af Europas største projekter inden for fremstilling af grønt brint i Esbjerg, som finansieres af blandt andet PensionDanmark og Copenhagen Infrastructure Partners. Den grønne brint kan anvendes til at producere flydende ammoniak, der kan fungere som grønt drivmiddel for fremtidens skibe.

Ejendomme
28,4 mia. kr.

PensionDanmark ejer eller er medejer af 1,4 mio. m² ejendomme med 54.700 gode og sunde arbejdspladser i 34 byer fordelt over hele Danmark.

CASE Sommarivabyen

I 2022 blev PensionDanmark valgt af Helsingør Kommune til at udvikle et nyt område, som forener bæredygtigheds-certificerede og fællesskabsoverrettede boliger med re-etablering af natur. Sommarivabyen kommer til at rumme fælleshuse med fokus på håndværk, fysisk aktivitet, mad og seniorsamvær, ligesom en væsentlig del af projektet bliver at genetablere den oprindelige natur med skovbryn og kystlandskab. Området forventes at bestå af både rækkehuse, ejerlejligheder og lejligheder til ældre for omkring 520 beboere. Boligerne bygges til bæredygtigheds-certificering med DGNB Guld og Svanemærket. Der vil så vidt muligt blive anvendt upcycledede materialer.

8 HVER TREDJE JOB OG ØKONOMISK VÆKST PensionDanmarks investeringer er med til at sikre anstændige job og økonomisk vækst.

* For aktier vises værdien af aktier tillagt eksponering fra aktiederivativer, mv.

Vi kræver fremskridt på stadig flere fronter

Krig, inflation, forsyningsikkerhed og en ESG-dagsorden under pres i store dele af verden, har ikke gjort arbejdet med ansvarlige investeringer mindre dilemmafyldt. Den nye virkelighed stiller større krav til ansvarlige investorer, så det bedst mulige afkast til medlemmerne sikres på en bæredygtig måde.

I en omskiftelig tid er det vigtigere end nogensinde at være bevidst om, at der med investeringer følger et stigende ejeransvar. Det ansvar løftes gennem det aktive ejerskab. I det aktive ejerskab påvirker PensionDanmark, nogen gange alene, men oftest sammen med andre ligesindede investorer, virksomheder til at forbedre deres indsats inden for en række bæredygtighedsrelaterede emner, herunder klima, sociale og ledelsesmæssige forhold.

PensionDanmarks tilgang til ansvarlige investeringer samt investeringspolitik beror på internationale konventioner og aftaler såsom FN's menneskerettighedserklæring, ILO-konventionerne, FN's 17 verdensmål, OECD's Responsible Business Conduct for Institutional Investors samt Paris-aftalen. [L2](#)

Selskaber screenes enkeltvis for brud på PensionDanmarks investeringspolitik. Konstateres der brud og selskabet ikke responderer på dialog, kan investeringen blive afhændet. Men det går også den anden vej. Hvis et ekskluderet selskab pludselig imødekommer vores krav, kan det på ny blive en del af investeringsuniverset. PensionDanmark har eksempelvis på ny taget britiske Anglo American ind i investeringsuniverset igen i 2022, efter de frasolgte deres andel i den skandaleombruste Cerrejón-mine i Colombia og ikke længere har betydelig omsætning fra termisk kul.

I 2022 har fokusområderne i PensionDanmark været klima, arbejdstagerrettigheder og kønsdiversitet, og arbejdet med områderne vil fortsætte i 2023, hvor biodiversitet også bliver et prioriteret indsatsområde.

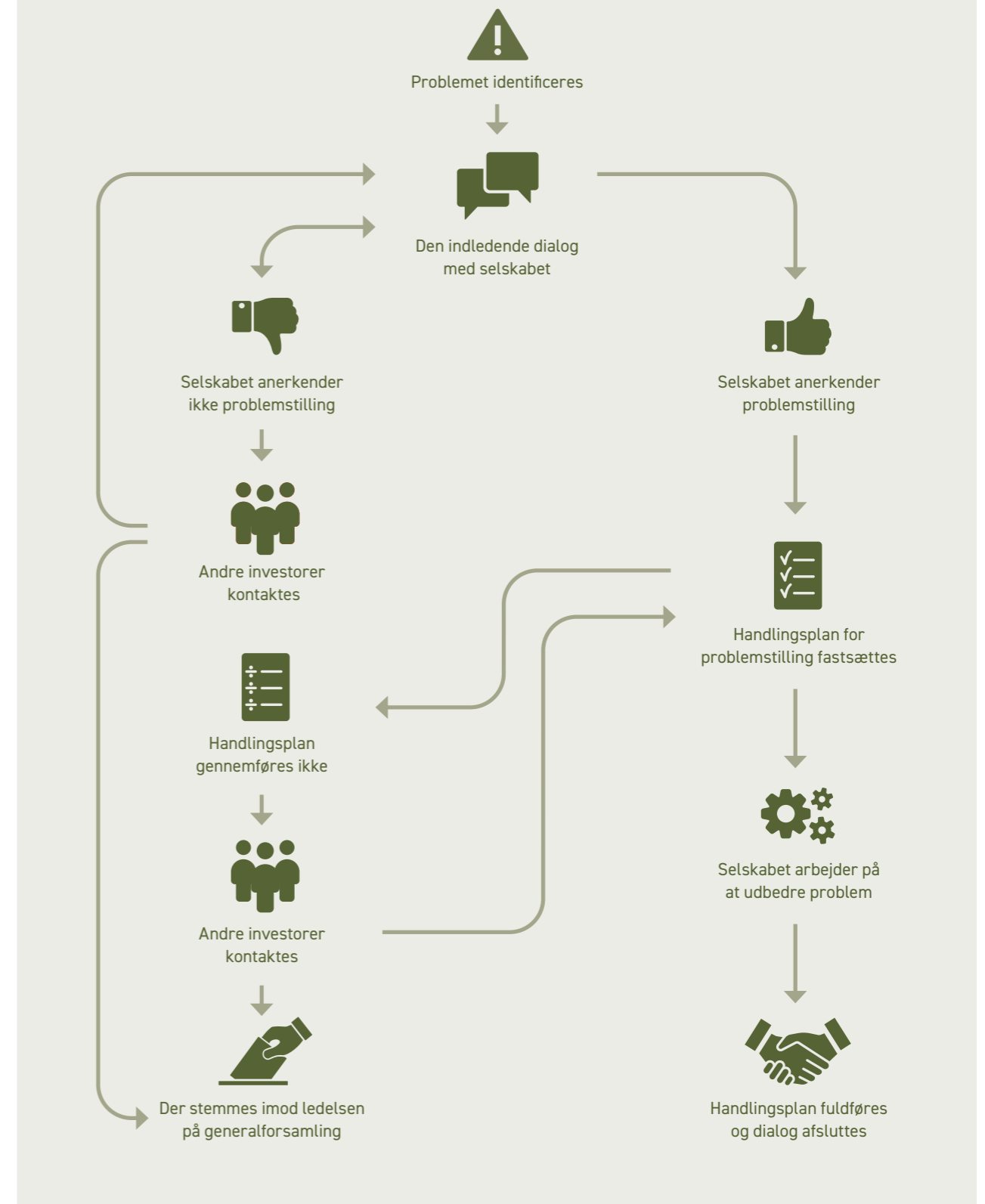
Receptionist Johanna, Hotel Crown Plaza.

RESULTATER

680 dialoger
PensionDanmarks har i 2022 haft 680 dialoger med 347 virksomheder.

341 milepæle
Gennem PensionDanmarks aktive ejerskab var der i 2022 fremgang i 341 milepæle, hvilket svarer til godt 50 pct. af alle dialoger.

Aktivt ejerskab

Sådan bruger vi vores indflydelse

Vurdering af forsyningselskaber

Skal den globale gennemsnitlige temperaturstigning begrænses til 1,5°C, kræver det massive investeringer i grøn energi og nedlukning af kulkraftværker. I lyset af energiforsyningskrisen er det vigtigt, at PensionDanmark som investor ikke sænker ambitionerne, men er med til at understøtte en forsyningssektor, som i højere grad er baseret på vedvarende energi. Derfor har vi udviklet en forsyningsmodel til at identificere forsyningselskaber, der udviser evne og vilje til at omstille deres forretning til en lavemissionsøkonomi. Modellens resultater bidrager også til at kvalificere vores aktive ejerskab over for selskaberne.

Ifølge IEA er en udfasning af kul inden for elforsyning nødvendig for overgangen til en lavemissionsøkonomi. Derfor tilskynder PensionDanmark, sammen med andre ligesindede investorer i Net-Zero Asset Ownership Alliance, den udviklede del af verden til at udfase termisk kul fra elektricitetsproduktionen inden 2030, og udviklingslande så vidt muligt inden 2040. Derfor er anvendelse af termisk kul et centralt element i vores vurdering af forsyningselskaber. [L2](#)

Udfasning af olie og gas

Verden er fortsat dybt afhængig af olie og gas og en udfasning fra verdens energimix er en nødvendighed. Men den grønne omstilling er en lang og gradvis proces, og olie og gas vil de næste år fortsat have en rolle i dele af økonomien. I PensionDanmark har vi udarbejdet en olie- og gasmodel, der måler selskabernes vilje og evne til at omstille deres forretning til en lavemissionsøkonomi. Vi tror på, at selskaber der bidrager aktivt til omstilling af energisektoren og som har en forretningsplan, der på sigt peger væk fra olie og gas, vil klare sig bedre. Som ansvarlig investor vil vi gerne anerkende disse selskaber. Derfor stemte vi på generalforsamlingen i 2022 for britiske BPs transitionsplan, da de som det eneste større olieselskab har forpligtet sig til at reducere deres overordnede eksponering til fossile brændstoffer med 40 pct. frem mod 2030. Omvendt ekskluderer PensionDanmark de mest bagstræberiske olie- og gasselskaber. Senest i 2022 ekskluderede vi indiske Oil & Natural Gas Corporation, fordi selskabet ikke anerkender klimaforandringer som relevant for forretningsudviklingen.

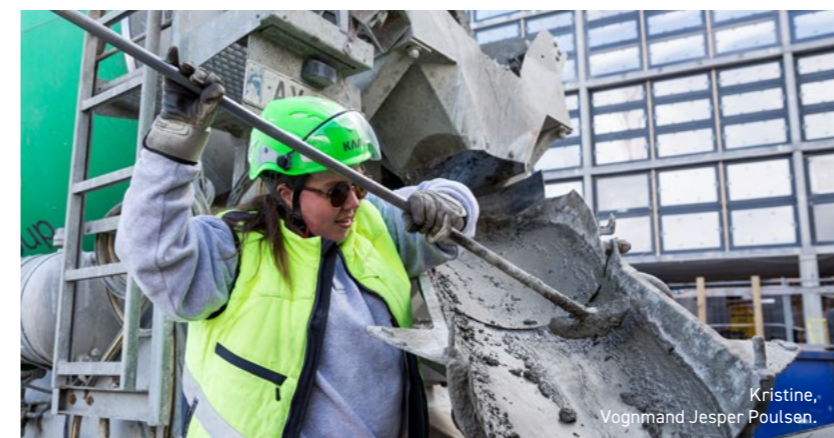

45 dialoger med olie- og gasselskaber

18 dialoger om kønsdiversitet

10 dialoger om biodiversitet

12 dialoger om arbejdstagerrettigheder

Kristine, Vognmand Jesper Poulsen.

Foreningsfrihed og ret til kollektive overenskomstforhandlinger

Som arbejdsmarkedspensionselskab er PensionDanmark optaget af, at de grundlæggende ILO-konventioner om foreningsfrihed og ret til kollektive overenskomstforhandlinger overholdes. Efter flere år med manglende fokus på arbejdstagerrettigheder tyder det på, at særligt fagbevægelsen i USA har medvind. I indeværende år er det lykket Amazon-ansatte at danne selskabets første amerikanske fagforening i varehuset JFK8 på Staten Island i New York City. Det har inspireret Amazon-ansatte i andre varehuse til at forsøge at organisere sig. Selvom Amazon-varehuse i flere europæiske lande er dækket af overenskomster, modarbejder Amazon i USA desværre stadig fagforeninger og prøver at underkende resultatet i JFK8.

I 2022 sendte PensionDanmark sammen med 70 andre ligesindede investorer, et brev til Amazons ledelse, som opfordrede Amazon til at overholde menneskerettigheder og respektere afstemningen på Staten Island. Derudover sendte vi sammen med andre ansvarlige investorer ved selskabets generalforsamling i maj et klart signal om, at Amazon er nødt til at forbedre sig, når det kommer til arbejdstagerrettigheder. Med en tilslutning på 44 pct. var det tæt på, at vi fik vedtaget et forslag om en ekstern vurdering af arbejdsforhold i Amazon. Resultatet gør det svært for ledelsen at sidde tematikken overhørig, og det lover godt for lignende forslag i fremtiden. [L2](#)

Øget kønsdiversitet

I PensionDanmark arbejder vi målrettet med at fremme ligestilling mellem kønnene i vores investeringer. Effektive bestyrelser er i vores optik sammensat af primært uafhængige personer, der repræsenterer mangfoldigheden af de interesser, virksomheden tjener. Det skaber et bedre samfund, men diversitet og lige forudsætninger for alle bidrager også til en mere tidssvarende kultur.

Derfor arbejder PensionDanmark i det aktive ejerskab med, at bestyrelserne i de udviklede markeder opnår mindst 30 pct. kvinder i bestyrelserne og mindst én kvinde i bestyrelserne i de mindre udviklede markeder på tværs af sektorer.

Fokus på biodiversitet

I 2022 blev det for alvor tydeligt for omverdenen, at der skal handling til for at håndtere og løse den verserende biodiversitetskrisen. PensionDanmark underskrev i december 2021 'Finance for Biodiversity Pledge', hvori vi forpligter os til at beskytte og gendanne biodiversitet gennem vores finansieringsaktiviteter og investeringer. [L2](#)

Aktivt ejerskab på området er stadig ved at modnes, men vi har høje forventninger til, at forestående internationale rammeværktøjer (Taskforce on Nature-Related Financial Disclosure og Nature Action 100) kan styrke den finansielle sektors aktive ejerskab med natur og biodiversitet. Selv om de endelige anbefalinger først forelægges i slut 2023, har PensionDanmark valgt at starte dialogen med selskaberne for at gøre vores til, at værktøjerne tages i anvendelse, når de er klar til brug. [L2](#)

Line og Nabil, DSV Transport.

Grønne muligheder efter svært 2022

2022 blev et af de vanskeligste investeringsår længe. Særligt krigen i Ukraine har for ansvarlige investorer skabt en række nye dilemmaer og muligheder. Enerkipolitik er blevet sikkerhedspolitik, men den nye virkelighed efter krigen kræver også yderligere udbygning af grøn elproduktion.

Intet screeningsværktøj eller nogen politik har kunnet forberede finansielle investorer på, hvordan Ruslands mulige invasion af Ukraine bedst skulle håndteres tilbage i starten af 2022. Efter en grundig diskussion blev det i PensionDanmark besluttet at frasælge investeringer i den russiske stat og selskaber, hvor den russiske stat har bestemmende indflydelse, inden Ruslands invasion af Ukraine den 24. februar 2022. Det mente vi, var det ansvarlige at gøre, og det viste sig at være en klog beslutning. Vi fik afhændet langt størstedelen af vores

russiske investeringer, inden de næsten blev værdiløse, og undgik dermed betydelige tab på medlemmernes pensionsopsparing.

Voldsom stigende usikkerhed om verdensøkonomien har udfordret alle investorer i 2022. En kombination af faldende indtjening som følge af dyrere råvarer og højere renter har presset værdiansættelsen af de fleste virksomheder, mens blandt andet olie- og gasselskaber har oplevet stigende aktiekurser. Det har medvirket til, at 2022 blev et vanskeligt investeringsår.

Anders og Erik, Hauge Gruppen.

Dilemma Hvordan håndterer en ansvarlig investor usikkerhed om krig, inflation og forsyningssikkerhed?

For PensionDanmark har verdensøkonomien i 2022 givet anledning til flere dilemmaer. For det første har det været attraktivt at øge investeringerne i olie- og gasselskaber i en vanskelig tid og derved sikre pensionsopsparingen for vores medlemmer. For det andet har invasionen af Ukraine på kort sigt nødvendiggjort tilførsel af fossil energi fra andre lande end Rusland, hvoraf en del vil komme fra selskaber, PensionDanmark har investeret i.

Begge er dilemmaer i forhold til vores fuldstændige opbakning til Paris-aftalen på kort, mellemlang og lang sigt. PensionDanmark har valgt at løse dem ved at kombinere eksklusion, aktivt ejerskab og nye investeringer. Vi har fravalgt de selskaber, som scorer lavest i vores klimaevalueringssmodel for

olie og gas. Vi har samtidig øget vores aktive ejerskab mod sektoren, og vi har i 2022 blandt andet strammet kravene til, hvad der skal til for at stemme for selskabernes transitionsplaner ved generalforsamlingerne.

Sidst, men ikke mindst, har vi øget vores investeringer i tiltag, der kan omstille fossile aktiviteter. Et eksempel er den gasrørledning i den hollandske del af Nordsøen, som PensionDanmark gennem selskabet NGT ejer 40 pct. af. NGT-rørledningen blev som den første i oktober 2022 certificeret til at transportere grøn brint. Dermed er der skabt infrastruktur til at understøtte den store satsning fra Esbjerg-deklarationen i maj 2022 om Nordsøen som Europas grønne kraftværk. [L](#)

NGT-rørledningen, som er den første rørledning certificeret til at transportere grøn brint.

VindØ kan blive base for op til 10 gigawatt havvindmøller, hvilket svarer til elforbruget for ca. 10 mio. husstande.

Indsatsen for uafhængighed af russisk gas

Ruslands invasion af Ukraine har ført til, at Europa ønsker at være uafhængig af den gas, som hidtil har flydt fra Rusland. Grøn elproduktion skal vokse med en hidtil uset hastighed for både at sikre energiforsyningen i Europa og bekæmpe klimaforandringerne. I 2022 blev der afgivet løfter, med Danmark i front, i Esbjerg og på Marienborg om at øge offshore vindkapaciteten markant i Nord- og Østersøen. Derfor kommer vi i Danmark til at investere endnu mere massivt i den grønne omstilling, hvilket kan rumme eksportpotentiale og understøtte danske styrkepositioner.

Den offentlige sektor kan ikke stå alene med at finansiere omstillingen. Derfor er det altafgørende, at private investorer spiller en større rolle. Som følge af EU's store satsning fra Esbjerg-deklarationen om udvikling af offshore vind i Nordsøen har PensionDanmark meldt sig på banen som en af de potentielle investorer i udbygningen. [L](#)

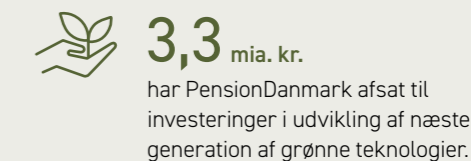
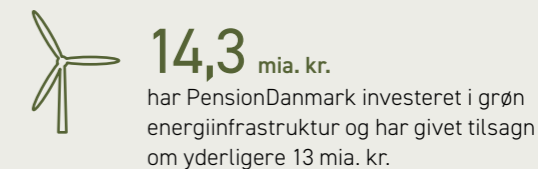
PensionDanmark er med i et konsortium bestående af PFA, Nykredit og Andel, der – bistået af Copenhagen Infrastructure Partners – har meldt sig klar til at finansiere og drive en kommende energiløb (VindØ) i Nordsøen. Der er tale om en ø bygget op af betonsænkemønstre ca. 100 km ude i Nordsøen, hvor møllestrømmen kan samles og sendes til land. På sigt kan VindØ være base for op til 10 gigawatt havvindmøller svarende til ca. 20 traditionelle havmølleparker. VindØ vil løfte Danmarks elkapacitet betydeligt og vil samtidigt være med til at sikre uafhængighed af russisk olie og gas og ikke mindst skabe danske

arbejdspladser. I 2022 annoncerede Shell, at de også ønsker at deltage i VindØ-konsortiet, hvilket understreger, at det er et olieselskab under omstilling. [L](#)

Udbygning af vedvarende energi kræver imidlertid ofte en omfattende myndighedsbehandling, hvor projekterne skal godkendes af forskellige myndigheder og gennemgå en række miljø- og planlægningsmæssige vurderinger. Hvis vi for alvor skal rykke hurtigere på den grønne omstilling, kræver det, at myndighedsbehandlingen bliver hurtigere og mere effektiv.

PensionDanmark vil gerne bidrage til udbygningen af vedvarende energi både nationalt og internationalt. Og vi ejer allerede grøn infrastruktur, som i 2022 producerede 2,2 mio. gigawatt-timer strøm, svarende til CO₂-besparelser for over 1,3 mio. ton CO₂.

RESULTATER

7 REDDNING
PensionDanmark bidrager gennem vores investeringer til, at der er mere grøn energi i den globale energiforsyning.

13 ÅR
PensionDanmark bakker op om og arbejder aktivt med Paris-aftalens målsætninger og har forpligtet os til at gøre vores investeringsporteføljer CO₂-neutrale i 2050.

Byggeriet er afgørende for den grønne omstilling

Medlemmerne har over årene fået gode afkast fra PensionDanmarks stigende investeringer i bæredygtigheds certificerede ejendomme. De stabile afkast forenes med helt nye grønne standarder for samfundsbidrag og udvikling af koncepter, som har fokus på sociale fællesskaber.

Byggesektoren er en af verdens store CO₂-syndere, og i Danmark løber produktion af byggematerialer samt bygge- og anlægsprocessen op i en samlet udledning på næsten 5 mio. tons CO₂ årligt. Hertil kommer klimabelastningen fra importen af byggevarer på ca. 2 mio. tons CO₂. De godt 7 mio. tons CO₂ svarer nogenlunde til det, som 930.000 danskere udleder på et år. Det gør byggeriet til en vigtig brik i den grønne omstilling. Det er nødvendigt at gøre langt mere for reduktion af CO₂ i byggeriet, hvis FN's verdensmål og Paris-aftalen skal realiseres.

Når PensionDanmark opfører nye bygninger, er ambitionen at efterlade et minimalt negativt klimaftryk. Derfor har

vi siden 2012 fået samtlige kontor- og siden 2016 samtlige bolig-nybyggerier certificeret. Det sikrer et ensartet niveau af bæredygtighed i vores ejendomsinvesteringer. PensionDanmark benytter certificeringsordningen DGNB, hvor alle elementer i byggeprocessen måles både før, under og efter opførelse. Her er vores minimumskrav for nybyggeri en DGNB guld-certificering. Med det kræver også nye løsninger i forhold til brug af materialer til både opførelse og inventar og for at minimere bygningernes energiforbrug. Som ejendomsudvikler har PensionDanmark indflydelse på samtlige faser af en ejendoms tilblivelse og derfor også mulighed for at tænke bæredygtighed ind fra start til slut.

Fra genanvendte materialer og bygningsdele, der skåner miljøet, til brug af næsten færdige byggemoduler, der reducerer arbejdstiden på byggepladsen og dermed også generer for naboerne.

Kodeks for kønsdiversitet

Ifølge DI Byggeri er kun 9 pct. af de beskæftigede i byggebranchen kvinder. Det tal har ikke ændret sig i 20 år.

PensionDanmark ønsker at bidrage til transparens og øget kønsdiversitet i bygge- og ejendomsbranchen, og vi arbejder målrettet med at skabe lige forudsætninger for mænd og kvinder. Som bygherre og rådgiver er vi ikke kun selv ansvarlige for at ansætte flere kvinder og skabe en bedre kultur i bygge- og ejendomsbranchen. Vores leverandører har også et ansvar. Derfor udarbejdede PensionDanmark i 2022 et kodeks for kønsdiversitet i byggeriet. Kodekset har til hensigt at påvirke vores samarbejdspartnere til at prioritere at få flere kvinder beskæftiget i branchen, og derfor stiller vi krav til rapportering på kønsdiversitet for vores samarbejdspartnere. Første rapportering fra 2022 viser, at 46 pct. af PensionDanmarks samarbejdspartnere har en strategi for kønsdiversitet. Det vidner om, at der for en række af vores samarbejdspartnere er et forbedringspotentiale ved at integrere kønsdiversitet som et strategisk element i deres forretningsførelse.

Ganske vist er kønsdiversitet kun ét aspekt af en mangfoldig arbejdsstyrke, men det er en vigtig indikator for øvrige former for diversitet. Det er derfor på tide at rive byggehegnet ned og invitere de kvinder inden for, som har mod på at styre kraner og maskiner, stå for projektledelsen på byggepladserne og planlægge byggeprocessen. [L2](#)

Ny strategi for biodiversitet

2022 har for alvor højnet forståelsen af, at klimakrisen og naturkrisen hænger uløseligt sammen. Hvis vi passer bedre på naturen, kan vi mindske den globale opvarmning. Derfor tog PensionDanmark, som en af de første bygherrer i Danmark, initiativ til at udvikle biodiversitetsstrategien, 'Investeringer for livet', som blev lanceret i maj 2022. Strategien forpligter os til, at alle vores investeringer i byområ-

der og nybyggerier skal levere et positivt bidrag til biodiversiteten senest i 2030. Gennem en række konkrete indsatser, der spænder over hele værdikæden, lige fra køb af grund til projektudvikling, anlæg og drift, vil vi nå vores målsætning. [L2](#)

Der er ingen anerkendte standarder for, hvordan dette bidrag dokumenteres. Derfor er en af strategiens konkrete

indsatser, at PensionDanmark skal kunne måle og rapportere på de fremskridt, der opnås til fordel for natur og økosystemer.

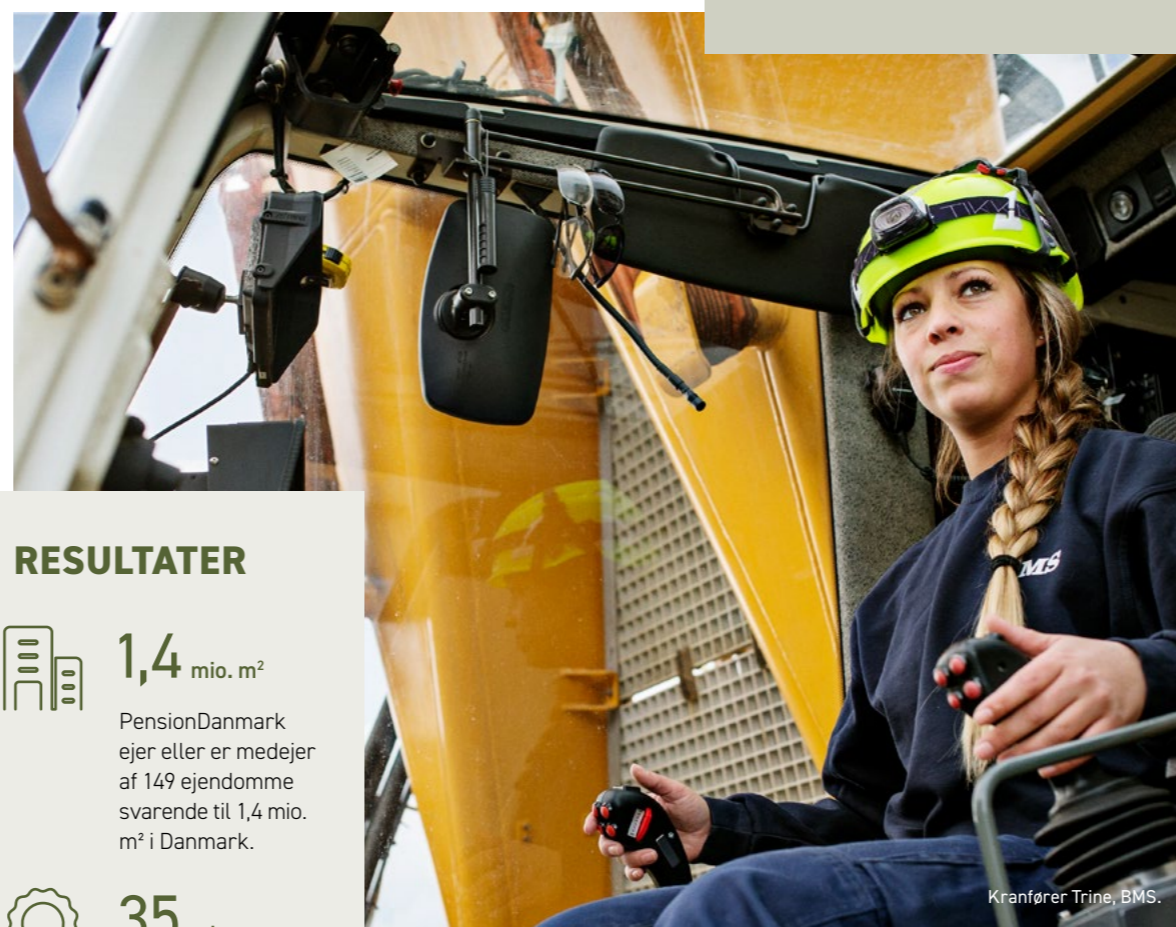
PensionDanmark arbejder allerede målrettet for at modvirke nettotab af biodiversitet ved at leve op til kravene i DGNB Guld bæredygtigheds-certificering, som alle PensionDanmarks nybyggerier som minimum skal leve op til, for at sikre en ensartet bæredygtighedsstandard.

CO₂

Byggesektoren er en af verdens store CO₂-syndere, og klimabelastningen på dansk byggeri er årligt på godt 7 mio. tons CO₂, hvilket svarer nogenlunde til det som 930.000 danskere udleder på et år.

2030

PensionDanmark vil bidrage positivt til naturen senest i 2030 og forpligter os til at bygge CO₂-neutralt inden 2050.

Kranfører Trine, BMS.

RESULTATER

1,4 mio. m²

PensionDanmark ejer eller er medejer af 149 ejendomme svarende til 1,4 mio. m² i Danmark.

35 pct.

af PensionDanmarks ejendomsportefølje er bæredygtigheds- eller præcertificeret i 2022 – en stigning på 5 pct. point ift. 2021.

PensionDanmark arbejder målrettet for at kvinder har samme forudsætninger som mænd, fordi diversitet og ligestilling i de selskaber, vi investerer i, sikrer bedst mulige afkast og skaber et bedre samfund.

Case Måling af biodiversitetsindsatsen

PensionDanmark vil gerne gå forrest, når det kommer til at skubbe branchen til bedre at vurdere dens biodiversitetspåvirkning. Derfor har vi sat os for, at seks af vores byområder og nybyggerier skal levere et positivt bidrag til biodiversiteten senest i 2030 – og vi skal kunne måle vejen dertil. Metoden til måling bygge på DGNB-manualen og er udviklet i partnerskab med SLA, Andel og Aaen Engineering.

Ved hjælp af luftfoto, feltregistrering og kortoptegninger er det muligt at opmåle, hvor stor en del af områdets samlede areal der består af søer, træer, buske, facadebeplantning og meget mere. Luftfoto er offentligt tilgængelige, og ved at sammenligne år for år kan vi dokumentere og måle et områdes udvikling af grønne og blå arealer. Det er særligt vigtigt, fordi mangel på plads og gode levesteder for dyr og insekter er den primære årsag til den globale tilbagegang i biodiversitet.

PensionDanmark rapporterer også på et områdes biofaktor. Biofaktoren er udviklet af Statens Byggeforskningsinstitut, og den er et udtryk for den biologiske aktivitet, som en byggegrund, byggefelt, boligområde eller bydel leverer plads til. Regnemetoden til beregning af biofaktoren opdateres regelmæssigt af forskere fra Aalborg Universitets BUILD-afdeling. En høj biofaktor skaber betingelser for god biodiversitet, hvilket udtrykker sig ved mangfoldigheden for dyre- og plantearter på et givent område. Det er særlig vigtigt, fordi variation af dyre- og plantearter mindsker risikoen for indavl og gør en art mindre sårbar i forhold til sygdom. Med vores effektmåling af indvirkningen fra de seks byggeprojekter, ønsker PensionDanmark at synliggøre udviklingen og skabe bedre rammer for at vurdere, om projekterne er på rette vej mod Nature Positive i 2030. Du kan læse mere om målingen på s. 66.

Rammer for sociale fællesskaber

Det er ikke kun klima og biodiversitet, der er i fokus, når PensionDanmark, som en af landets største bygherrer, udvikler bæredygtigheds-certificerede byområder og ejendomme. Vores byggeri skal også skabe værdi for både medlemmer, samfundet og beboerne – ikke bare i dag, men også om 5, 15 og 25 år. Bæredygtigheds-certificerede ejendomme har lave omkostninger til varme og vedligehold samt et sundere indeklima, hvilket er til gavn for beboerne. De miljørigtige og genanvendte materialer og den begrænsede CO₂-udledning er derfor efterspurgt. Det gør PensionDanmarks bæredygtigheds-certificerede ejendomme til en god og mindre konjunkturfølsom investering, hvilket sikrer robuste afkast til medlemmerne.

PensionDanmark har i 2022 taget pionérskridt, når det kommer til at udvide rammerne for sociale fællesskaber ved at udvikle boligkonceptet Virke, som er en moderne version af

seniorbofællesskaber. I sin enkelhed betyder det, at borgere over 50 år i de berørte boligområder får mere medbestemmelse på fællesarealerne igennem et aktivt fællesskab. Derudover bor beboerne i mindre boliger og deler mere. Det tror vi skaber værdi for både beboerne og boligernes attraktivitet. Virke er allerede udrullet i projekter i Køge og bydelen Trælåsten i Aarhus.

PensionDanmark ønsker også at udvikle fremtidens plejecentre efter konceptet 'Livsstilsbolig Pleje', der sætter rammen om moderne boliger med fokus på fællesskaber og fleksibilitet. PensionDanmark tilstræber at udbrede konceptet til kommuner over hele landet, hvor kommunernes viden og kompetencer på plejeområdet skal kombineres med PensionDanmarks erfaringer med at udvikle bæredygtigheds-certificeret byggeri og fællesskaber. Alt sammen for at skabe værdi for både beboerne, omgivelserne og PensionDanmarks medlemmer.

Illustration af Virke-Teglgården i bydelen Trælåsten, Aarhus.

Anerkendelse for vores bæredygtigheds-certificerede byggeri

PensionDanmarks arbejde med ejendomsinvesteringer udløste både national og international anerkendelse i 2022. Juryen ved den nystiftede prisuddeling Ejendom2022, tildelte PensionDanmark 'Årets Bæredygtighedspris 2022' for at gå forrest og lykkes med at forene bæredygtighed, ansvarlighed og afkast inden for ejendomsinvesteringer. Ved IPE Real Estate Awards, som omfatter pensionselskaber fra det meste af verden, blev vi belønnet med prisen for 'Value-add Strategy' grundet blandt andet vores integration af data og kunstig intelligens i ejendomsinvesteringer samt evnen til at identificere investeringer med potentiale.

Boligkonceptet Virke

Grundtanken med Virke er, at det gode fællesskab blandt beboerne er afgørende for at forebygge social ulighed og ensomhed. PensionDanmark vælger løsninger, der gør en målbar forskel i forhold til klima- og miljøpåvirkning og som samtidig bidrager til indsatsen for social bæredygtighed. Boligerne certificeres til minimum DGNB-guld med særligt fokus på fire værdier: [L](#)

Klima
PensionDanmark skaber boliger, der er bedre for klimaet. Vi realiserer

allerede nu den nationale målsætning om 70 pct. CO₂-reduktion i 2030 ved blandt andet at bygge i træ og genanvendte materialer.

Natur
PensionDanmark skaber naturvenlige boliger, hvor byggeriet og uderumene udvikles, så der både er plads til mennesker, insekter, fugle og dyr.

Sundhed
PensionDanmark skaber boliger med enkle løsninger og sunde materialer. Vi bygger uden skadelig kemi og

leverer boligerne, så det er nemt at forene individuel komfort med et lavt energiforbrug.

Ressourcer
PensionDanmark skaber fællesskaber, hvor ressourcer både anvendes og genanvendes med omtanke. Vi bygger cirkulært med lokale materialer og leverandører – og vi baserer os på lokale og vedvarende energikilder og recirkulerer ressourcer på stedet eller lokale netværk.

Virke-Balancen, Kildebjerg Ry.

Case Bæredygtigheds-certificeret fællesskab

Flere og flere ældre vælger at flytte i seniorbofællesskab, hvor man har lettere ved at få fællesskabsoplevelser lige uden for døren. Et godt eksempel på dette er Balancen, der ligger i Ry i Østjylland, som er et boligfællesskab bestående af 33 boliger for voksne over 50 år. Der er fælles shus med spisekøkken og værksted, gæsteværelser og kontor samt et orangeri. [L](#)

De første beboere har sammen med arkitekterne stået for indretningen af fælleshuse og uderum. Som beboer i Balancen har man mulighed for at være med til at skabe den kultur og de aktiviteter, der skal kendetegne fællesskabet. Beboerne i Balancen har papir på, at deres hjem er bæredygtigheds-certificeret og har en høj arkitektonisk og æstetisk standard. Byggeriet har nemlig opnået DGNB Diamant, som adskiller sig fra DGNB's øvrige bæredygtigheds-certificeringer ved også at inddrage en arkitektvurdering. Det er første gang et byggeri med privat bygherre opnår denne certificering, og kun anden gang, at den tildeles til et boligbyggeri. Også Skanderborg Kommune og Skanderborg Museumsforening har hædret Balancens arkitektur ved at tildele byggeriet deres fælles arkitekturpris 2022 begrundet med projektets inspirerende boligarkitektur af høj kvalitet.

I Balancen er planen at have en aldersfordeling, hvor 40 pct. er mellem 50-65 år, 40 pct. 65-75 år og de resterende 20 pct. over 75 år. I dag er den yngste 52 år, mens der bor en på 90 år.

11 ARBEJDE MED BYEN OG LOKALSAMFUNDET
PensionDanmark er med til at styrke god national og regional byplantlægning og bidrager til at gøre byernes vækst mere inkluderende og bæredygtig.

RESULTATER

 7,7 kg/m²
I 2022 har vores ejendomme i Danmark reduceret den samlede CO₂-udledning pr. m² fra 11,8 kg i 2019 til 7,7 kg.

 43,7 pct.
af PensionDanmarks ejendomsportefølje lever op til EU-taksonomiens energikrav. En stigning fra 38,6 pct. i 2021.

MEDARBEJDERE

Som medlemsejet, overenskomstbaseret arbejdsmarkedspensionselskab stiller vi store krav til os selv, når det kommer til samfundsansvar og bæredygtighed. Både når vi investerer medlemmernes pensionsopsparing og i forhold til, at vores eget hus er bæredygtigt, og vores drift miljømæssigt ansvarlig.

PensionDanmarks bæredygtighedsfokus tager udgangspunkt i, at vi måler vores CO₂-udledning. I 2022 har vi blandt andet målt CO₂-udledningen i forbindelse med pendling, hjemmearbejde og husets drift. Den viden gør, at vi kan påvirke vores CO₂-aftryk i en positiv retning.

Bæredygtighed starter hos os selv

Bæredygtighed er bredt funderet i PensionDanmark og spænder både over de virksomheder, vi er investeret i, og måden vi bygger på. Og så handler bæredygtighed selvfølgelig også om os selv, vores domicil og den daglige drift. [L](#)

Siden 2021 har vi inkluderet husets indkøb og intern service i vores klimaregnskab. Klimaregnskabet fra 2022 giver indsigt i husets indkøb, herunder hvilke områder der bidrager mest til CO₂-aftrykket. Med udgangspunkt i de forskellige områder ("fødevarer og kantine", "service og tjenesteydelser" samt "ITservices og software") har vi indledt dialoger om bæredygtighed med de forskellige leverandører. Det har resulteret i konkrete handlinger, og det har bidraget til formuleringen af en bæredygtig indkøbspolitik for hele PensionDanmark.

Vi måler og dokumenterer vores klimaaftryk, fordi målinger af indsats og effekt viser, om vi er på rette vej. Det skaber et udgangspunkt for at opnå bedre resultater og hæve ambitionerne. Vores princip er "You get what you measure".

Nye initiativer får vores eget CO₂-aftryk ned

I driften af vores domicil på Langelinie Allé har vi igangsat en række bæredygtighedsinitiativer, der understøtter vores ønske om at sænke det samlede CO₂-aftryk og være en bæredygtig

arbejdsplads. Vi har udskiftet lysrør i vores kælder og installeret automatisk lysslukning, som har sænket el-forbruget. For at sænke varmekonsumet har vi gennemført et gennemgribende tætningsarbejde af husets vinduer, vi har sænket temperaturen, og vi har ændret på bevægelserne i husets solskodder i vintermånederne for at sikre større energieffektivitet, når vi varmer huset op.

Der har i løbet af 2022 også været fokus på, hvad medarbejderne kan gøre for at sænke vores CO₂-aftryk. Med os ombord har vi fået en ny "medarbejder" – en bæredygtighedsfigur, som repræsenterer gennemsnitsmedarbejderen i PensionDanmark. Den gør os opmærksomme på, hvordan vi alle i PensionDanmark påvirker miljøet, og hvordan vi sammen kan gøre det bedre. Gennem data vil vi ændre praksis både i den overordnede drift af huset, men også ved at nudge den enkelte medarbejder til fx at sortere affald og printe mindre. Der er i PensionDanmark stor opbakning til, at vi alle skal have en øget bevidsthed om, hvad vi selv kan gøre i forhold til vores CO₂-påvirkning.

Case Julius tog fat på husets ESG-tal

Julius Aarup Poulsen er teamleder for Management Reporting and Insights og startede i PensionDanmark som finance business partner, hvor han tidligere sad med regnskabet for medlemsomkostningerne. I takt med, at PensionDanmark har sat mere fokus på ESG, foreslog Julius, at det kunne være relevant at udvide vores målinger og indarbejde flere interne ESG-nøgletal, så data er udgangspunktet for handlingsplaner i forhold til husets drift og vores leverandørsamarbejder.

PensionDanmark måler aktuelt på husets drift, pendling og indkøb hos eksterne leverandører med fokus på, at vi også internt i PensionDanmark sænker vores CO₂-aftryk.

"Det er en spændende og lærerig proces, hvor vi hele tiden udvikler vores

metoder efter trial and error. Vi prøver ting af og får inspiration via vores netværk i andre danske virksomheder."

Julius motiveres af, at hans og teamets arbejde med ESG eksponeres både i ledelsesgruppen og bredt i huset. "Der er stor opbakning til at inddrage leverandører, så vi kommer bredere ud end blot husets fire vægge. Med data bliver vi klogere på, hvad vi kan styre og ikke styre. Et indkøb er ikke bare en omkostning i det finansielle regnskab, men der følger også et ansvar for, hvem vi vælger at indgå samarbejde med, hvordan det påvirker vores "værdikæde", og om vi eventuelt kan hjælpe leverandører med at bidrage til den grønne omstilling og dermed tage ansvar for vores omgivelser."

Julius Aarup Poulsen er teamleder for Management Reporting and Insights.

Med Julius i spidsen måler vi aktuelt på husets drift, pendling og indkøb hos eksterne leverandører. Og i sidste ende handler det om, at vi også internt sænker vores CO₂-aftryk."

Vores serviceleverandør, Partneren, bruger svanemærkede og parfume-frie rengøringsprodukter til den daglige rengøring. Sammen har vi fokus på at begrænse forbruget af rengøringsmidler. Alle serviceassistenter er oplært i at dosere korrekt, så vi undgår overforbrug."

Tina Huldahl Lænkholm, Facility & Workplace Manager, sammen med Millicent fra Partneren.

Bæredygtigt samarbejde med leverandører

Også i forbindelse med husets leverandører giver den estimerede CO₂-udledning fra indkøb en viden om, hvor vi kan gøre mere og fx skubbe leverandørerne i en mere bæredygtig retning.

Et godt eksempel er vores tætte samarbejde med vores serviceleverandør Partneren, der ikke blot tømmer skraldespande og holder vores lokaler rene. De er også med til at sikre, at vi er et mere bæredygtigt hus, og at vores drift er miljømæssigt ansvarlig.

"Vores forbrug af for eksempel papir og sæbe på toiletterne og vores indsats med at sortere vores affald har alt sammen betydning for, hvor meget vores hus belaster miljøet. De data har vi fået rigtig godt styr på sammen med Partneren, som vi også sparrer

med om lys- og vandforbrug. Det er et samarbejde, hvor begge parter bliver klogere, og hvor vi sammen hele tiden bevæger os i en mere bæredygtig retning," siger Facility & Workplace Manager Tina Huldahl Lænkholm.

Catja Winther, adm. direktør i Partneren, er også meget tilfreds med samarbejdet. "PensionDanmark er hurtige og omstillingsparate. Der bliver lyttet til nye ideer, og man vil gerne investere i bæredygtige løsninger som fx affaldssorteringsstationer og sæbedispensere i genbrugsplast. Samarbejdet er i høj grad datadrevet, og vi har styr på data fx i forhold til brug af papir, poser og kemi i rengøringsmidlerne. Og sammen bruger vi de data til at sætte nye mål for at reducere den samlede CO₂-udledning."

RESULTATER

336 er ansat i PensionDanmark, hvoraf 43 pct. er kvinder. [L](#)

12 pct. er vores elforbrug faldet i 2022. Det skyldes en række bæredygtighedstiltag på PensionDanmarks kontordomicil.

Engagerede medarbejdere løfter PensionDanmark

PensionDanmark er en moderne og miljøbevidst arbejdsplads. Vi lægger vægt på, at alle i organisationen er bevidste om, at omdrejningspunktet for alt hvad vi gør, i sidste ende er at sikre medlemmerne den bedst mulige pensionsordning.

PensionDanmark skal være et spændende og udviklende sted at arbejde. Derfor er organisationsstrukturen flad og fokuseret. Det sikrer korte beslutningsveje med fokus på eksekvering af både daglige opgaver og større projekter til gavn for medlemmerne.

PensionDanmarks medarbejdere har et højt fagligt niveau og er en vigtig ressource, som vi blandt andet passer godt på via en række nye sundhedsinitiativer. Desuden sørger vi for, at vores kantine tilbyder en sund og varieret frokost – og sunde eftermiddagsnacks.

PensionDanmarks medarbejdere er også understøttet af en virksomhedskultur, hvor det gennemløbende kompetenceudvikling sikres, at de har de fornødne kompetencer til at klare såvel dagligdagens som fremtidens opgaver og udfordringer.

Facility Assistant Rene Berthelsen er ansvarlig for den tekniske drift af PensionDanmarks domicil.

Emilie W. S. Ljungqvist er UX Designer og ansvarlig for PensionDanmarks brugerpanel.

Case Emilie får medlemmerne med ind i udviklingen af vores services

Emilie Ljungqvist er UX designer i afdelingen UX & Digitale Platforme, hvor hun er ansvarlig for at inddrage vores medlemmer i udviklingen af nye produkter og services. Særligt PensionDanmarks digitale platforme, hvor der i første kvartal er redesignede versioner på vej af vores app og medlemshjemmeside (pension.dk). Emilie rækker ud til medlemmerne og får input om deres behov og præferencer.

"Grundlæggende handler det om at lytte og så forsøge at opfylde deres ønsker, så de har nemt ved at bruge vores produkter og services. Det er en spændende proces, og medlemmerne er meget engagerede og vil gerne give input og bud på løsninger. Ofte får vi ny viden, fordi mange af vores medlemmer ikke sidder ved en pc i dagligdagen, og derfor tænker de anderledes, end vi tror. De indsigter, vi får fra dem, analyserer jeg og tager med ind i den videre udviklingsproces, hvor vi arbejder tæt sammen med it og den øvrige forretning."

Et brugerpanel bestående af 3.000 medlemmer er et nyt tiltag i Emilie og teamets arbejde. Herigennem får PensionDanmark nem og hurtig adgang til en gruppe af medlemmer, der på eget initiativ har tilmeldt sig panelet, fordi de ønsker at blive inddraget i udviklingen af fremtidige produkter, services og digitale selvbetjeningsløsninger.

"Brugerpanelet er en kæmpe forbedring i vores arbejde, fordi det giver os mulighed for at accelerere antallet af medlemsinddragende aktiviteter på tværs i organisationen. Vi involverer medlemmerne i brugerpanelet 4-6 gange årligt via fx brugertests, interviews og workshops. Det betyder, at vi får hyppige input, så vi også løbende kan forbedre vores produkter og services. Det er en stor tilfredsstillende, at vi på den måde kan gøre en forskel for vores medlemmer."

Case Vi gør en forskel for medlemmerne

Medlemsrådgiver Christina Foged Torp Larsen er en del af PensionDanmarks medlemsrådgivning, der består af 25 dygtige og erfarne rådgivere. Hun sætter stor pris på den direkte kontakt med medlemmerne, der ringer ind med mange forskellige spørgsmål.

Christina Foged Torp Larsen er en af PensionDanmarks erfarne medlemsrådgivere og har rådgivet medlemmerne i over 14 år.

"Medlemmerne ringer fx ind om mulighederne i deres forsikringer, om ekstra indbetalinger og om udbetaling af pension. Her har vi nogle supergode værktøjer og en rådgiverportal, der giver et 360-graders overblik over medlemmerne, så vi kan rådgive dem bedst muligt."

Christina lægger også stor vægt på at give medlemmerne en rådgivning, der indimellem rækker ud over de konkrete spørgsmål.

"Det er vigtigt, at medlemmerne har et godt overblik over deres muligheder i pensionsordningen, og derfor fortæller vi dem fx om fordelene ved at samle pensionen ét sted, og vi guider dem til at logge ind på vores hjemmeside - pension.dk - hvor de kan koble data fra pensionsinfo på vores beregnaværktøj. Her kan

de så se, hvordan deres samlede økonomi ser ud, når de går på pension. Det giver ofte medlemmerne en aha-oplevelse og en stor trykthed."

For at give medlemmerne den bedst mulige service sparrer Christina med kollegaerne både i og uden for afdelingen.

"Det er jo en fornøjelse at kunne trække på fagligt meget kompetente kollegaer i teamet, når en sag er kompliceret, og vi trækker også hyppigt på kollegaerne i vores sundhedsteams og på vores socialrådgivere. Det betyder, at vi kan give medlemmerne en meget bred rådgivning. Man kan tydeligt mærke, at vi virkelig gør en forskel for dem, og det giver en stor arbejdsglæde."

Case Rene kender hver en krog af vores hus

Rene Berthelsen er Facility Assistant og har været ansat i PensionDanmark i næsten 15 år, så han kender hver en krog i bygningen og har et indgående kendskab til alle de tekniske installationer. Rene har ansvar for den tekniske drift af PensionDanmarks domicil og står blandt andet for kontakt til håndværkere, ombygninger og flytning af arbejdspladser. Og så har Rene været en vigtig brik i arbejdet med at få sænket bygningens CO₂-aftryk fra forbruget af el, vand og varme.

"Vi har mange knapper, vi kan skrue på, og i 2022 har vi blandt andet fået installeret autosluk af lyset på alle etager, vi har fået udskiftet alle vores toiletter, og vi har skruet ned for varmen og tætnet

vinduerne. Og det er jo en fornøjelse, når man kan se, at vores tiltag virkelig gør en forskel for vores CO₂-aftryk."

Det er også Rene, der har overblikket over vores forbrug af el, vand og varme fra minut til minut. I starten af 2022 fik PensionDanmark nemlig installeret en såkaldt "digital tvilling", der overvåger alt forbrug.

"Det betyder, at vi ret præcist kan se vores forbrug. Systemet kan fx spotte, hvis der er et toiletet, der står og løber på 3. sal. Hvis strømforbruget stiger uventet et sted i bygningen, får vi også en påmindelse, så det har været en meget stor hjælp til at nedbringe forbruget."

FREMDRIFT OG AMBITIONER

Præcis og transparent måling af indsats og effekt tydeliggør udvikling. Og uanset om det går den rigtige eller forkerte vej, skaber det et udgangspunkt for at opnå bedre resultater og hæve ambitionerne.

For at sikre at PensionDanmark hele tiden bevæger sig i en mere bæredygtig retning, offentliggjorde vi i 2019 rapportering af ESG-nøgletal med udgangspunkt i vejledningen udarbejdet af FSR – danske revisorer, Nasdaq og Finansforeningen. Vejledningen er et værktøj, der muliggør måling på forretningens effekter, og som samtidig sætter rammerne for brug af ensartede ESG-nøgletal.

Sådan følger vi fremdrift

Vores ESG-rapportering udvikles løbende med nye målsætninger og nøgletal i takt med, at både metoder og datagrundlag forbedres. I år har PensionDanmark formuleret målsætninger frem mod 2030 samt inddraget nye miljødata i vores ESG-nøgletaloversigt.

Ifølge vores nye klimamål skal vi blandt andet reducere emissionerne fra vores børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer med 62 pct. i forhold til 2018 inden 2030. I år har vi også medtaget to nye indikatorer i vores rapportering på EU-taksonomien – et vedrørende biodiversitet og et der omhandler due diligence-proces for at identificere, forebygge, afbøde og adressere negative menneskerettighedspåvirkninger.

PensionDanmarks ambition er at være på forkant med rapportering i branchen, og vi bidrager selv løbende til metodeudvikling i danske og internationale fora.

E't fylder mest i vores rapportering – og særligt de indirekte CO₂-udledninger fra vores investeringsporteføljer, som står for 99,5 pct. af de samlede emissioner. Derfor har vi de seneste år arbejdet fokuseret på at udvide vores rapporteringsgrundlag og vores CO₂-beregninger omfatter i dag syv aktivklasser svarende til knap 80 pct. af vores samlede investeringer mod blot 25 pct. i 2019. Dermed har vi det bedst mulige grundlag for at måle vores påvirkning på omverden.

PensionDanmark benytter aktivt nøgletallene i det daglige arbejde. De med til at sætte retning og synliggøre de udfordringer, samfundsansvar fører med sig, og bruges blandt andet til at kvalificere vores aktive ejerskab og skubbe vores porteføljevirksomheder i en mere bæredygtig retning. PensionDanmark ønsker at være transparent om tilvalg såvel som fravalg og de potentielle negative effekter og udfordringer.

Vejen mod en klimaneutral investeringsportefølje i 2050

25 pct. af investeringsporteføljen
Børsnoterede aktier indgår i CO₂-beregningerne.

50 pct. af investeringsporteføljen
Virksomhedsobligationer, private equity og ejendomme tilføjes CO₂-beregningerne.

60 pct. af investeringsporteføljen
Private debt og infrastruktur tilføjes CO₂-beregningerne.

80 pct. af investeringsporteføljen
Danske realkreditobligationer tilføjes CO₂-beregningerne.

2019

2020

2021

2022

2024

2030

2050

Rapportering af ESG-nøgletal og uafhængig revisors erklæring.

Første rapportering i henhold til disclosure forordningens PAI-indikatorer.

Rapportering af mål for biodiversitet på ejendomsprojekter.
Rapportering efter disclosure og taksonomi-forordningen.

45 pct. reduktion af CO₂-aftryk for børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer i forhold til 2018.

62 pct. reduktion af CO₂-aftryk for børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer i forhold til 2018.

CO₂-neutral investeringsportefølje

Dilemma Hvordan får vi alle udledninger med i rapporteringen?

Ambitøse og relevante CO₂-reduktionsmål er nødvendige, hvis klimakrisen skal afbødes. Derfor har PensionDanmark i år formuleret nye reduktionsmål frem mod 2030 for blandt andet vores børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer. Målene omhandler virksomhedernes direkte udledninger (scope 1) og deres indirekte udledninger fra den energi, de køber såsom el eller varme (scope 2). PensionDanmarks klimamål for vores portefølje af børsnoteret aktier og obligationer omfatter ikke virksomhedernes øvrige indirekte emissioner, dvs. scope 3, da det vil føre til dobbeltrapportering. Fx vil udledninger fra investeringer til transport- og energisektoren tælles dobbelt og i nogle tilfælde endda tredobbelt i porteføljens samlede CO₂-opgørelse.

Eksempel: Lastbilsproducenten og olieproducenten leverer henholdsvis køretøjer og brændstof til transportfirmaet, som bruger det i deres forretningsaktiviteter. Udledningerne fra

disse forretningsaktiviteter skal ikke blot tælles med i transportfirmaets direkte udledninger, men også i klimaregnskabet for begge leverandører, såfremt scope 3 medregnes. Investorer PensionDanmark i alle tre virksomheder, vil det medføre, at transportfirmaets direkte udledninger tælles med tre gange i vores klimaregnskab.

Der er ingen nemme løsninger for at undgå dobbeltrapportering, og der mangler fortsat international konsensus for at sikre et retvisende datagrundlag.

Scope 3 udgør hovedparten af virksomhedernes emissioner, særligt i

emissionstunge sektorer. Derfor måler og monitorerer PensionDanmark emissionerne på virksomheds- og sektorniveau, og vi forventer, at selskaberne sætter mål herfor. Ydermere har PensionDanmark, siden 2020 suppleret vores porteføljemål med sektormål, inklusiv scope 3, for fire højemissionssektorer; olie og gas, forsyning, cement og shipping. Vi tilstræber i løbet af 2023 at udvikle mindst et nyt sektormål.

Scope 3 indgår også, når vi kvalificerer vores aktive ejerskab vedrørende selskabernes transitionsplaner mod nulemissionsøkonomi inden 2050.

Scope 3	Direkte udledninger	Indirekte udledninger	Samlet CO ₂ e finansieret af PensionDanmark
Transportfirma	200	100	300
Lastbilproducent	50	200	250
Olieproducent	50	200	250
PensionDanmark	300	500	800

ESG-hoved- og nøgletal

Miljødata	Enhed	Målsætning 2025	2022	2021	2020	2019	2018
CO₂e-udledning i virksomheden:							
CO ₂ -scope 1 ¹	Ton	20,3	74	45	42	79	-
CO ₂ -scope 2 (Marked based) ²	Ton	61,5	33	67	58	82	290
CO ₂ -scope 2 Local based) ²	Ton		174	212	213	301	290
Energiforbrug (Scope 1 + Scope 2) ³	Gigajoule		7.930	9.154	7.247	8.458	7.634
Vedvarende energiandel (Scope 2) ³	Pct.		81,0	82,2	78,2	73,3	42,7
CO₂e, Scope 3 estimeret							
C1: Indkøb ¹	Ton		6.103	6.674	6.229	5.420	-
C2: Anlægsaktiver ^{2,4}	Ton		1.145	2.524	2.870	-	-
C5: Affald ¹	Ton		1,2	1,2	1,1	1,2	-
C6: Forretningsrelaterede rejser ¹	Ton		93,3	15,4	44,2	117,6	-
C7: Medarbejderpendling ^{2,4}	Ton		126,8	122,5	112,7	-	-
C15: Investeringer ²	Ton CO ₂ e		1.499.314	1.681.892	1.099.284	966.996	540.980
CO ₂ e, Scope 3, i alt	Ton		1.506.783	1.691.229	1.108.541	972.535	540.980
Øvrige miljødata i virksomheden:							
Vandforbrug	m ³		2.809	2.769	2.552	3.150	3.040
Sociale data							
Fuldtidsarbejdsstyrke	FTE		336	321	291	261	246
Kønsdiversitet	Pct.	50,0	43,3	43,8	43,7	44,0	43,3
Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag	Pct.	50,0	43,5	43,9	44,3	45,2	41,6
Lønforskelle mellem køn	Gange		1,2	1,3	1,3	1,3	1,4
Medarbejderomsætningshastighed	Pct.		18,7	18,1	12,0	15,7	17,9
Sygefravær	Dage/FTE	4,5	7,1	6,8	4,7	6,6	7,0
Betalte skatter	Mio. kr.		5.829	2.362	3.565	298	2.826
Governance-data							
Bestyrelsens kønsdiversitet	Pct.	30,0	22,2	27,8	23,5	23,5	18,8
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	Pct.	95,0	91,0	95,0	85,0	82,0	88,0
Lønforskel mellem CEO og medarbejder	Gange		8,9	8,9	8,7	8,6	8,5

¹ Data til opgørelse af nøgletal har ikke været tilgængelige for 2018.

² Nøgletal for scope 2 og 3 (C2, C7 og C15) er rapporteret med ændret regnskabspraksis for alle år i femårsoversigten. For uddybning og definitioner se regnskabspraksis for ESG hoved- og nøgletal.

³ Energiforbrug samt vedvarende energiandel er beregnet på baggrund af Scope 2 marked based.

⁴ Data til opgørelse af nøgletal har ikke været tilgængelige for 2018-2019.

Endnu mere bæredygtighed i forretningen

ESG-nøgletallene for 2022 viser i høj grad, hvilken effekt coronanedlukning og restriktioner har haft på PensionDanmark og vores aktiviteter. I år har medarbejderne kørt mere erhvervs-mæssig kørsel i privatbiler, rådgivningsbusserne er tilbage på vejene, og der foretages flere forretningsrelaterede rejser med fly efter en periode med restriktioner i 2021.

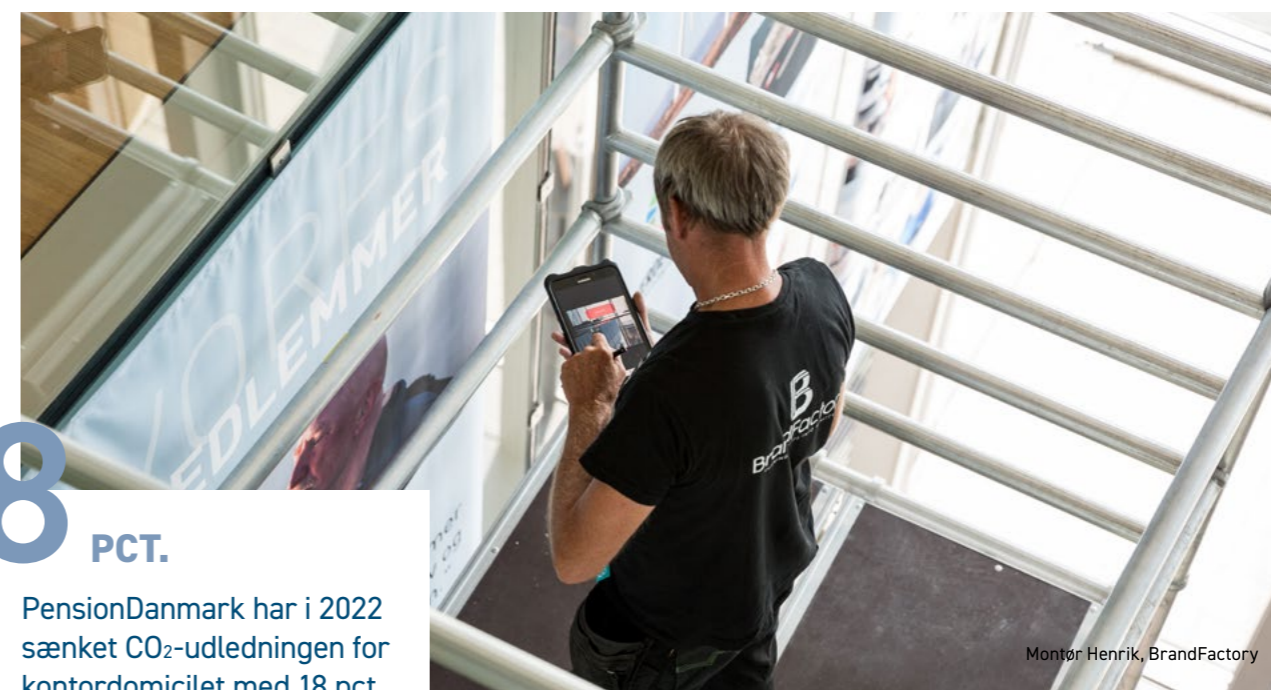
Vi begynder i år at se resultatet af en række bæredygtigheds-tiltag på PensionDanmarks kontordomicil. I 2022 har vi blandt andet udskiftet lysrør i kælderen og installeret automatisk lyslukning, hvilket har bidraget til et fald i elforbruget på 12 pct. i forhold til samme periode sidste år. Derudover har vi gennemført et gennemgribende tætningsarbejde af husets vinduer og sænket temperaturen, hvilket har mindsket energiforbruget til varme væsentligt. Vores samlede CO₂-aftryk i huset er faldet med ca. 18 pct. sammenlignet med 2021. Vandforbruget i PensionDanmark steg med 1,5 pct. i 2022 i forhold til 2021, hvilket er lavere end forventet, da tallene fra 2021 var præget af nedlukning af kontordomicilet, og at vi har fået flere medarbejdere. For at optimere vores vandforbrug har vi i 2022 blandt andet udskiftet en række toiletter og installeret vandbesparende badefaciliteter.

I 2022 er ESG-nøgletallene blevet udvidet med beregning af CO₂-udledning for anlægsaktiver, som viser udledningen fra eksterne leverandørers arbejde på anlæg under udvikling, primært relateret til IT. Årets største projekt er arbejdet med et helt nyt og endnu mere brugervenligt design på pension.dk, som medlemmerne snart kan få glæde af.

Der har i 2022 været en nettotilgang på 15 medarbejdere sammenlignet med 2021. Medarbejderomsætningen er steget til 18,7 pct., hvilket er samme niveau som sidste år, men noget højere end 2020, der var ekstraordinært lavt grundet coronanedlukningen. PensionDanmarks kønsdiversitet for hele organisationen og øvrige ledelseslag er faldet marginalt sammenlignet med 2021 og er således på niveau med sidste år. Lønforholdet mellem kønnene, målt på medianlønnen, er faldet til 1,2 i 2022.

IOT

I PensionDanmark bruger vi Internet of Things (IoT), der sørger for, at vi via sensortechnologi opsamler forskellige data i husets drift. Det giver os et overblik over, hvor der kan optimeres, fx hvilken effekt (kWh, kr./øre, CO₂) forskellige tiltag vil have.

18 PCT.

PensionDanmark har i 2022 sænket CO₂-udledningen for kontordomicilet med 18 pct.

Montør Henrik, BrandFactory

ESG-hoved- og nøgletal

Miljødata - Investeringernes CO ₂ -aftryk	Enhed	Målsætning 2030	Målsætning 2025	2022	2021	2020	2019
CO₂-udledning i den børsnoterede aktieportefølje:							
Total udledning	Ton CO ₂ e			528.084	727.640	529.224	536.994
CO ₂ -aftryk	Ton/mio. kr.	<4,4	<6,3	6,2	6,9	6,3	8,4
CO ₂ -intensitet	Ton/mio. kr.			14,3	19,9	18,9	20,6
Vægtet gennemsnitlig carbon intensitet	Ton/mio. kr.			15,6	18,5	19,4	18,4
CO₂-udledning i virksomhedsobligationsporteføljen:							
Total udledning	Ton CO ₂ e			527.770	551.281	428.185	372.108
CO ₂ -aftryk	Ton/mio. kr.	<14,5	<20,7	22,8	22,6	24,1	23,9
CO ₂ -aftryk, eksklusiv grønne obligationer	Ton/mio. kr.	<12,6	<18,0	19,6	20,9	22,2	22,9
CO₂-udledning i Private Equity-porteføljen:							
Total udledning	Ton CO ₂ e			74.969	57.096	40.896	47.863
CO ₂ -aftryk	Ton/mio. kr.	<2,9	<4,1	3,3	3,7	4,1	5,9
CO₂-udledning i Private Debt-porteføljen¹:							
Total udledning	Ton CO ₂ e			77.542	92.263	90.827	-
CO ₂ -aftryk	Ton/mio. kr.	<5,5	<6,4	5,5	7,3	9,2	-
CO₂-udledning i infrastrukturporteføljen²:							
Total udledning	Ton CO ₂ e			177.485	121.968	-	-
CO ₂ -aftryk	Ton/mio. kr.	<7,5	<9,0	10,3	10,5	-	-
CO₂-udledning i Dansk realkreditobligationsporteføljen²:							
Total udledning	Ton CO ₂ e			107.104	123.724	-	-
CO ₂ -aftryk	Ton/mio. kr.	<1,8	<2,3	2,6	2,7	-	-
CO₂-udledning i ejendomsporteføljen:							
Total udledning				6.360	7.920	10.152	10.031
CO ₂ -aftryk	Ton/mio. kr.	<0,3	<0,35	0,3	0,3	0,5	0,5
CO ₂ -intensitet	kg/m ²	<6,9	<8,0	7,7	8,9	11,6	11,8
Samlet CO ₂ -aftryk for aktier og virk.obligationer	Ton/mio. kr.	<6,4	<9,1 ³	9,8	9,8	9,4	11,4
Samlet CO ₂ -aftryk for aktier og virk.obligationer ekskl. emissioner fra grønne obl.	Ton/mio. kr.	<6,2	<8,9 ³	9,1	9,5	9,1	11,2
Samlet CO ₂ -aftryk for investeringsporteføljen	Ton/mio. kr.			6,6	6,9	7,7	8,8
Ejerskab af grøn infrastruktur, kapacitet ⁴ :	MW		1.300	952	893	1.108	961
Estimeret CO ₂ -besparelse ved ejerskab af grøn infrastruktur ⁴	Ton CO ₂	>2.000.000		1.309.478	1.511.358	1.902.220	2.297.000
Kumuleret kapacitetsudvikling af vedvarende energi siden 2021	MW	800		254			

¹ Data til opgørelse af nøgletal har ikke været tilgængelige for 2019.

² Data til opgørelse af nøgletal har ikke været tilgængelige for 2019-2020.

³ Asset Owner Alliance mål, der vedrører 2024.

⁴ PensionDanmark har ikke sat mål herfor efter 2025. I stedet er der sat mål for udvikling af ny kapacitet inden for vedvarende energi.

Mindre aftryk per investeret krone

PensionDanmarks valg af investeringer har konsekvenser for omverdenen, både i form af CO₂-udledninger, der påvirker klimamæt negativt, men også i form af investeringer i bæredygtige løsninger og fremsynede virksomheder, som kan gøre en positiv forskel for omstillingen mod et mere bæredygtigt samfund. For at sikre at PensionDanmark hele tiden bevæger sig i en grønere og mere bæredygtig retning, begyndte vi arbejdet med klimarapportering tilbage i 2019. Siden da er flere investeringsporteføljer, vejledninger og målsætninger for udvalgte ESG-nøgletal blevet inkluderet, så rapporteringen hele tiden forbedres og præciseres.

PensionDanmarks indirekte CO₂-udledninger fra vores investeringsporteføljer, står for 99,5 pct. af de samlede emissioner. Og de absolutte emissioner forventes at stige de næste 5 til 10 år. Det skyldes, at PensionDanmark strukturelt får flere indbetalinger end udbetalinger, hvorfor investeringerne naturligt vil vokse. Dog er det forventningen, at CO₂-aftrykket, dvs. udledningen pr. mio. kr. investeret, skal falde frem mod 2025.

99,5 PCT.

PensionDanmarks indirekte CO₂-udledninger fra vores investeringsporteføljer, står for 99,5 pct. af de samlede emissioner.

Mureren Emil på byggeplads på Indiakaj.

Godt på vej mod indfrielse af adskillige klimamål

I år 2022 har PensionDanmark udvidet CO₂-beregningerne for både 2022 og 2021 med realkreditobligationer, så klimaregnskabet nu omfatter knap 80 pct. af vores investeringer – en af de højeste dækningsgrader i branchen. Realkreditobligationer finansierer bolig- og erhvervs-ejendomme i Danmark, som typisk udleder mindre CO₂ sammenlignet med økonomiske aktiviteter i andre sektorer såsom produktion af cement eller skibstransport. Derfor har den udvidede dækning bidraget til et fald i PensionDanmarks samlede klimaaftryk sammenlignet med 2020.

Børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer står for langt hovedparten af CO₂-udledninger fra PensionDanmarks investeringsportefølje (70 pct. i 2022) og har nogle af de højeste aftryk. Klimaaftrykket fra de to aktivklasser tilsammen er faldet fra 11,4 i 2019 til 9,8 ton CO₂ pr. mio. kr. investeret i 2022. Dermed er vi kun 7 pct. fra at indløse vores kort-

sigtede klimamålsætning om at nå et aftryk på 9,1 ton CO₂ pr. mio. kr. inden 2025. På den lange bane er det vores mål at reducere klimaaftrykket fra de to aktivklasser yderligere til under 6,4 ton CO₂ pr. mio. kr. tilsammen inden 2030. Faldet i 2022 er i høj grad drevet af salg af børsnoterede aktier med højt aftryk i højemissionssektorerne; industri og materialer.

Også ejendomsporteføljens CO₂-aftryk (kg/m²) samt absolutte CO₂-udledning er i år faldet. Det betyder, at PensionDanmark allerede i år har indfriet 2025-målsætningen for porteføljens CO₂-aftryk. Faldet i aftrykket skyldes primært, at vi har frasolgt ejerskabet af de CO₂-tunge Magasin-ejendomme, som har lav energieffektivitet. PensionDanmark har samtidig fokuseret ejendomsinvesteringsstrategien omkring egenudviklede byområder og erhvervs-ejendomme. Derudover har vi i 2022 indviet en række nye, energivenlige ejendomme såsom DFDS' nye domicil på Nordhavnen. [L2](#)

Dilemma Hvordan estimerer vi klimaaftrykket fra grønne virksomhedsobligationer?

PensionDanmark investerer i stigende grad i grønne virksomhedsobligationer, hvor provenuet øremærkes til grønne formål såsom finansiering af vedvarende energiprojekter. Investeringerne kan bidrage til at ruste virksomhederne til transitionen mod en klimaneutral økonomi. Det giver mening for os som investorer, og det bidrager til den bæredygtige udvikling.

Der er imidlertid ikke etableret en fælles metode til at vurdere klimaaftrykket fra grønne obligationer. I PensionDanmarks klimaregnskab behandles de som almindelige virksomhedsobligationer, hvor de får tildelt en andel af udstedersens CO₂-emissioner. Det er i tråd med gængse principper for tilskrivning af CO₂-emissioner og afspejler også, at der kan gå tid fra obligationsudstedelsen til emissionerne faktisk bliver reduceret.

Metoden kan imidlertid sløre udviklingen i klimapåvirkningen fra PensionDanmarks investeringer. Ca. 70 pct. af vores grønne virksomhedsobligationer er udstedt af selskaber i højemissionssektorer som forsyning og energi. Beregningsmetoden medfører, at stigende investeringer i grønne virksomhedsobligationer isoleret set øger de samlede emissioner og bidrager til en stigning i porteføljens CO₂-aftryk.

For at tage højde for påvirkningen fra de grønne obligationer offentliggør PensionDanmark CO₂-aftrykket fra den samlede portefølje, både inklusiv og eksklusiv udledning fra de grønne udstedelser. Eksklusiv udledning fra grønne obligationer er aftrykket faldet sammenlignet med sidste år.

Dilemma Bliver de næste år en prioritering mellem grøn omstilling og robuste afkast?

Ruslands invasion af Ukraine, og de kriser, som krigen har udløst, har direkte betydning for, hvordan PensionDanmark placerer sin formue på godt 300 mia. kr. I de seneste år, hvor obligationer har givet nul i rente, har PensionDanmark søgt over i alternative investeringer som infrastruktur og ejendomme. Men med de kraftige rentestigninger i 2022 har nyinvesteringer i obligationer fået et comeback, og derfor er der nu bedre forhold mellem det forventede afkast ved at sende penge i obligationer sammenlignet med alternative investeringer, end der har været tidligere. Det betyder, at nogle af de infrastruktur- og ejendomsprojekter, der kunne lade sig gøre for tre år siden, ikke bliver gennemført i de kommende år.

En stigende andel af de nye obligationsinvesteringer vil formentlig blive rettet mod bæredygtige formål (fx grønne obligationer), men de alternative investeringer er fortsat afgørende for, at vi når både den danske regerings og Paris-aftalens mål på klimaområdet. I de næste år bliver det derfor en udfordring at afveje opnåelse af klimamålsætninger og investeringer i grøn infrastruktur over for at sikre medlemmernes afkast på bedst mulig vis. PensionDanmark agter blandt andet at løse denne udfordring ved at satse endnu mere på at investere i udvikling af nye grønne teknologier, som ganske vist anses for mere risikabelt, men samtidig har et bedre afkastpotentiale.

Krøll Cranes

Fald i CO₂-besparelser fra grøn infrastruktur

PensionDanmarks CO₂-besparelser ved ejerskab af grøn infrastruktur er i år faldet til 1,3 mio. tons mod 1,5 mio. tons i 2021. Den mindre besparelse skyldes primært, at PensionDanmark gennem vores samarbejdspartner, Copenhagen Infrastructure Partners (CIP), har frasolgt en række vindmølleparker til andre investorer, hvorfor PensionDanmarks beholdning af produceret grøn elektricitet er blevet mindre.

Samtidig er 14 nye anlæg (primært sol og vind) fortsat under konstruktion, hvoraf nogle kun delvist er blevet tilsluttet de lokale elnet, mens andre slet ikke er begyndt at producere strøm endnu. I modsætning til 2021, som var et dårligt vindår, har vinden blæst mere normalt i 2022. Det har blandt andet betydet, at PensionDanmarks danske vindmøller i Nysted og Anholt i år har produceret mere grøn strøm til glæde for vores medlemmer og danske befolkning.

Dilemma Rapportering på ejerskab af grøn infrastruktur og CO₂-besparelser

PensionDanmark har som målsætning at bidrage til besparelser på CO₂-udledninger på 2 mio. ton CO₂ gennem ejerskab af grøn infrastruktur i 2025. For at undgå at de samme CO₂-reduktioner tælles dobbelt, er der på internationalt plan vedtaget regler for, hvordan CO₂-besparelser og -udledninger opgøres. Reglerne betyder, at når fx en vindmøllepark sælges fra, kan PensionDanmark ikke medregne besparelsen fra vindmølleparken i vores CO₂-regnskab, fordi vi ikke længere har en ejerandel i parken.

Det er blevet mindre lukrativt at drive grøn infrastruktur, mens det er blevet mere lukrativt at påtage sig risikoen ved at udvikle grønne infrastrukturprojekter. Derfor frasælger vores samarbejdspartner, CIP, i stigende grad vindmøller blot få år efter, at de er begyndt at producere grøn strøm. Det medvirker til, at PensionDanmark i dag kan indregne relativt færre CO₂-besparelser i regnskabet.

Fra 2014 til 2021 har PensionDanmark alene gennem tre fonde i CIP finansieret en kapacitetsudvidelse på 775 megawatt grøn strøm, men i samme periode er der frasolgt aktiver svarende til en kapacitet på 292 megawatt. Selvom hurtigere frasalg har en indvirkning på vores rapportering på CO₂-besparelser, fortsætter PensionDanmark ufortrødent med at finansiere opførelsen af mere grøn infrastruktur rundt om i verden for at bidrage til den grønne omstilling, og fordi vi takket være vores mangeårige erfaring kan skabe et effektivt afkast til medlemmernes pensioner.

2

MIO. TON. CO₂

PensionDanmark har som målsætning at bidrage til besparelser på CO₂-udledninger på 2 mio. ton gennem ejerskab af grøn infrastruktur i 2025.

Ensartede mål løfter branchen

Ensartede klima- og miljømål er nødvendige for at styrke sammenligneligheden og troværdigheden af sektorens klimarapportering. Det var en af anbefalingerne fra den finansielle sektors klimapartnerskab, der har PensionDanmarks adm. direktør, Torben Møger Pedersen, som formand. Anbefalingen resulterede i en branchehenstilling fra F&P i 2021, der definerede fælles målepunkter for sektorens klimaindsats. En ensartet tilgang til mål og rapportering er afgørende for at

komme i mål med Danmarks klimaambition om en 70 pct. CO₂-reduktion i 2030 og klimaneutralitet inden 2045.

PensionDanmark har valgt at rapportere på alle målepunkter og bakker særligt op om, at branchens aktive engagement i klimaforbedringer er inddraget i rapporteringen. Herigennem kan investorer gøre en stor og reel forskel i arbejdet med at minimere klimaforandringerne.

Klimarapportering						
Aktivt engagement i klimaforbedringer	Enhed	2022	2021	2020	2019	2018
Aktivt ejerskab¹:						
Dialoger om klimaforandringer	Stk.	263	240	190	134	108
Heraf egne dialoger	Stk.	10	-	-	-	-
Heraf dialoger via ESG-ratingbureau og lignende	Stk.	253	-	-	-	-
Ejendomme der lever op til EU's bæredygtighedskriterier^{2,6}						
Eksisterende byggeri	Pct.	35,2	32,2	-	-	-
Nybyggeri (frem til ibrugtagning)	Pct.	100,0	100,0	-	-	-
Samlet ejendomsportefølje	Pct.	43,7	38,6	-	-	-
Bæredygtighedscertificerede ejendomme						
Eksisterende byggeri	Pct.	26,4	20,0	17,8	19,6	18,4
Nybyggeri (frem til ibrugtagning) ³	Pct.	97,4	97,1	89,4	100	87,46
Bæredygtighed i forretningsmodeller²						
Investeringer, der lever op til EU's bæredygtighedskriterier						
Aktieportefølje ⁴	Pct.	5,2	5,6	-	-	-
Virksomhedsobligationer ⁵	Pct.	8,8	7,9	-	-	-
Ejendomsportefølje ⁶	Pct.	43,7	38,6	-	-	-
Infrastruktur ⁷	Pct.	57,0	54,0	-	-	-

¹ Der skal være modtaget en respons på virksomhedens henvendelse, for at en henvendelse kan kvalificeres som en dialog

² Data til opgørelse af nøgletal har ikke været tilgængelige for 2018-2020.

³ Vurderingen om PensionDanmarks nybyggeri er bæredygtighedscertificeret tager udgangspunkt i præ-certificeringer.

⁴ Andelen af PensionDanmarks aktieportefølje, der lever op til EU's bæredygtighedskriterier, er baseret på estimater fra MSCI og er fordelt på omsætning.

⁵ Andelen af PensionDanmarks virksomhedsobligationsportefølje, der lever op til EU's bæredygtighedskriterier, er et estimat baseret på, om en obligation lever til til ICMAs principper for grønne obligationer.

⁶ Andelen af PensionDanmarks ejendomsportefølje, der lever op til EU's bæredygtighedskriterier, er baseret på data om ejendommens energieffektivitet. Kriterierne fra 'do not significant harm' samt 'minimum social safeguards' indgår ikke i vurderingen, da det ikke har været muligt at indhente data herfor.

⁷ Andelen af PensionDanmark infrastrukturportefølje, der lever op til EU's bæredygtighedskriterier, er opgjort som ejerskab af grøn energiinfrastruktur, der ikke vurderes at have negative virkninger for andre miljømål samt opfylder de sociale minimumskriterier

Fremdrift i aktivt ejerskab

Som aktive ejere går PensionDanmark i dialog med virksomhederne om deres udfordringer og ufordelagtige forhold frem for blot at trække os. Med konstruktiv dialog kan vi opnå positiv forandring. Også når det er svært. Dialogerne har til formål at genoprette kritisable forhold, men tjener også til at opnå større indsigt i en virksomheds forretningsmodel, herunder hvordan virksomheden bidrager positivt til kunder og samfund. Det er i sidste ende dette, der afgør, om en investering er attraktiv for PensionDanmark.

For at gøre arbejdet målbart fastsættes konkrete milepæle for den dialog, der foregår med virksomhederne. Det kan være en milepæl om øget transparens i form af rapportering af klimarisici eller om fastsættelse af mål for bedre repræsentation af visse etniske grupper og kvinder i ledelsesroller. I 2022 har PensionDanmark oplevet fremgang i virksomhedsdialoger, der omhandlede arbejdstager- og menneskerettigheder. Disse udgjorde 25 pct. af vores samlede dialoger i 2022 og var dermed det næststørste tema i vores aktive ejerskab efter miljø og klima. Miljø og klima udgør fortsat størstedelen af vores dialoger, og i 2022 intensiverede vi også dialogerne herom.

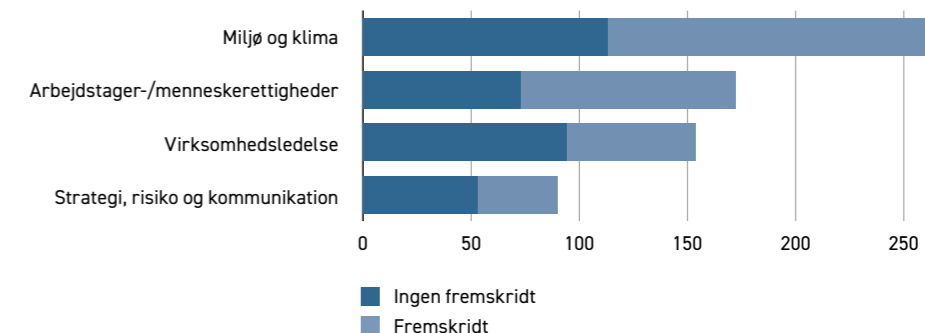
PensionDanmarks aktive ejerskab sker både gennem dialog med selskabernes ledelse om specifikke forhold, der kræver særlig opmærksomhed, og gennem afstemning på selskabernes generalforsamlinger. PensionDanmark anvender sin egen stemmepolitik, hvor der lægges vægt på, at virksomhederne skal drives med aktionærernes, men også med

samfundets interesse for øje. Vi mener, at det i langt de fleste tilfælde er mere ansvarligt at forsøge at påvirke en virksomhed i en bæredygtig retning end at trække vores investering. PensionDanmark stemte i det forgangne år for bestyrelsens anbefalinger til 82 pct. af generalforsamlingerne. Stemmer vi imod anbefalingerne, skyldes det typisk bekymringer vedrørende bestyrelsessammensætning, herunder manglende diversitet i bestyrelsen. I 2022 har vores investeringsetiske rådgiver, Federated Hermes EOS, på vegne af PensionDanmark været i dialog med kinesiske Industrial & Commercial Bank of China om at få en kvinde repræsenteret i bestyrelsen. Selskabet har anerkendt vores bekymring om manglende diversitet, men de har endnu ikke ændret adfærd. Derfor stemte PensionDanmark til selskabets generalforsamling i maj 2022 imod to bestyrelsesmedlemmer grundet manglende diversitet.

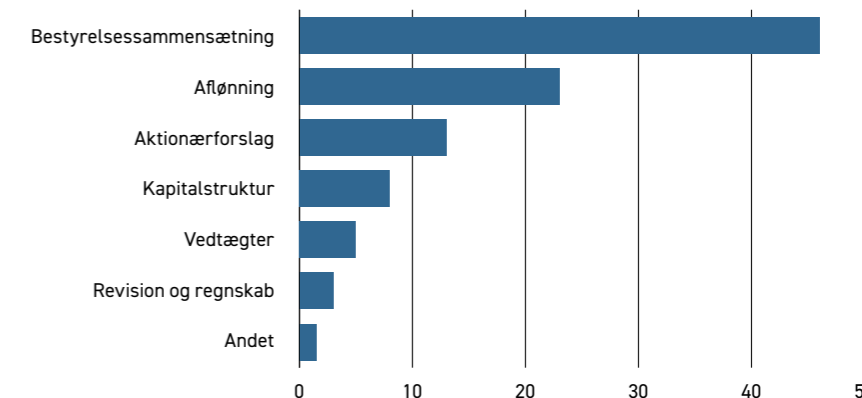
I 2022 har vi også, i højere grad end i 2021, stemt imod ledelsen på aktionærforslag vedrørende fx øget transparens i klimarapportering, fastlæggelse af klimamål og arbejdstagerrettigheder. Blandt andet stemte vi i 2022 for et aktionærforslag, og imod ledelsen, til ConocoPhillips generalforsamling om, at virksomheden skal sætte både mellemlangt og langsigtet CO₂-reduktionsmål.

På pensiondanmark.com offentliggøres, hvordan vi har stemt til alle generalforsamlinger, hvor vi er aktionærer.

Virksomhedsdialoger
Figuren viser fremgang i milepælene for PensionDanmarks virksomhedsdialoger i 2022.

Afstemningsforslag
Figuren viser fordelingen af afstemningsforslag i pct., hvor vi har stemt imod ledelsen. ¹

Byggeri og biodiversitet skal forenes

Bæredygtighed er et centralt fundament for PensionDanmark som bygherre og investor. Derfor har vi siden 2012 fået samtlige kontor- og, siden 2016, samtlige bolig-nybyggerier DGNB certificeret. I 2022 er antallet af eksisterende ejendomme, der er bæredygtigheds certificeret steget til 26,4 pct., hvilket er en stigning på 6 pct. i forhold til 2021. Det betyder, at over en fjerdedel af vores færdige byggeri lever op til en række ambitiøse bæredygtighedskriterier såsom krav til energiforbrug, vedligehold og materialevalg. Derudover har PensionDanmark i 2022 øget den samlede procentdel af ejendomsporteføljen, der lever op til EU-taksonomiens energikrav. Det skyldes primært energirenoveringer af eksisterende ejendomme og ibrugtagning af nye energivenlige ejendomme. Ydermere er den totale værdi af ejendomsporteføljen faldet, blandt andet grundet frasalg af Magasin-ejendommene.

PensionDanmark arbejder allerede målrettet for at modvirke nettotab af biodiversitet ved som minimum at leve op til kravene i DGNB Guld bæredygtigheds certificering for alle vores nybyggerier. Men i 2022 har vi taget yderligere skridt for at mindske vores biodiversitetspåvirkning.

Måling af biodiversitet

Biodiversitet er en kompleks størrelse, der afhænger af fysiske såvel som biologiske forhold. I modsætning til opgørelsen af finansierede CO₂-udledninger, findes der endnu ikke en præcis og endelig standard til måling af investorers biodiversitetspåvirkning. Men efter FN's biodiversitetskonference i Montreal, Canada, i december 2022 er der for alvor sat skub i tingene, og den længe ventede TNFD-standard forventes udgivet i løbet af 2023.

Vi kan dog ikke vente på, at der er udarbejdet globale standarder for at måle vores investeringers biodiversitetspåvirkning, da den verserende biodiversitetskrisen kræver øjeblikkelig handling. Derfor har PensionDanmark i samarbejde med SLA, Andel og Aaen Engineering taget initiativ til at udvikle en metode til at rapportere på vores bidrag til naturen for seks af vores byudviklingsprojekter, som er baseret på DGNB-manualen. Her er der særligt fokus på, hvordan jordarealet påvirkes af økonomiske aktiviteter, som er en afgørende parameter i opgørelsen af effekten på biodiversiteten fra nybyggeri og byområder. Metoden er baseret på en række biodiversitetsmål, inspireret af videnskabelige anbefalinger samt DGNB bæredygtigheds certificeringskrav.

Med opgørelsen bliver PensionDanmark de første i branchen til at rapportere på biodiversitetsindvirkningen fra nybyggeri- og byområdeprojekter. I rapporteringen fremgår det, at biodiversitetsindikatorerne i 2022 er lavere end baseline. Projektets baseline fastsættes til det tidspunkt, før arealudviklingen i projektet påbegyndes. Det vil typisk være i forbindelse med program- og konceptudvikling. Langt de fleste projekter er fortsat i bygge- og anlægsfasen, hvor der skal gøres plads til maskiner, mandskab og materialer. Det fører naturligvis til mindre vegetation, træer samt blå arealer med permanent vandspejl. Som følge heraf forringes vilkårene for kvalitets-habitat, som er områder, der indeholder naturlig diversitet af lokalt tilpassede plantearter, variation i fysiske habitatstrukturer og levesteder for en mangfoldig lokal fauna.

Arbejdet med beplantning af arealerne er allerede påbegyndt, og der er eksempelvis etableret planter og buske på Sirius-projektet. Derfor forventer PensionDanmark, at vi allerede fra næste år kan se en øgning af det samlede grønne/blå areal.

Biodiversitetsrapportering

	Enhed	Baseline	2022
Samlet areal	m²	258.608	
Samlet grønt/blåt areal	m ²	185.410	17.376
<i>Andel af samlet areal</i>	<i>Pct.</i>	<i>72</i>	<i>7</i>
Kronedække	m ²	37.431	7.219
<i>Andel af samlet areal</i>	<i>m²</i>	<i>14</i>	<i>3</i>
Biofaktor		0,4	0,0
Kvalitetshabitat A	m ²	47.200	16.400
<i>Andel af samlet areal</i>	<i>Pct.</i>	<i>18</i>	<i>6</i>

Note: Vedrører Træløsten i Aarhus samt Kronløbsøen, Sirius og Fælledby i København, Køge Kyst og Vejle Flegmade.

Dilemma Kan uklare EU-krav spænde ben for mere bæredygtig byudvikling?

EU's nye, grønne taksonomi har til formål at skabe et fælles sprog for bæredygtige investeringer og en ensartet forståelse af, hvad der er grønt. Taksonomien indeholder seks klima- og miljømål, som investeringer skal bidrage væsentligt til for at blive klassificeret som bæredygtige. Taksonomien indeholder tekniske screeningskriterier og krav til ejendomme, som skal opfyldes for, at en nybygget og eksisterende ejendom er miljø- og klimatilpasset.

Kravene for nybyggede ejendomme er strengere end for eksisterende bygninger. Ud over nybyggeriets energiforbrug er der også krav til, at bygningerne ikke må have en negativ indvirkning på taksonomiens øvrige klima- og miljømål, hvilket blandt andet betyder, at der ved bebyggelse på såkaldte brown field-grunde skal foretages en undersøgelse af eventuelt forurenende stoffer for at blive klassificeret som green field.

Det er vigtigt, at der formuleres fælles standarder, som giver et fælles

sprog for bæredygtighed og grønne investeringer. Der er for nuværende desværre betydelige uklarheder i taksonomien, som kan få indvirkning på klassificeringen af byggeprojekterne.

Kan tidligere losseplads leve op til taksonomi-krav?

Boligområdet Fælledby forventes at blive blandt PensionDanmarks største ejendomsinvesteringer og visionen med byområdet er at skabe et mere klimavenligt boligområde med bæredygtige tiltag i samspil med naturen. Eksempelvis forventes Fælledby at blive DGNB-certificeret til højeste niveau (Platin). Der er dog en risiko for, at Fælledby ikke vil leve op til taksonomiens krav om forebyggelse af forurening.

Årsagen hertil er, at Fælledby bygges på den del af Amager Fælled, der tidligere er anvendt som losseplads. Lossepladsen er siden indkapslet, og der er lagt ren jord ud på området ad flere omgange. PensionDanmark

har fået foretaget de nødvendige undersøgelser af undergrunden og konstateret, at den er forurennet. Det er dog ikke i tilstrækkelig grad specificeret i taksonomien, hvilke implikationer det kan få for klassificeringen af projektet.

Forurennet jord bør ikke diskvalificere, men håndteres korrekt

Der er behov for flere boligbyggerier i byerne, men mange potentielle områder til byudvikling er enten gamle industrigrunde eller tidligere lossepladser. Derfor er det vigtigt, at det ikke bliver diskvalificerende for at betegne bybyggelsesprojekter som mere grønne og bæredygtige, fordi der bygges på potentielt forurenede grunde. I så fald vil det mindske incitamentet til at opføre mere bæredygtigheds certificerede boligbyggerier i gamle industriområder og på tidligere lossepladser frem for på grønne arealer, som ikke tidligere har været anvendt til andet formål.

Resultater på tværs af forretningen

PensionDanmarks målepunkter er i en række forskellige hjørner af forretningen påvirket af Ruslands invasion af Ukraine og dens implikationer.

Det ses blandt andet på medlemmernes afkast, der i år er negativt grundet det ustabile aktiemarked og faldende ejendomsvurderinger. Det ses også på antallet af m² ejet eller delvist ejet af PensionDanmark, da det i 2022 har givet mening at sælge nogle af vores ejendomme for at sikre afkastet til medlemmerne. Til gengæld forventer vi en stigning i både grøn infrastruktur og i nye grønne løsninger de kommende år. Energipolitik er blevet sikkerhedspolitik, og ingen ønsker at være afhængig af energi fra et land som Rusland. PensionDanmark vil gerne bidrage til denne udvikling ved at stå klar med finansiering til nye grønne infrastrukturprojekter. [Læs mere](#)

Det er tydeligt, at PensionDanmark stadig er et arbejdsmarkedspensionselskab, der er i voksealderen. Vi vokser i størrelse – både i forhold til antal medlemmer og udbetalinger. Først omkring 2050 pensionerer vi medlemmer, som har sparet mindst 12 pct. af lønnen op til pension i hele deres arbejdsliv. Og først siden 2010 har PensionDanmark årligt haft flere medlemmer, der påbegyndte udbetaling af livsvarig pension, end dem som fik hele depotet udbetalt som engangsbeløb.

I 2022 var der markant flere medlemmer, der gjorde brug af vores sundhedsordning. Stigningen skyldes blandt andet, at flere medlemmer er dækket af sundhedsordningen. Siden 2017 har medlemmer kunnet fastholde sundhedsordningen ved overgangen til pensionisttilværelsen. Og siden 2021 har det også været muligt ved overgangen til hvilende medlemskab. I de nærmeste år forventes antallet af medlemmer, der er omfattet af sundhedsordningen, at stige, som tilfældet har været fra 2021 til 2022. [Læs mere](#)

PensionDanmarks boligbyggeri i HavneBryggen Sirius

Relevante sammenligningstal for rapportens resultater

Vores medlemmer	Enhed	2022	2021	2020	2019	2018
Pensionsordning Læs mere						
Log-in på pension.dk	Antal	2.362.745	1.873.270	1.461.348	1.154.140	807.747
Log-in på pension.dk via app	Antal	1.684.760	1.186.868	962.592	679.820	321.209
Afkast for et 45-årigt medlem ¹	Pct.	-6,5	16,0	7,6	16,1	-2,6
Udbetalinger til medlemmerne	Mio. kr.	11.159	9.474	7.159	7.540	8.248
Udbetalinger til pensionerede medlemmerne	Mio. kr.	4.390	3.789	3.672	3.447	3.130
Sundhedsordning Læs mere						
Fysioterapi- og kiropraktikbehandlinger	Antal	488.126	427.535 ²	265.657	369.763	340.088
Oprettede Hurtig Diagnose-sager	Antal	17.117	12.459	10.192	6.471	4.992
Online læge konsultationer ³	Antal	4.051	2.839	515	-	-
Online psykolog konsultationer ⁴	Antal	17.577	-	-	-	-
Efteruddannelse Læs mere						
Udbetalt tilskud fra efteruddannelsesfondene	Kr.	55.684.943	52.944.758	71.723.531	58.908.779	56.643.852
Efteruddannelsesforløb	Antal	39.744	35.765	47.906	45.102	44.256
Vores omverden						
Investeringer Læs mere						
Investeringer i grøn infrastruktur	Mio. kr.	14.322	12.139	15.303	13.664	14.853
Investeringer i nye grønne løsninger	Mio. kr.	3.269	1.793	0	0	0
PensionDanmarks samlede CO ₂ -aftryk	Ton/mio. kr.	6,6	6,9	7,7	8,8	12,6
Aktivt ejerskab Læs mere						
Dialoger som del af vores aktive ejerskab	Antal	680	686	632	488	436
Fremgang på milepæle i virksomheder, som PensionDanmark har investeret i	Antal	341	340	307	253	197
Ejendomme Læs mere						
m ² ejet eller delvist ejet af PensionDanmark	m ²	1.355.028	1.476.285	1.443.602	1.308.569	1.185.916
Bæredygtighedscertificerede m ² i løbet af året	m ²	40.158	7.841	31.420	68.513	84.637
Ejendomsporteføljens CO ₂ -intensitet	kg/m ²	7,7	8,9	11,6	11,8	-
Ejendomme, der opfylder EU's bæredygtighedskriterier ⁵	Pct.	43,7	38,6	-	-	-

¹ Tal for 2018 vedr. et 40-årigt medlem.

² Tallet er justeret fra 422.134 i Rapport om Samfundsansvar 2021.

³ Ordningen startede op i november 2020.

⁴ Ordningen startede op i oktober 2021.

⁵ Andelen af PensionDanmarks ejendomsportefølje, der lever op til EU's bæredygtighedskriterier, er baseret på data om ejendommens energieffektivitet. Kriterierne fra 'do not significant harm' samt 'minimum social safeguards' indgår ikke i vurderingen, da det ikke har været muligt at indhente data herfor.

⁶ Tallet er justeret fra 1.938.805 i Rapport om Samfundsansvar 2021.

Brian, CRH Concrete.

Vores arbejde og fokus i 2023

2022 var et skelsættende år – med krigen i Ukraine var der en ny virkelighed, og flere kriser ramte på samme tid. Årets investeringsafkast er negativt, om end det for PensionDanmarks medlemmer lykkedes at komme ud med begrænsede tab takket være en vellykket investeringsstrategi. Derudover har fokus været på at styrke eksisterende partnerskaber og række ud til nye relevante partnere med henblik på nye produkter, der tager afsæt i medlemmernes udfordringer og behov.

Ruslands invasion af Ukraine udløste krig i Europa og blev katalysator for flere samtidige kriser, der prægede de finansielle markeder året igennem. Udviklingen afspejlede sig i afkastene af danskernes pensionsopsparing i takt med, at hverdagen blev præget af stigende renter, heftig inflation og høje energipriser.

For de mere end 815.000 medlemmer sluttede 2022 med begrænsede tab. Medlemmer under 46 år fik et afkast på -6,5 pct., mens medlemmer på 67 år fik et afkast på -4,3 pct. Afkastene placerer PensionDanmark øverst blandt de danske pensionselskaber i størstedelen af alderspuljerne. Enkeltstående år med negative afkast er et vilkår, når man investerer. Det gode resultat i en svær tid skyldes en vellykket investeringsstrategi, hvor PensionDanmark har haft en aktiv styring af porteføljens aktieandel og rentefølsomhed. Samtidig har det bidraget positivt til afkastet, at PensionDanmark har haft en relativ høj andel af noterede investeringer og en tilsvarende lavere andel af børsnoterede aktier. [Læs mere](#)

PensionDanmarks arbejde i 2022 har været præget af nye samarbejder, da stærke partnerskaber gør os bedre og sikrer de bedste løsninger og produkter til gavn for både medlemmer og samfund. Den geopolitiske situation understreger vigtigheden af, at alle gode kræfter samles omkring det nationale kompromis om dansk sikkerhedspolitik. I 2022 indledte vi dialog om udvikling af patruljeskibe med Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse med fokus på en ny model for anskaffelse af materiel til glæde for alle parter. Modellen med de nye offentlig-private partnerskaber vil vi også have fokus på i 2023, når det giver mening for alle om bordet. [Læs mere](#)

Med afsæt i PensionDanmarks strategiproces i 2021 har vi i løbet af året sat nye projekter i gang. Det gælder blandt andet et samarbejde med 3F og Kræftens Bekæmpelse – med bidrag fra Den A.P. Møllerske Støttefond – der skal sikre, at mennesker støttes bedre i processen med at komme tilbage på arbejdspladsen efter et kræftforløb. For vores ældre medlemmer igangsætter vi webinarer, som skal være med til at sikre en glidende overgang fra beskæftigelse til pensionisttilværelsen. Partnerskaber for sundhed og ældreservice vil i høj grad præge de kommende år. Fokus vil være på at løfte sundheden og velværen både for vores medlemmer og deres familier. [Læs mere](#)

"You get what you measure" er PensionDanmarks grundlæggende tilgang til bæredygtighed. Derfor har vi endnu en gang øget porteføljedækningen af vores klimaberegninger samt formuleret klimamålsætninger for vores investeringsportefølje frem mod 2030. Som de første i sektoren har vi defineret og estimeret mål for biodiversiteten af vores ejendomsportefølje, som vi har rapporteret på i en ny biodiversitetsårsrapport. Vi har også udarbejdet et kodeks for kønsdiversitet som bygherre. Sidst, men ikke mindst, har vi fokuseret og intensiveret vores aktive ejerskab på især miljø- og klima, arbejdstagerrettigheder, kønsdiversitet og biodiversitet. Dette arbejde vil vi videreføre og udvikle i 2023. [Læs mere](#)

Det er fortsat vores mission at kunne måle effekten af alle vores produkter i 2025.

Ledelsens påtegning

Vi har dags dato aflagt Rapport om Samfundsansvar for 1. januar til 31. december 2022 for PensionDanmark Pensionsforsikringsaktieselskab.

Der er vores opfattelse, at rapporten giver et retvisende billede af PensionDanmarks påvirkning af samfundet for perioden 1. januar til 31. december 2022. Samtidig er det vores opfattelse, at oplysningerne i rapporten er i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis.

Rapport om Samfundsansvar 2022 indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 1. marts 2023

Direktion

Torben Möger Pedersen
Adm. direktør

Bestyrelse

Lars Sandahl Sørensen
Bestyrelsesformand

Henning Overgaard
Næstformand

Morten Andersen

Lydia Callesen

Kirstine Damkjær

Troels Blicher Danielsen

Claus von Elling

John Frederiksen

Peter Kaae Holm

Peter Engberg Jensen

Gert Rinaldo Jonassen

Camilla Khokhar

Brian Mikkelsen

John Nielsen

Henrik Werner Petersen

Jørgen Juul Rasmussen

Jan Villadsen

Pia Voss

Den uafhængige revisors erklæring på PensionDanmarks Rapport om Samfundsansvar

Til interessenterne i PensionDanmark

Vi har efter aftale foretaget en undersøgelse med begrænset sikkerhed, som defineret i den internationale standard om andre erklæringsopgaver med sikkerhed af PensionsDanmarks rapport om Samfundsansvar 2022 ("Rapport om Samfundsansvar") for perioden 1. januar – 31. december 2022.

Ved udarbejdelse af Rapport om Samfundsansvar har PensionDanmark anvendt kriterierne ("Anvendt regnskabspraksis") beskrevet på side 76-82. Rapport om Samfundsansvar skal læses og forstås i sammenhæng med anvendt regnskabspraksis, som ledelsen udelukkende er ansvarlig for at udvælge og anvende. Fraværet af en etableret praksis til at udlede, evaluere og måle rapport om Samfundsansvar giver mulighed for forskellige, men acceptable måleteknikker og kan påvirke sammenligneligheden mellem enheder og over tid.

Ledelsens ansvar

PensionDanmarks ledelse har ansvaret for at udvælge anvendt regnskabspraksis og for i alle væsentlige henseender at præsentere Rapport om Samfundsansvar i overensstemmelse med anvendt regnskabspraksis. Dette ansvar omfatter etablering og opretholdelse af interne kontroller, opretholdelse af passende registreringer og udøvelse af skøn, der er relevante for udarbejdelsen af Rapport om Samfundsansvar, således at det er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om præsentationen af Rapport om Samfundsansvar på grundlag af vores undersøgelser og det bevis, vi har opnået.

Vi har udført vores undersøgelser i overensstemmelse med *ISAE 3000 Andre erklæringsopgaver med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger* og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning med henblik på at opnå begrænset grad af sikkerhed for vores konklusion.

EY Godkendt Revisionspartnerselskab er underlagt international standard om kvalitetsstyring, ISQC 1, og anvender således et omfattende kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterede politikker og procedurer vedrørende overholdelse af etiske krav, faglige standarder og gældende krav i dansk lov og øvrig regulering.

Vi har overholdt kravene til uafhængighed og andre internationale retningslinjer for revisorers etiske adfærd udgivet af International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA Code), der bygger på de grundlæggende principper om integritet, objektivitet, faglig

kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd samt etiske krav, der er gældende i Danmark.

Beskrivelse af udførte handlinger

Formålet med vores handlingerne er at opnå information og forklaringer, som vi finder nødvendige for at opnå tilstrækkeligt og egnet bevis til at kunne udtrykke en konklusion med begrænset sikkerhed vedrørende Rapport om Samfundsansvar.

Arten og den tidsmæssige placering af de handlinger, der udføres ved erklæringsopgaver med begrænset sikkerhed, er forskellig, og omfanget heraf er betydeligt mindre end de handlinger, der udføres ved en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed. Som følge heraf er den sikkerhed, der opnås ved en konklusion med begrænset sikkerhed, væsentligt lavere end den sikkerhed, der opnås ved en konklusion med høj grad af sikkerhed.

Som led i vores gennemgang, har vi udført følgende handlinger:

- > Interviewet de medarbejdere, der er ansvarlige for Rapport om Samfundsansvar, for at opnå en forståelse for processen for udarbejdelse af Rapport om Samfundsansvar og for udførelse af interne kontrolprocedurer.
- > Analytiske reviewhandlinger vedrørende data og tendenser for at identificere områder indenfor rapport om samfundsvar, hvor der er stor risiko for vildledende oplysninger eller væsentlig fejlinformation og opnået en forståelse af eventuelle årsagsforklaringer på væsentlige afvigelser.
- > På baggrund af forespørgsler har vi vurderet hvorvidt den anvendte regnskabspraksis er hensigtsmæssige, anvendt konsistent samt vurderet relaterede oplysninger i Rapport om Samfundsansvar. Dette omfatter også hvorvidt ledelsens vurderinger er rimelige.
- > Udformet og udført yderligere handlinger som reaktion på risici samt opnået bevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion.

Det er vores opfattelse, at de udførte undersøgelser giver et tilstrækkeligt grundlag for vores konklusion.

Konklusion

På grundlag af vores undersøgelser og det opnåede bevis er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at Rapport om Samfundsansvar for perioden 1. januar – 31. december 2022 ikke i alle væsentlige henseender er udarbejdet i overensstemmelse med anvendt regnskabspraksis som beskrevet på side 76-82.

København, den 1. marts 2023

EY
Godkendt Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 30 70 02 28

Lars Rhod Søndergaard
statsaut. revisor
mne28623

Lars Fermann
statsaut. revisor
mne45879

ANVENDT REGNSKABS- PRAKSIS

76 Regnskabspraksis for ESG hoved- og nøgletal

81 Regnskabspraksis for disclosedata

82 Regnskabspraksis for biodiversitetsnøgletal

Regnskabspraksis for ESG hoved- og nøgletal

Anvendt praksis

ESG-nøgletallene er udarbejdet efter den vejledning, som FSR - danske revisorer, Nasdaq og Finansforeningen lancerede i juni 2019. En nærmere beskrivelse af metoderne til opgørelse kan findes på FSR – danske revisorerers hjemmeside.

Der er i 2022 foretaget en metodeændring til beregning af CO₂e-udledningen under de markeds- og lokationsbaserede nøgletal i scope 2. Ændringen skyldes brug af mere korrekte emissionsfaktorer fra Energinet for elektricitetsforbruget. Ledelsen har vurderet tilretningen af de historiske sammenligningstal som værende væsentlig.

I scope 3 har PensionDanmark tilføjet to nye nøgletal i ESG-regnskabet. I investeringsporteføljen (C15) måler vi for første gang på udledning af danske realkreditobligationer med tilrettede sammenligningstal for 2021. Dertil introducerer vi også et nyt nøgletal for anlægsaktiver (C2), for hvilke sammenligningstal for 2021 og 2020 også er rapporteret.

Herudover er der ikke ændringer til den anvendte regnskabspraksis i forhold til sidste år.

Betydningen for de foretagne ændringer i regnskabspraksis:	Enhed	2021	2020	2019	2018
Scope 2 Market-based	Ton CO ₂ e	-4	+2	+16	-158
Scope 2 Location-based	Ton CO ₂ e	-243	-173	-111	-158
Scope 3 C7: Medarbejderpendling	Ton CO ₂ e	-10,2	-8,5		

Miljødata

En del af miljødata omfatter CO₂e-udledning, som opgøres i henhold til Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen) med mindre andet anføres. Rapporteringsmæssigt opdeles i grupper (Scopes) afhængigt af kilden til udledning:

Scope 1 vedrører direkte emissioner fra egne kontorbygninger samt køretøjer.

Scope 2 vedrører emissioner (hos energiproducenten) af indkøbt elektricitet, fjernvarme og afkøling.

Scope 3 vedrører alle øvrige indirekte emissioner fra fx underleverandører samt for finansielle virksomheders CO₂e-udledning i investeringsporteføljer.

CO₂e-udledningen for de tre grupper er opgjort som følger:

Scope 1

Direkte emissioner, der stammer fra selskabets egen forbrænding af brændsler og materialer. Emissioner måles i ton CO₂e og omfatter al kørsel som er omfattet af de skattemæssige regler for kørselsgodtgørelse, alt firmakørsel i firmabiler samt al kørsel i rådgivningsbusserne. Antal registrerede kilometer i køretøjer bliver omregnet med en standard CO₂e-udledning pr. kørt km i en standard bil, hvilket er i overensstemmelse med EU Emissions Trading System (ETS).

Scope 2

Ved opgørelse af scope 2 CO₂e-udledning anvendes miljødeklarationer fra Energinet og HOFOR til at omregne elektricitet og fjernvarme til CO₂e-udledning. I "Market-based princip" tages der desuden højde for køb af bæredygtig energi. Til sammenligning opgøres location based CO₂e-emissioner med udgangspunkt i gennemsnitlige udledningsfaktorer. Den vedvarende energiandel udgør summen af vedvarende energi, som fremgår af miljødeklarationer fra Energinet og HOFOR samt produceret energi fra egne solceller. Elektricitet, som bliver leveret af EnergiDanmark, er 100 pct. vedvarende energi, da virksomheden har købt og annulleret certifikater tilsvarende den købte og forbrugte mængde i perioden 2019-2022.

Scope 3

Oplysning om scope 3 CO₂e-udledning er et supplement til nøgletsvejledning fra FSR, Nasdaq og Finansforeningen. I henhold til GHG-protokollen opdeles scope 3 CO₂e-udledningen i 15 underkategorier (C1-C15). Det er ikke alle kategorier PensionDanmark oplyser, enten fordi datagrundlaget har været mangelfuldt, eller fordi underkategorien ikke er relevant at oplyse om i forhold til PensionDanmarks aktiviteter.

PensionDanmark oplyser om CO₂e-udledningen for C1: Indkøb, C2: Anlægsaktiver, C5: Affald, C6: Forretningsrelaterede rejser (fly og taxa), C7: Medarbejderpendling samt C15: Investeringer.

C1: Indkøb

PensionDanmarks udledning fra indkøbte varer og tjenesteydelser er udregnet med udgangspunkt i en kombineret aktivtets- og indkøbsbaseret tilgang. Den første metode beregner udledningen fra aktiviteter, hvor PensionDanmark kan måle udledning på baggrund af mængder brugt, mens den anden skønsmæssigt omregner indkøb (DKK) af varer og tjenesteydelser, som ikke allerede optræder i ESG-nøgletallene direkte eller indirekte primært ved hjælp af konverteringsfaktorer fra EXIO-BASE. I udregningen af nøgletallet har PensionDanmark taget stilling til alle indkøbte varer og ydelser og vurderer, hvorvidt omkostningen har haft en associeret CO₂e-udledning eller allerede er rapporteret indirekte i de øvrige kategorier under scope 1, 2 og 3. Nøgletallet måles i ton CO₂e.

C2: Anlægsaktiver

I udregningen af udledning fra PensionDanmarks aktiverede omkostninger anvendes en indkøbsbaseret tilgang som ovenfor (C1). Årets tilgange i aktiverede omkostninger (DKK) for alle anlæg med eksterne omkostninger anvendes til en skønsmæssig beregning af udledning ved hjælp af konverteringsfaktorer fra EXIOBASE. Nøgletallet måles i ton CO₂e.

C5: Affald

Vægten af bortskaffet affald bliver omregnet til CO₂e-udledning.

C6: Forretningsrelaterede rejser (fly og taxa)

Forretningsrelaterede rejser omfatter flyrejser samt taxakørsel. Emissionerne måles i ton CO₂e og omfatter PensionDanmarks forbrug af flyrejser og taxakørsel på baggrund af leverandør-opgørelser af CO₂e-udledning og internt registrerede forretningsrelaterede rejser. Ved målingen af flyrejsernes udledning inkluderes strålepåvirkningen og effekten af, at forbrændingen af brændstof i et højere luftlag har en større effekt på klimaet end tilsvarende udledning ved landjorden.

C7: Medarbejderpendling til og fra arbejde

PensionDanmarks samlede udledning fra medarbejdernes pendling til og fra arbejde er udregnet på baggrund af internt indsamlet data samt anvendte standardfaktorer for pendling i bil og tog. På arbejdsdage, hvor medarbejderne ikke har pendlet til arbejde, er udledningen fra hjemmekontoret estimeret med udgangspunkt i en 8 timers arbejdsdag og det tilhørende strømforbrug af arbejdsudstyr. Nøgletallet måles i ton CO₂e.

C15: Investeringer

CO₂e-udledning er estimeret for PensionDanmarks investeringer i børsnoterede aktier, virksomhedsobligationer, Private Equity og Private Debt (unoterede aktier og gæld), ejendomme, infrastruktur samt danske realkreditobligationer. I 2022 svarer dette til lidt under 80 pct. af PensionDanmarks totale investeringsportefølje. CO₂e-udledninger opgøres ved såkaldte CO₂-ækvivalenter – CO₂e – og måles i ton.

CO₂e-udledning i investeringsporteføljen

Ved estimering af CO₂e-udledning i investeringsporteføljer for finansielle virksomheder anvendes op til fire mål, som er anbefalet af Taskforce for Climate related Financial Disclosure (TCFD). PensionDanmarks beholdning og ejerandel opgøres generelt ultimo regnskabsåret.

Mål 1: Total CO₂e-udledning:

Nøgletallet viser porteføljens samlede estimerede CO₂e-udledninger af scope 1 og 2, jf. GHG-protokollen. Ved beregningen anvendes værdien af det investerede beløb, selskabernes Enterprise Value including Cash (EVIC), i overensstemmelse med anbefalingerne fra EU og Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF), samt selskabernes CO₂e-emissioner. For opgørelse af CO₂e-udledning inden for den finansielle sektor bruges markedsværdien (MV). Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$\text{Total CO}_2\text{e-udledning} = \sum_i \text{PensionDanmarks ejerandel i forhold til EVIC}_i * \text{scope 1 og 2 CO}_2\text{e-udledning i det investerede selskab } n_i$$

Mål 2: CO₂e-aftryk (carbon footprint):

Opgørelsen bygger videre på Mål 1, hvor CO₂e-aftrykket normaliseres ud fra værdien af PensionDanmarks beholdning i de medtagne aktivklasser. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$\text{CO}_2\text{e-aftryk} = \text{Total CO}_2\text{e-udledning (Mål 1)} / \text{Værdien af PensionDanmarks beholdning}$$

Mål 3: CO₂e-intensitet (carbon intensitet):

Opgørelsen bygger videre på Mål 1, hvor CO₂e-aftrykket normaliseres ud fra selskabernes omsætning. Carbon intensitetsmetoden illustrerer, hvor effektivt porteføljen skaber omsætning i forhold til udledningen af CO₂e. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$\text{CO}_2 \text{ Intensitet} = \text{Total CO}_2\text{e-udledning (Mål 1)} / \sum_i^n \text{PensionDanmarks ejerandel}_i \text{ i forhold til EVIC} * \text{Omsætning i det investerede selskab}_i$$

Mål 4: Vægtet gennemsnitlig carbon intensitet:

Nøgletallet viser porteføljens eksponering mod CO₂e-intensive selskaber og derved potentielle klimarelaterede finansielle risici. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

Vægtet gns. Carbon intensitet = $\sum (Værdi \text{ af ejerandel i investering i forhold til EVIC} / \text{værdi af PensionDanmarks beholdning}) * (\text{Scope 1 og 2 CO}_2\text{e-udledning i det investerede selskab} / \text{Omsætning i det investerede selskab})$

Beregninger for estimeret CO₂e-udledning i virksomhedsobligations- og aktieporteføljen er baseret på data fra MSCI og Bloomberg. Rapporteret emissionsdata indhentes fra både MSCI og Bloomberg, mens emissionsestimater indhentes fra MSCI. Selskabernes EVIC indhentes fra Bloomberg.

CO₂e-udledning i aktieporteføljen

Ved estimering af CO₂e-udledning i aktieporteføljen anvendes Mål 1, Mål 2, Mål 3 og Mål 4. Data fra tredjepart dækkede i 2022 99 pct. af investeringerne i børsnoterede aktier, hvoraf 8,9 pct. er estimerede tal. CO₂e-udledning for de resterende 1 pct. af den samlede investering i børsnoterede aktier er eget estimat med udgangspunkt i klimaaftryk fordelt efter geografi og sektor (efter Global Industry Classification Standard) ud fra det foreliggende datagrundlag. Det antages, at klimaaftrykket (CO₂e/mio. DKK) i gennemsnit er det samme for alle aktier inden for samme sektor og geografi. Den del af porteføljen, som mangler observationer tildeles dette gennemsnit. Fordelingen sker med udgangspunkt i 11 sektorer (Ejendom, Energi, Forbrugsgoder, Forsyning, Industri, It, Konsumentvarer, Materialer, Finans, Sundhedspleje og Telekommunikationsservice) og to geografiskegmenter (OECD lande og ikke-OECD lande). Columbia, Chile og Mexico medtages som ikke-OECD lande. Porteføljernes CO₂e-udledning er estimeret på baggrund af PensionDanmarks investeringer pr. 31. december 2022.

CO₂e-udledning i virksomhedsobligationsporteføljen

Ved estimering af CO₂e-udledning i virksomhedsobligationsporteføljen anvendes Mål 1 og Mål 2. Mål 2 beregnes for både den samlede virksomhedsobligationsportefølj og for den samlede virksomhedsobligationsportefølj eksklusiv CO₂e-emissioner fra grønne obligationer. Sidstnævnte er begrundet med, at grønne obligationer er dedikeret til konkrete projekter,

der vil mindske virksomhedernes drivhusgasudledning eksempelvis gennem omstilling til vedvarende energi. Der er på nuværende tidspunkt ikke vedtaget klare standarder for, hvordan CO₂e-aftryk forbundet med grønne obligationer skal opgøres. PensionDanmark opgør derfor CO₂e-aftrykket både inklusiv og eksklusiv emissioner fra grønne obligationer. Grønne obligationer er defineret i forhold til International Capital Market Association (ICMA).

I 2022 dækkede data fra tredjepart (MSCI) i alt 81 pct. af investeringerne i virksomhedsobligationer hvoraf 35 pct. er estimeret tal. CO₂e-udledning for de resterende 19 pct. af den samlede investering estimeres med udgangspunkt i klimaaftryk fordelt efter geografi og sektor (efter Global Industry Classification Standard) ud fra det foreliggende datagrundlag. Det antages, at klimaaftrykket (CO₂e/mio. DKK) i gennemsnit er det samme for alle virksomhedsobligationer inden for samme sektor og geografi. Den del af porteføljen, som mangler observationer tildeles dette gennemsnit. Fordelingen sker med udgangspunkt i 12 sektorer (Ejendom, Energi, Forbrugsgoder, Forsyning, Industri, IT, Konsumentvarer, Materialer, Finans, Sundhedspleje, Telekommunikationsservice og Stat) og to geografiskegmenter (OECD lande og ikke-OECD lande). Columbia, Chile og Mexico betragtes som ikke-OECD lande. Porteføljens CO₂e-udledning er estimeret på baggrund af PensionDanmarks investeringer pr. 31. december 2022.

CO₂e-udledning i porteføljen af danske realkreditobligationer

Princippet tager afsat i F&P og Finans Danmarks fælles CO₂e model for den finansielle sektor i Danmark. Sammenligningstal medtages for 2021. Nøgletallet måles i tons CO₂e.

"Cover pools" eller kapitalcentre betegner de reservefonde, hvor realkreditinstitutter samler finansieringen af deres udlåns-masse og dermed deres obligationsserier. Ved at investere i en realkreditobligation tilskrives PensionDanmark en andel af de samlede CO₂e emissioner finansieret via det kapitalcenter, hvorfra realkreditobligationen er udstedt. Den andel svarer til PensionDanmarks ejerandel af de samlede realkreditobligationer udstedt i kapitalcenteret.

De absolutte finansierede emissioner for investeringer i danske realkreditobligationer beregnes dermed som følgende:

Både værdien af realkreditobligationer og den samlede værdi af obligationer udstedt i kapitalcenterne medtages til markedsværdi ultimo perioden på linje med gældende praksis for de øvrige børsnoterede instrumenter. Den samlede markedsværdi af obligationer udstedt af kapitalcenterne hentes fra realkreditinstitutternes offentliggjorte tal i den danske transparenskalbelon, Harmonised Transparency Template (European Covered Bond Council Initiative).

Den samlede værdi af obligationer udstedt i kapitalcenterne korrigeres med dækningsgraden af realkreditinstitutternes CO₂ beregninger. Udledninger finansieret i cover-poolen medtages fra realkreditinstitutternes egne offentliggjorte tal. Data er rapporteret for 90 pct. af realkreditobligationerne målt på markedsværdien. Der foretages ingen opregning for de resterende 10 pct.

De finansierede absolutte emissioner i kapitalcenterne hentes fra realkreditinstitutternes seneste bæredygtighedsrapporter eller i deres ECBC rapportering. Her anvendes finansierede emissioner fra kapitalcenterne der er skaleret med ejendommenes løbende LTV (Loan-to-Value).

Der er på nuværende tidspunkt ikke vedtaget klare standarder for, hvordan CO₂e-aftryk forbundet med grønne obligationer skal opgøres. Derfor sondres der p.t. ikke mellem almindelige og grønne obligationer i opgørelsen af de totale CO₂e-udledninger. Porteføljens CO₂e-udledninger er estimeret på baggrund af PensionDanmarks investeringer pr. 31. december 2022.

CO₂e aftryk af porteføljen af danske realkreditobligationer

Nøgletallet viser CO₂e-udledningerne finansieret via vores ejerskab af covered bonds normaliseret med størrelsen af PensionDanmarks investering i realkreditobligationer. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$CO_2e \text{ aftryk af porteføljen af danske realkreditobligationer} = \frac{\text{PensionDanmarks totale CO}_2\text{e-udledninger}}{\sum \text{PensionDanmarks investering i danske realkreditobligationer}}$$

CO₂e-udledning i Private Equity og Private Debt-porteføljerne

Ved estimering af CO₂e-udledning i Private Equity og Private Debt-porteføljerne anvendes Mål 1 og Mål 2.

Der er ikke data tilgængelig for CO₂e-udledning i Private Equity og Private Debt investeringer, hvorfor emissioner for porteføljerne estimeres på baggrund af MSCI AC Verdensmarkedsindeks fordelt efter 11 sektorer (Ejendom, Energi, Forbrugsgoder, Forsyning, Industri, IT, Konsumentvarer, Materialer, Finans, Sundhedspleje og Telekommunikationsservice) og seks geografiske områder (Asien (ex. Kina), OECD-Asien, Europa og Oceanien, Kina, Nordamerika og øvrige Emerging Markets). Datadækningen er 95 pct. for Private Equity og 82 pct. for Private Debt, og der foretages ikke opregninger for porteføljerne. Porteføljernes CO₂e-udledning er estimeret på baggrund af PensionDanmarks investeringer pr. 30. september 2022 grundet datatilgængelighed.

CO₂e-udledning i ejendomsporteføljen

Ved estimering af CO₂e-udledning i ejendomsporteføljen anvendes energirelateret CO₂e-udledning og to mål for hhv. aftryk og carbon intensitet. Der er data tilgængelig for 93 pct. af investeringerne i ejendomme. Der modtages data fra administratorer. De sidste 7 pct. af ejendomsporteføljen er ikke medregnet i nøgletallet, da ejendommene er under opførelse. På baggrund af ejendommenes energimærke og energiareal beregnes energiforbruget, hvorefter energiforbruget ganges med en vægtet emissionsfaktor for el og fjernvarme for at finde hver enkelt ejendoms estimerede CO₂e-udledning. Porteføljens CO₂e-udledning er estimeret på baggrund af PensionDanmarks investeringer pr. 31. december 2022.

Mål 1: Total CO₂e-udledning for ejendomme:

Nøgletallet viser ejendommenes estimerede energirelaterede CO₂e-udledning. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$\text{Total CO}_2\text{e-udledning} = \sum_n \text{scope 1 og 2 CO}_2\text{e-udledning i ejendom}_n$$

Delvist ejede ejendomme indregnes i forhold til PensionDanmarks ejerandel.

Mål 2: CO₂e-aftryk (carbon footprint) for ejendomme:

Opgørelsen bygger videre på Mål 1, hvor CO₂e-aftrykket normaliseres ud fra værdien af PensionDanmarks ejendomme. Ejendommenes værdi opgøres efter samme principper som i regnskabet. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$CO_2e\text{-aftryk} = \frac{\text{Total CO}_2\text{e-udledning (Mål 1)}}{\text{Ejendommenes værdi}}$$

Mål 3: CO₂e-intensitet (carbon intensitet) for ejendomme:

Nøgletallet viser CO₂e-udledningen holdt op mod ejendommens størrelse. Carbon Intensitet-metoden illustrerer, hvor effektiv ejendomsporteføljen er per kvadratmeter i forhold til udledningen af CO₂e. Nøgletallet opgøres efter følgende formel:

$$CO_2e\text{-intensitet} = \sum_n \text{kgCO}_2\text{e} / \text{m}^2$$

CO₂e-udledning i infrastruktur porteføljen

Ved beregning af CO₂e-udledning i infrastruktur porteføljen anvendes Mål 1 og Mål 2.

En infrastrukturinvestering er defineret som en investering, der får det meste (dvs. mere end 2/3) af sine betalinger og afkast fra at eje, finansiere, udvikle eller drive infrastrukturaktiver. Infrastrukturaktiver indeholder fysiske aktiver, strukturer eller faciliteter, systemer og netværk, der leverer eller understøtter offentlig reguleret forsyning af el, varme, transport, data og kommunikation.

Der er data tilgængelig for 68 pct. af investeringer i infrastruktur, hvoraf 61 pct. er rapporterede tal.

$$\text{PensionDanmarks totale CO}_2\text{e-udledninger} = \sum_i \frac{\text{PensionDanmarks investering i danske realkreditobligation} \times \text{udstedt i cover pool}(i)}{\text{Samlet værdi af obligationer udstedt i cover pool} (i)} * \text{Udledninger finansieret af cover pool}(i)$$

CO₂e-besparelser ved ejerskab af grøn infrastruktur

CO₂e-besparelser ved ejerskab af grøn infrastruktur ("avoided emissions") opgøres som mængden af besparet CO₂e ved investering i vedvarende energi og omfatter PensionDanmarks investeringer i vedvarende energiinfrastrukturaktiver. Produktion af elektricitet fra energiinfrastrukturaktiverne omregnes til, hvor meget CO₂e, der ville være blevet udledt, såfremt samme mængde elektricitet blev leveret af det lokale energimix.

CO₂e-besparelserne opgøres med udgangspunkt i den faktiske el-produktion og statistik om det aktuelle mix af fossile brændsler i de lokale og nationale el-net. Derved kan den erstattede fossile el-produktion og de forbundne CO₂e-besparelser beregnes.

Øvrige nøgletal

Ved opgørelse af kønsdiversitet for øvrige ledelseslag defineres en leder, som en person med personaleansvar. CEO indgår ikke som en del af nøgletalsberegningen.

Nøgletal for fastholdelse af kunder er udeladt. Det skyldes, at jobmobiliteten i PensionDanmarks medlemssegment er stor, og at et jobskifte som oftest medfører en overførsel af den eksisterende pensionsordning, hvorfor nøgletallet ikke vil være brugbart som målestok for kundetilfredshed.

Betalte skatter er ikke en del af nøgletalsvejledningen og opgøres som den i året betalte PAL-skat, moms, lønsumsafgift, kildeskatte og selskabsskat.

Skøn og estimater relateret til ESG

Ved opgørelse af den estimerede CO₂e-udledning i investeringsporteføljen og øvrige scope 3-nøgletal benyttes en række antagelser og forudsætninger, der er beskrevet nærmere under de enkelte nøgletal i regnskabspraksis. Ved opgørelse af nøgletal for CO₂e-besparelser ved ejerskab af grøn infrastruktur benyttes en række forudsætninger ved beregning. Tallene er således forbundet med en vis usikkerhed. PensionDanmark arbejder løbende med at forbedre datagrundlagets fuldstændighed og nøjagtighed samt, at ændringer i opgørelsesmetoder – så vidt muligt – gennemføres retrospektivt med henblik på at sikre sammenlignelighed mellem de enkelte år, når dette er muligt.

Regnskabspraksis for disclosedata

Anvendt praksis

Principle Adverse Impact (PAI) Indicators

PensionDanmark rapporterer i henhold til disclosureforordningens artikel 7 om Principal Adverse Impact (PAI)-indikatorer, som er baseret på data fra MSCI.

PensionDanmark rapporterer på 14 obligatoriske indikatorer for den børsnoterede aktieportefølje. I år har vi udvidet vores dækning ift. sidste år til også at omfatte virksomhedsobligationer. I år rapporterer vi også på to frivillige indikatorer for første gang: afskovningspolitik og due diligence for menneskerettigheder. I fortolkningen af resultaterne skal der tages forbehold for, at både data og datadækningen er af svingende kvalitet. Derfor rapporteres der kun på tilgængelige data, da det ikke er muligt at lave meningsfulde opregninger.

CO₂e-udledning i aktieporteføljen

For Scope 1 og 2, Total, CO₂-aftryk og CO₂-intensitet henvises der til afsnittene 'CO₂e-udledning i investeringsporteføljen' og 'CO₂e-udledning i aktieporteføljen'. Den totale CO₂e-udledning er summen af scope 1- og 2-udledninger.

Virksomheder aktive i den fossile sektor

Nøgletallet angiver andelen af selskaber, som er eksponeret til aktiviteter relateret til fossile brændstoffer, herunder udvinding, bearbejdning, opbevaring og transportering af olieprodukter, naturgas samt termisk og metallurgisk kul. Andelen udregnes ved at tage summen af virksomheders vægt i porteføljen, der er eksponeret over for fossile brændstoffer.

Andel af ikke-vedvarende energi

Nøgletallet angiver andelen af ikke-vedvarende energiforbrug og produktion. Tallet udregnes gennem et porteføljevægtet gennemsnit af virksomhedernes procentdel af ikke-vedvarende energiforbrug og produktion.

Energiforbrugsintensitet i højemissionssektorer

Nøgletallet angiver energiforbrug i GWh per mio. EUR omsætning for selskaber i højemissionssektorer. Tallet udregnes gennem et porteføljevægtet gennemsnit af virksomhedens energiforbrugsintensitet for selskaber med NACE-koderne A, B, C, D, E, F, G, H og L.

Sensitive biodiversitetsområder

Nøgletallet angiver andelen af investeringer i selskaber med lokationer eller operationer lokaliseret i eller tæt på sensitive biodiversitetsområder, hvor selskabets aktiviteter har en negativ effekt på disse områder. Andelen udregnes ved at tage summen af virksomhedernes vægt i den børsnoterede aktieportefølje, hvor det er gældende, at selskabets aktiviteter har en negativ effekt på sensitive biodiversitetsområder.

Vandemissioner

Nøgletallet angiver selskabernes spildevand, der udledes som følge af produktionsaktiviteter. Tallet udregnes efter samme metode som CO₂e-udledning, justeret til at vise vandudledning i ton per 1 mio. EUR investeret i porteføljen.

Farligt affald

Nøgletallet angiver selskabets rapporterede farlige affald i tons. Tallet udregnes efter samme metode som CO₂e-udledning, justeret til at vise det farlige affald i ton per 1 mio. EUR investeret i porteføljen.

Overtrædelse af FN Global Compacts principper

Nøgletallet angiver om en virksomhed har en bemærkelsesværdig kontrovers relateret til FN Global Compacts principper i forhold til dens drift og/eller produkter, samt alvoren af den sociale eller miljømæssige påvirkning af kontroversen. Tallet opgøres som en andel og udregnes ved at tage summen af virksomhedernes vægt i porteføljen, der ikke overholder FN Global Compacts principper.

Mangel på processer og overholdelsesmekanismer til at overvåge overholdelse af FN's Global Compacts principper

Nøgletallet angiver andelen af selskaber, der ikke har underskrevet UN Global Compact og dermed ikke er påkrævet til at overvåge og rapportere på overholdelse af FN's Global Compacts principper. Andelen udregnes som ovenfor.

Gennemsnitlig lønforskel mellem kønnene

Nøgletallet angiver forskellen mellem den gennemsnitlige bruttoindtjening på timebasis for mandlige og kvindelige ansatte som procent i forhold til mænds bruttoindtjening. Forskellen udregnes gennem et porteføljevægtet gennemsnit af virksomhedernes lønforskel mellem kønnene.

Gennemsnitlig kvindeandel i bestyrelser

Nøgletallet angiver andelen af kvinder i bestyrelser. Andelen udregnes gennem et porteføljevægtet gennemsnit.

Eksponering til kontroversielle våben

Nøgletallet angiver andelen af virksomheder, der er eksponeret til antipersonelle-landminer, klyngebomber samt kemiske eller biologiske våben. Eksponering betyder ejerskab, fremstilling eller investering. Andelen udregnes som for 'virksomheder aktive i den fossile sektor'.

Manglende due diligence for menneskerettigheder

Nøgletallet angiver andelen af selskaber uden en due diligence proces for at identificere, forebygge, afbøde og adressere negative menneskerettighedspåvirkninger. Andelen udregnes ved at tage summen af virksomhedernes vægt i porteføljerne, der mangler en due diligence proces.

Afskovningspolitik

Nøgletallet angiver andelen af virksomheder, der ikke har en afskovningspolitik. Andelen udregnes som ovenfor.

Regnskabspraksis for biodiversitetsnøgletal

Anvendt praksis

PensionDanmark rapporterer for regnskabsåret 2022 på konsoliderede biodiversitetsnøgletal for seks udvalgte projekter inden for nybyggeri og byområder. De seks byudviklingsprojekter er udvalgt på baggrund af, at PensionDanmark har ejerskab over grunden ultimo 2022. Nøgletallene er udarbejdet i samarbejde med eksterne rådgivere, og metoden er baseret på en række biodiversitetsmål inspireret af videnskabelige anbefalinger samt DGNB bæredygtighedscertificeringskrav.

Baseline

For hvert nøgletal opgøres en baseline. Projektets baseline fastsættes til det tidspunkt, før arealudvikling i projektet påbegyndes. Det vil typisk være ifm. program- og konceptudvikling. For alle biodiversitetsnøgletal gælder det, at baseline opgøres på baggrund af luftfoto pr. balancedag af projektområdet samt i visse tilfælde feltregistrering og indtegnning på kort.

Samlet areal

Arealet for hvert projekt opmåles enten af eksterne rådgivere, eller der indhentes matrikelnumre fra Arealinformation – Danmarks Miljøportal. Matrikelnummeret eller numrene, hvis der er flere matrikler i byudviklingsprojektet, bruges til opslag af det matrikulære areal på ois.dk, der er ejet af Udvikling- og Forenkingsstyrelsen. Det samlede areal er summen af det matrikulære areal for de 6 byudviklingsprojekter.

Samlet grønt/blåt areal

Det samlede grønne/blå areal er summen af det grønne/blå areal for alle 6 projekter og tager udgangspunkt i DGNB certificering under kriteriet ENV1.5 om byklima. Andelen af samlet grønt/blåt areal er grønt/blåt areal divideret med samlet areal. Grønt areal omfatter alle habitattyper med planter, som opmåles i forbindelse med beregning af biofaktor. Disse habitattyper er eksempelvis klippet græs/boldbaner, naturgræs og græsningsarealer, krat og buske, grønne tage og facadebeplantning. Blåt areal er sø-areal, der omfatter areal med permanent vandspejl.

Areal med vegetation opmåles for baseline på luftfoto, ved feltregistrering og indtegnning på kort. Der indtegnes polygoner med vegetation på luftfoto og arealet opmåles i 'Geografic Information System' (GIS) i kvadratmeter. Via open source programmet, QGIS, hvor de årlige luftfoto er tilgængelige, analyseres og opmåles de angivne arealer. Specifikt for Trælasten i Aarhus er data (kort) indhentet fra en ekstern rådgiver, og arealer er indtegnet i GIS via luftfoto, da arealerne, i modsætning til de andre projekter, ikke fremgår af den udleverede eksterne rapport.

Kronedække

Det samlede kronedække er summen af kronedækket for alle 6 projekter. Andelen af kronedækket er det samlede kronedæk-keareal divideret med det samlede areal. Træer og kronedække omfatter areal, der er dækket af træers kroner. Det er både skovområder, trægrupper og enkeltstående træer. Summen af arealkategorierne i DGNB biofaktor-beregningen for træ- og skovplantninger samt enkeltstående træers kro-neareal svarer til arealet. Ud fra en vurdering af tætheden og højden af et busk-areal kan en busk såsom pilekrat sommetider indgå i kronedækket. Beregningen af kronedækket følger samme metode som for grønt/blåt areal. For større områder kan arealet opmåles vha. en remote sensing GIS-analyse.

Biofaktor

Nøgletallet er et udtryk for den biologiske aktivitet, som en byggegrund, et byggefelt, et boligområde eller en bydel levner plads til, og biofaktoren anvendes i DGNB certificering under kriteriet ENV1.5 om byklima. Udregningen bygger på, at en høj biofaktor giver mulighed for stor biodiversitet. Arealerne af de forskellige beplantninger/overfladetyper opmåles på luftfoto i GIS som beskrevet for samlet grønt/blåt areal. Gennem et skema fra BUILD, Aalborg Universitet, indtastes de opmålte arealer af forskellige beplantninger/overfladetyper, hvorefter der ganges en vægtet faktor på arealerne. Det giver en samlet biofaktor med en værdi mellem 0 og 2, hvor 2 er en høj biofaktor, mens 0 er en lav biofaktor.

Kvalitetshabitat A

Nøgletallet er summen af kvalitetshabitat fra de 6 projekter, og andelen af kvalitetshabitat er det samlede kvalitetshabitat divideret med det samlede areal. Kvalitetshabitat er områder, der indeholder naturlig diversitet af lokalt tilpassede plantearter, variati-on i fysiske habitatstrukturer, herunder beskyttede og værdifulde naturområder. Områder med kvalitetshabitat identificeres ved feltregistrering eller på luftfoto som beskrevet for samlet grønt/blåt areal. Opgørelsen af kvalitetshabitat følger DGNB kriteriet ENV2.4 Metode III.

Krøll Cranes

APPENDIKS

- 86 PAI indikatorer
- 88 Den periodiske disclosure
- 96 Rapportering for 2022 i henhold til taksonomiforordningens artikel 8
- 98 Den periodiske rapportering
- 99 Datakilder og databehandling
- 100 Erklæring om artikel 8-produkt

PensionDanmarks rapportering på PAI

Disclosure-data

Indikator for negativ bæredygtighedsindvirkning	Enhed	2022				2021
		Aktier		Virksomhedsobligationer		Aktier
		Nøgletal	Datadækning (%)	Nøgletal	Datadækning (%)	Nøgletal
1 Scope 1	Ton	415.504		442.257		620.516
Scope 2	Ton	112.580		85.513		107.124
Total	Ton	528.084	99,0	527.770	80,9	727.640
2 CO ₂ -aftryk	Ton/mio. EUR	46,2		170,4		51,2
3 CO ₂ -intensitet	Ton/mio. EUR	106,6		297,0		148,8
4 Virksomheder aktive i den fossile sektor	Pct.	8,7	97,9	11,5	73,1	6,3
5 Andel af ikke-vedvarende energi	Pct.	71,9	95,5	73,2	88,7	77
6 Energiforbrugsintensitet i højemissionssektorer			58,3		26,9	
Landbrug, skov og fiskeri	GWh/mio. EUR	0,4		7,5		0,2
Råstofudvinding	GWh/mio. EUR	0,9		39,0		2,1
Industri	GWh/mio. EUR	0,7		1,1		0,7
El, gas og varmforsyning	GWh/mio. EUR	5,1		20,9		5,1
Bygge og anlæg	GWh/mio. EUR	0,7		5,2		0,6
Handel og reparationsindustri	GWh/mio. EUR	0,1		0,2		0,1
Hotel og restaurationsvirksomhed	GWh/mio. EUR	0,0		0,3		1,3
Transport	GWh/mio. EUR	0,9		3,8		1,6
Fast ejendom, udlejning og forretningsservice	GWh/mio. EUR	0,5		0,4		0,3
7 Aktiviteter i sensitive biodiversitetsområder ¹	Pct.	8,8	91,2	8,8	72,9	8,1
8 Vandemissioner	Ton/mio. EUR	44,4	9,7	300,5	3,9	7,6
9 Fartigt affald	Ton/mio. EUR	7,7	31,2	29,4	20,1	28,3
10 Overtrædelse af UN Global Compacts 10 principper	Pct.	0,6	77,8	1,2	46,8	0,8
11 Mangel på processer og overholdelsesmekanismer til at overvåge overholdelse af UN's Global Compact 10 principper	Pct.	44,6	97,1	39,8	70,3	49,8
12 Gennemsnitlig lønforskel mellem kønnene	Pct.	12,7	22,0	12,4	5,3	12,2
13 Gennemsnitlig kvindeandel i bestyrelser	Pct.	33,6	97,9	29,5	72,8	30,6
14 Eksposering til kontroversielle våben	Pct.	0,0	97,9	0,0	73,1	0,0
15 Politik for bekæmpelse af skovrydning	Pct.	7,1	97,4	2,9	75,3	6,4
16 Due diligence procedure inden for menneskerettigheder	Pct.	56,8	97,0	30,1	73,0	54,8

¹ Udover opgørelsen af selskaber med aktiviteter i sensitive biodiversitetsområder, er der også opgjort hvor mange selskaber der påvirker sensitive biodiversitetsområder negativt. I følge data fra MSCI har 4 selskaber i den børsnoterede aktieportefølje en negativ indvirkning på sensitive biodiversitetsområder, hvilket svarer til 0,1 pct. af porteføljen. For virksomhedsporteføljen er der ifølge MSCI ingen selskaber

Tabellen til venstre, *Disclosure-data*, udgør PensionDanmarks rapportering på de negative bæredygtighedsindvirkninger Principle Adverse Impact indikator – PAI i henhold til artikel 11 i (EU) 2019/2088 disclosure-forordning. Der rapporteres ikke på indikatorerne for investeringer i statsobligationer grundet manglende data.

PensionDanmark rapporterer i 2022 som noget nyt også på virksomhedsobligationsporteføljen i tillæg til den børsnoterede aktieportefølje, som vi rapporterede på i 2021. Derudover rapporterer vi også i år på datadækningen for indikatorerne, og i henhold til forordningen har vi udvalgt to frivillige indikatorer: afskovningspolitik og due diligence for menneskerettigheder, som vi rapporterer på.

Udviklingen for den børsnoterede aktieportefølje vidner blandt andet om, at der er opnået en stigning fra 30,6 pct. kvinder i bestyrelserne i 2021 til 33,6 pct. i 2022. Dertil er der også flere selskaber, der er blevet medlem af UN Global Compact, og dermed har processer og overholdelsesmekanismer til at overvåge overholdelse af UN Global Compacts 10 principper. Omvendt er lønforskellen mellem kønnene blevet en anelse højere i 2022 sammenlignet med 2021.

Sammenlignet med den børsnoterede aktieportefølje kan det overordnet konstateres, at virksomhedsobligationsporteføljen relativt set har større negative bæredygtighedsindvirkninger end aktieporteføljen. Eksempelvis er der flere selskaber, der overtræder UN Global Compacts 10 principper, får større andel af deres energi fra ikke-vedvarende energikilder samt færre, der har en afskovningspolitik. Dertil skal det bemærkes, at datadækningen for særligt vandemissioner og gennemsnitlig lønforskel mellem kønnene er lav. Det betyder eksempelvis, at de estimerede vandemissioner for virksomhedsobligationsporteføljen påvirkes kraftigt af de få observationer, som har et betydeligt højt aftryk. Og det er typisk hos selskaberne med betydelige vandemissioner, hvor der er data.

PensionDanmark vil ikke konkludere håndfast på opgørelsen endnu grundet svingende datakvalitet og lav dækning for en række af indikatorerne. Men vi forventer en forbedring af datakvaliteten over de kommende år. Eksempelvis bør data forbedres, når CSRD træder i kraft, og en stor andel af virksomhederne pålægges at rapportere i henhold til EU's European Sustainability Reporting Standards (ESRS), som forventes at have overlap med disclosure-forordningens PAI-indikatorer. Dertil efterspørger PensionDanmark som en del af vores aktive ejerskab øget transparens og mere pålidelig rapportering fra de virksomheder, vi investerer i.

Den periodiske disclosure

Periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/85

Produkt navn: PensionDanmarks pensionsordning
 Identifikator for juridiske enheder (LEI-kode): 213800FU0GGLQ4FL3R57

Ved "bæredygtig investering" forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de virksomheder, der investeres i, følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020/852, og som opstiller en liste over miljømæssige bæredygtige økonomiske aktiviteter. I nævnte forordning er der ikke fastsat en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med klassificeringssystemet et eller ej.

Bæredygtighedsindikatorer måler, hvordan de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af dette produkt opnås.

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

Ja Nej

☐ Det foretog bæredygtige investeringer med et miljømål: ___%	☒ Det fremmede miljømæssigt/socialt (M/S) karakteristika, og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på 13,8 %
☐ i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet	☒ med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet
☐ I økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet	☒ med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet
☐ Det foretog bæredygtige investeringer med et socialt mål: ___%	☒ med et socialt mål
	☐ Det fremmede M/S- karakteristika, men foretog ikke nogen bæredygtige investeringer

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

PensionDanmark har i 2022 haft fremme af miljø- og sociale karakteristika højt på dagsordenen. Vores investeringer skal leve op til vores kriterier for ansvarlige investeringer for at være i investeringsuniverset, og det sikres blandt andet gennem værktøjer som aktivt ejerskab og eksklusion af bestemte sektorer og selskaber, som ikke lever op til vores kriterier for ansvarlig investeringer. Dette har også været gældende for 2022.

I mange år har vi været med til at udvikle løsninger på klimaområdet ved at investere i vedvarende energi og bæredygtigt byggeri, hvilket i 2022 er fortsat med vores samarbejdspartner Copenhagen Infrastructure

De vigtigste negative indvirkninger er investeringsbeslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korruption og bekæmpelse af bestikkelse.

Partners forslag om etablering af en brint-ø i Nordsøen. Derudover har PensionDanmark i 2022 udgivet en ny biodiversitetsstrategi, der yderligere bidrager til vores arbejde med at fremme miljømæssige karakteristika.

For at sikre gennemsigtighed ift. fremme af miljø- og sociale karakteristika, har PensionDanmark i 2022 desuden udvidet rapporteringen af klimapåvirkningen fra investeringer, så den nu dækker 80 pct. af investeringsporteføljen.

Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?

PensionDanmark måler på en række forskellige bæredygtighedsindikatorer for vores investeringer, herunder bl.a. CO₂-aftryk, udbygning af ny kapacitet til produktion af grøn strøm og den CO₂-besparelse, som estimeres opnået gennem investeringer i grøn infrastruktur som vindmøller og solcelleparker i hele verden.

I 2022 har PensionDanmarks investeringer i grøn energi medført idriftsættelse af ny kapacitet til produktion af grøn strøm svarende til 254 MW. Den nye kapacitet kommer bl.a. fra solcelleparker i Nordamerika, som PensionDanmark har været med til at investere via Copenhagen Infrastructure Partners, og som i 2022 er begyndt at producere strøm.

PensionDanmarks investeringer i grøn infrastruktur har i 2022 givet en estimeret CO₂-besparelse på 1,3 mio. ton CO₂. Besparelsen sker dels gennem vores investeringer i de danske vindmølleparker Nysted og Anholt, samt i vores investeringer gennem Copenhagen Infrastructure Partners.

Udviklingen for aktieporteføljen vidner blandt andet om, at der er opnået en stigning fra 30,6 pct. kvinder i bestyrelserne i 2021 til 33,6 pct. i 2022. Dertil er der også flere selskaber, der er blevet medlem af UN Global Compact og dermed har processer og overholdelsesmekanismer til at overvåge overholdelse af UN Global Compacts principper. Omvendt er lønforskellen mellem kønnene blevet en anelse højere i 2022 sammenlignet med 2021. Der er derudover lavet investeringer, som fremmer FN's 17 verdensmål, herunder gennem Verdensmålsfonden og Investeringsfonden for Udviklingslande. Fremme af de forskellige 17 verdensmål måles bl.a. ved hjælp af data fra MSCI.

Derudover er 35 pct. af PensionDanmarks ejendomsportefølje i 2022 bæredygtighedscertificeret eller præcertificeret. Det svarer til en stigning på 5 pct. sammenlignet med 2021. PensionDanmark har i 2022 desuden løbende holdt øje med mistænkelig adfærd fra selskaber fra både rådgivningsfirmaet Sustainability, der løbende har rådgivet om kontroversielle selskaber og dels fra vores investeringsetiske samarbejdspartner, Federated Hermes EOS, som udsender "client alerts" om mistænkelig adfærd fra selskaber. På den baggrund er det løbende blevet evalueret om selskaber i investeringsuniverset er involveret i aktiviteter, som vi anser for at være forbundet med særligt høje bæredygtighedsrisici.

Hvad var målene for de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?

PensionDanmark har tilsluttet sig Net-Zero Asset Owner Alliance (NZAOA) og FN's klimapanel, IPCC's forståelse af Parisaftalen om at begrænse den globale temperaturstigning til max 1,5° C ved at opnå en netto-nul udledning af drivhusgasser inden 2050. PensionDanmark har derfor en strategisk målsætning om, at det meste af produktets udledning, der stammer fra aktier og virksomhedsobligationer, inden 2025 skal have et aftryk på 9,1 ton CO₂e/mio.kr.

Samlet set er klimaaftrykket af børnsnoterede aktier og obligationer 9,8 ton CO₂e/mio.kr. i 2022. Dermed er vi kun 7 pct. fra vores mål for 2025.

Som et arbejdsmarkedspensionselskab, der er oprettet af overenskomstpartnerne, har PensionDanmark også fokus på investeringernes indvirkning på sociale mål, herunder arbejdstagerforhold, diversitet og menneskerettigheder. I 2022 har PensionDanmark haft fremgang til virksomhedsdialoger, der omhandlede sociale karakteristika, herunder arbejdstager- og menneskerettigheder. Disse dialoger udgjorde 25 pct. af de samlede virksomhedsdialoger i 2022, og var dermed det næststørste tema for vores aktive ejerskab efter klima og miljø.

Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?

I løbet af 2022 har PensionDanmark løbende overvåget produktets investeringer for eventuelle negative indvirkninger på miljø og sociale forhold. Til det formål samarbejder vi med den investeringsetiske samarbejdspartner Federated Hermes EOS, og modtager rapportering fra rådgivningsfirmaet Sustainalytics om virksomheder involveret i produktion af kontroversielle våben, tobak og olieudvinding fra tjæresand mv. Derudover er der løbende blevet modtaget 'client alerts' om selskaber, der udviser mistænkelig adfærd.

På baggrund af den løbende overvågning har PensionDanmark ekskluderet selskaber fra investeringsuniverset, men primært haft fokus på at udøve aktivt ejerskab overfor selskaber, der potentielt skader de miljømæssige og sociale investeringsmål. Dette gøres bl.a. i form af stemmeafgivelse på generalforsamlinger og dialog direkte med selskaberne. I alt har PensionDanmark i 2022 haft 680 dialoger med 347 virksomheder.

Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Siden 2021 har PensionDanmark indsamlet data på 'Principle Adverse Impact' (PAI)-indikatorer for investeringer i aktier. Disse indikatorer måler på negative bæredygtighedsindvirkninger inden for både klima, biodiversitet og sociale forhold. Selvom datadækningen i 2022 ikke har været fuldstændig, inddrages PAI-indikatorerne i stigende grad i ESG-arbejdet og kan give anledning til at der udøves aktivt ejerskab mv.

Der er målt på 16 forskellige PAI-indikatorer, og det fulde overblik kan ses i CSR-rapporten for 2022 og på PensionDanmarks hjemmeside. Blandt andet er der målt på andelen af selskaber i aktieporteføljen som har tilsluttet sig UN Global Compact. Denne andel er steget fra 50,2 pct. i 2021 til 55,4 pct. i 2022. Det afspejler bl.a. resultatet af aktivt ejerskab på baggrund af PAI-indikatorerne.

Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder?

PensionDanmarks retningslinjer for ansvarlige investeringer baserer sig grundlæggende på respekt menneskerettighederne. Brud på OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder har derfor også været et opmærksomhedspunkt i 2022.

I 2022 er andelen af vores investeringer i aktieporteføljen, som har en due diligence-proces på menneskerettigheder steget fra 55 pct. i 2021 til 58 pct. i 2022 målt på 97 pct. af aktieporteføljen.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier.

Princippet om ikke at gøre skade gælder kun de for investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Listen omfatter de investeringer, der udgjorde den største andel af de finansielle produkts investeringer i referenceperioden.

I 2022 er der blevet ekskluderet selskaber, der har overtrådt PensionDanmarks retningslinjer for ansvarlige investeringer eller som er involveret i aktiviteter, som PensionDanmark har udelukket fra investeringsuniverset. PensionDanmark er opmærksom på de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer, og der har derfor været meget fokus på det aktive ejerskab, og der er blevet foretaget mange dialoger med virksomheder i 2022.

Dette fokus har blandt andet gjaldt WizzAir, som ikke har overholdt ILO's konventioner om arbejdstagerrettigheder, og der har i 2022 i det aktive ejerskab været fokus på at indgå i dialog med en række virksomheder om deres vigtigste bæredygtighedsindvirkninger. Efter dialog med selskabet, var det nødvendigt at ekskludere WizzAir fra PensionDanmarks investeringsunivers.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

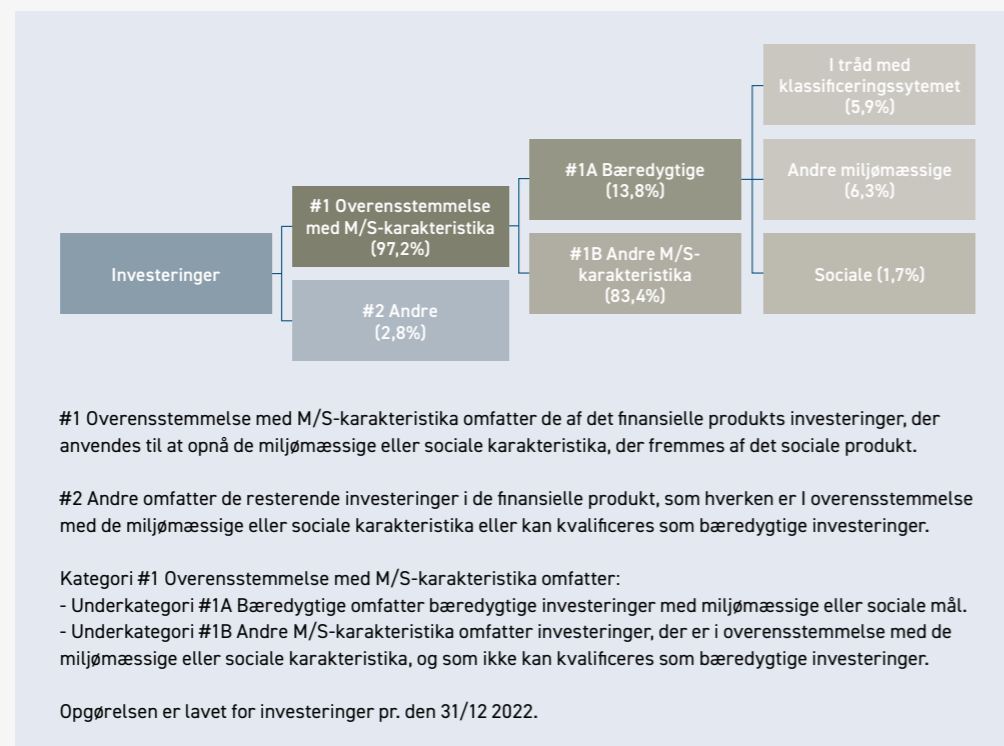
Største investeringer	Sektor	% aktiver	Land
NYKRE 1 01/01/24	Finans (realkredit)	1,4%	DK
NYKRE 1 07/01/23	Finans (realkredit)	1,1%	DK
RDKRE 1 04/01/23	Finans (realkredit)	1,1%	DK
Anholt Havvindmøllepark	Energi	1,1%	DK
NDASS Float 07/01/25	Finans (realkredit)	0,8%	DK
Novo Nordisk A/S	Sundhed	0,8%	DK
DGB 1 1/2 11/15/23	Stat	0,7%	DK
Nykredit	Finans	0,6%	DK
Copenhagen Infrastructure II	Energi	0,6%	DK
NYKRE 1 07/01/27	Finans (realkredit)	0,6%	DK
Microsoft Corp	Tech	0,6%	US
2,50% 79.s.b.IS 47	Finans (realkredit)	0,6%	DK
Copenhagen Infrastructure IV	Energi	0,6%	DK
Blackstone Real Estate Part IX	Ejendomme	0,5%	US
CI Artemis	Energi	0,5%	DK

Oversigten er opgjort for den 31.12.2022.

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

Andelen af bæredygtighedsrelaterede investeringer per 31. december 2022 var på 13,8 pct. Tallet inkluderer investeringer i overensstemmelse med EU-taksonomien, samt andre miljømæssige og socialt bæredygtige investeringer. Den samlede opgørelse af bæredygtighedsrelaterede investeringer er baseret på rapporteret data samt estimer for de investeringer, hvor der ikke har været rapporteret data tilgængelig. Vi har valgt at inkludere estimeret data i opgørelsen, da vi ønsker at skabe mest mulig transparens omkring de bæredygtige investeringer. Da der på nuværende tidspunkt er en begrænset datadækning ift. rapportering af overensstemmelse med EU-taksonomien, vurderes det ikke, at rapportering udelukkende baseret på rapporteret data giver det mest fyldestgørende og korrekte billede, og derfor inkluderes estimeret data i opgørelsen. Det er i de følgende afsnit opgjort, hvornår en opgørelse bygger på data og, hvornår det bygger på estimeret data.

Hvad var aktivallokeringen?

Opgørelsen over '#1A Bæredygtige' investeringer er baseret på investeringer i aktier, virksomhedsobligationer, ejendomme, grøn energiinfrastruktur og enkelte direkte investeringer.

Af de samlede opgjorte bæredygtige investeringer, udgjorde aktier 23 pct., virksomhedsobligationer 6 pct., ejendomme 34 pct., grøn infrastruktur 36 pct. og direkte investeringer 2 pct. af de bæredygtige investeringer medtaget under '#1A'. Det har ikke været muligt at opnå den tilstrække datadækning for andre aktivklasser for 2022 til at kunne inkludere dem i denne kategori.

Investeringer medtaget under '#1B Andre M/S karakteristika' dækker delvist over investeringer, hvor der enten ikke er datadækning for at kunne dokumentere, at de kan opgøres som bæredygtige investeringer. Det gælder for investeringer i aktivklasserne private equity, private debt, indeksobligationer og realkredit. Det gælder også for investeringer, som vurderes at være omfattet af taksonomien (såkaldt "taxonomy eligible"), men hvor der ikke er tilstrækkelig dokumentation til at fastslå, at de er i overensstemmelse med taksonomien.

PensionDanmarks investeringer har til hovedformål at skabe et godt risikjusteret afkast til vores medlemmer på deres pensionsopsparing. Investeringer medtaget under '#1B Andre M/S karakteristika' dækker derfor også over investeringer, som ikke har til formål at bidrage til bæredygtigheds mål, men i stedet bidrager til at skabe et positivt afkast, som kan skabe rammerne for en god pension og tryk alderdom for vores medlemmer. Generelt bidrager finansieringen af selskaber og projekter i PensionDanmarks investeringsunivers, der dækker over et stort antal sektorer og geografier, til at fremme velstand, vækst og beskæftigelse.

Alle PensionDanmarks investeringer skal leve op til vores retningslinjer for ansvarlige investeringer, og alle selskaber evalueres på basis af deres forretningsmodel og tilgang til miljøhensyn, menneskerettigheder og arbejdstagerforhold, således at de fremmer miljø og sociale karakteristika. Selskaber, som ikke lever op til PensionDanmarks politik, og hvor dialog er udsigtløs, ekskluderes.

Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?

Investeringerne i aktier og virksomhedsobligationer er foretaget inden for en række forskellige sektorer, som ses nedenfor:

Sektor	Pct. af aktieporteføljen	Pct. af virksomhedsobligationer
Ejendomme	3,2%	2,2%
Energi	3,0%	12,0%
Finans	14,2%	20,2%
Forbrugsgoder	6,8%	15,4%
Forsyning	4,1%	9,2%
Industri	10,1%	10,3%
IT	15,2%	2,8%
Konsumentvarer	9,4%	9,1%
Materialer	5,2%	5,8%
Sundhedspleje	20,8%	3,1%
Telekommunikation	8,0%	9,9%

For investeringer i aktieporteføljen er 8,7 pct. af selskaberne aktive i den fossile sektor på baggrund af en datadækning på 97,9 pct. For investeringer i virksomhedsobligationer er 11,5 pct. af selskaberne aktive i den fossile sektor på baggrund af en datadækning på 73,1 pct.

er bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke tager hensyn til kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter i henhold til EU-klassificeringssystemet.

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Investeringer, der er opgjort som bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, vurderes at bidrage til enten miljømålet i taksonomien om modvirkning af klimaændringer eller tilpasning til klimaændringer. Andelen af de samlede investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-taksonomien opgøres for 2022 til 5,9 pct. af alle PensionDanmarks investeringer inkl. statsobligationer. Hvis statsobligationer ikke inkluderes som en del af de samlede investeringer, er tallet 6,1 pct. I henhold til oplysningskravene i artikel 3 i forordning (EU) 2020/852 henviser vi til den revisorerklæring, der er givet på hele rapporten.

Andelen baserer sig på bedst tilgængelige estimater og dækker investeringer i børsnoterede aktier, virksomhedsobligationer, ejendomsporteføljen og grøn infrastruktur. Opgørelsen over aktieporteføljen og virksomhedsobligationer er opgjort på baggrund af bedst tilgængelig data fra MSCI, som baserer sig på en estimering af den maksimale overensstemmelse med EU-taksonomien for hvert enkelt selskab. Da der er tale om et estimat af den maksimale andel for hver investering, kan det reelle tal være lavere.

Opgørelsen af virksomhedsobligationer i overensstemmelse med EU-taksonomien inkluderer kun grønne obligationer, hvor der tilgængelig estimeret data fra MSCI for virksomhedsobligationens overensstemmelse med EU-taksonomien.

Opgørelsen af den grønne infrastruktur er lavet på baggrund af tilgængelige estimater over PensionDanmarks grønne energiprojekter, og inkluderer derfor investeringer i danske havvindmølleparker. Vurderingen af ejendomsporteføljen er baseret på en intern opgørelse af eksisterende ejendomme med energimærke A og nybyggeri med energimærke A2015 og A2020, som er vurderet til at leve op til taksonomiens energikrav. Kriterierne for 'Do no significant harm' og 'Minimum social safeguards' er ikke medtaget i vurderingen for ejendomme.

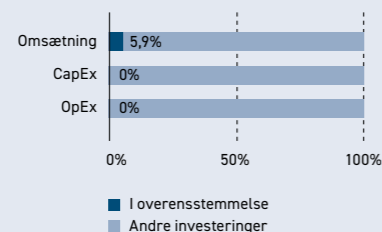
Vi vurderer at i takt med, at datadækningen for overensstemmelse med EU-taksonomien stiger de kommende år, vil andelen af de samlede investeringer, som er i overensstemmelse med EU-taksonomien, stige.

Dertil forventes det, at screeningskriterierne for de 4 øvrige miljømål i EU-taksonomien vil blive fastlagt i 2023, og der vil derfor fremadrettet kunne medregnes investeringer i selskaber, der bidrager væsentligt til de andre miljømål, herunder bl.a. biodiversitet og cirkulær økonomi."

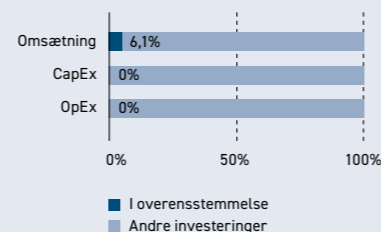
Diagrammerne nedenfor viser med blå procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer*, viser det første diagram overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forhold til det finansielle produkts investeringer, inkl. statsobligationer, mens det andet diagram kun viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. statsobligationer.

Da der for 2022 ikke har været tilgængelig data eller estimater på overensstemmelsen af PensionDanmarks investeringer ud fra CapEx og OpEx, er begge parametre opgjort til 0 pct.

1. Investeringer i overensstemmelse med klassificeringssystemet, inkl. statsobligationer*

2. Investeringer i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ekskl. statsobligationer*

*For disse diagrammer omfatter 'statsobligationer' alle statsengagementer.

Mulighedsskabende aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål. Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstof-fattige alternativer, og som blandt andet har drivhusgas-emissionsniveauer, der svarer til de bedste resultater.

Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter?

På grund af manglende data har det ikke været muligt at opgøre andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter.

Hvad var minimumsandelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Andelen af bæredygtige investeringer, som ikke er i overensstemmelse med EU-taksonomien er 6,3 pct. Opgørelsen dækker over investeringer i grønne obligationer, ejendomme, grøn infrastruktur og direkte investeringer i selskaber, som vurderes at leve op til andre miljømål, herunder cirkulær økonomi.

For ejendomme er der inkluderet investeringer i ejendomme, der har opnået bæredygtigheds-certificeringerne DGNB Guld og Platin, Leed Gold og Platinium samt Breeam. Der er desuden inkluderet investeringer i ejendomme, som det forventes bliver certificeret med DGNB Guld og som er planlagt til at leve op til energimærke A2020. De bæredygtighedscertificerede bygninger udgør 12,2 pct. af bæredygtige investeringer med et miljømål, som ikke er i overensstemmelse med EU-taksonomien, mens andelen af de forventede bæredygtighedscertificerede bygninger udgør 15,2 pct..

Derudover er der inkluderet investeringer i grøn energiinfrastruktur (bl.a. vindmølle- og solcelleparker), som ikke endnu har kunne opnå tilstrækkelig information til at opgøre, om investeringerne er i overensstemmelse med EU-taksonomien. Derudover er medregnet investeringer i grønne obligationer. Opgørelsen af investeringer i grønne obligationer er baseret på data fra Bloomberg, hvor grønne obligationer er opgjort på baggrund af at obligationerne fremmer modvirkning af klimaforandringer og tilpasning til klimaforandringer samt andre bæredygtighedsmål.

Hvilken minimumsandel udgjorde socialt bæredygtige investeringer?

Andelen af socialt bæredygtige aktiviteter udgjorde 1,7 pct. af de samlede investeringer. Opgørelsen er delvist baseret på data fra MSCI på den børsnoterede aktieportefølje, der opgør i hvor høj grad et selskabs aktiviteter er i overensstemmelse med verdensmålene om at afskaffe fattigdom, stoppe sult, sundhed og trivsel, kvalitetsuddannelse og ligestilling mellem kønnene. Derudover er investeringer i Verdensmålsfonden også inkluderet i opgørelsen, som er investeringer i udviklingslande med formål at realisere FN's 17 verdensmål.

Hvilke investeringer blev medtaget under "Andre", hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Investeringer medtaget under 'Andre' inkluderer derivater og likvide midler og udgør 2,8 pct. af de samlede investeringer. Disse investeringer er medtaget under 'Andre', da det ikke er muligt at opgøre, hvorvidt de fremmer miljømæssige og sociale karakteristika. Alle PensionDanmarks investeringer skal leve op til vores retningslinjer for ansvarlige investeringer.

Hvilke foranstaltninger er der blevet truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

PensionDanmark har også i 2022 overvåget, om vores investeringer lever op til vores retningslinjer for ansvarlige investeringer. Hvis der har været problemer inden for miljø eller sociale forhold, er der blevet reageret enten gennem det aktive ejerskab, herunder gennem dialog med selskaberne og afstemninger på deres generalforsamlinger. I det tilfælde hvor selskaber ikke lever op til PensionDanmarks retningslinjer for ansvarlige investeringer, og hvor dialog er meningsløs, har det ført til eksklusion af selskabet.

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Der er ikke angivet et specifikt indeks som referencebenchmark.

Rapportering for 2022 i henhold til taksonomiforordningens artikel 8

EU offentliggjorde i 2020 et klassifikationssystem for miljø-mæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter, som kaldes for EU-taksonomien. Taksonomien skaber et fælles grundlag og sprog for, hvad der er miljø-mæssig bæredygtig aktivitet. For at en økonomisk aktivitet kan betegnes som at være i overensstemmelse med taksonomien, så skal den bidrage positivt til mindst 1 af de 6 miljømål, mens aktiviteten ikke må skade øvrige miljømål samt leve til sociale minimumsstandarder. Hvis en økonomisk aktivitet er beskrevet i EU's taksonomi, men ikke nødvendigvis lever op til kravene i taksonomien, er den omfattet af taksonomiforordningen (på engelsk "taxonomy eligible"). Denne opgørelse viser andelen af, hvor mange af PensionDanmarks investeringer som er omfattet af taksonomien, når der tages udgangspunkt i indberettet data. Da implementeringen af taksonomien stadig er i en tidlig fase er den tilgængelige data til opgørelsen derfor begrænset. Derudover er det på nuværende tidspunkt primært store virksomheder, som er forpligtet til at opføre om deres

aktiviteter er omfattede af taksonomien. Derfor er der i de obligatoriske oplysninger kun medtaget indberettede tal fra vores børsnoterede aktieportefølje, infrastrukturinvesteringer, ejendomsinvesteringer og virksomhedsobligationer. For porteføljen af aktier og virksomhedsobligationer er opgørelsen udarbejdet på baggrund af data fra dataleverandøren MSCI, der bygger på offentliggjort taksonomidata fra selskaberne. Opgørelsen af vores infrastrukturinvesteringer bygger på tilgængelig rapportering fra de infrastrukturprojekter, vi har investeret i. Redegørelsen for vores ejendomsinvesteringer er baseret på en intern opgørelse af vores investeringer i køb og ejerskab af fast ejendom samt opførelse af nye bygninger, som begge er økonomiske aktiviteter, der er omfattet af taksonomien.

Oplysningerne nedenfor er opgjort pr. 31-12-2022 på nær Private Equity og Private Debt, der er opgjort pr. 30-09-2022, jf. regnskabspraksis.

Obligatoriske oplysninger if. Artikel 8 i taksonomiforordningen

	Forklaring	Andel af de samlede aktiver
Andel af de samlede aktiver, som er omfattet af taksonomiforordningen ("taxonomy-eligible")*	Andel af de samlede aktiver, som er omfattet af EU's klassificeringssystem og som er omfattet af taksonomiens første 2 miljømål om forebyggelse af klimaforandringer og tilpasning til klimaforandringer. Tallene er baseret på rapporteret data.	14%
Andel af de samlede aktiver, som ikke er omfattet af taksonomiforordningen ("not taxonomy-eligible")*	Andel af de samlede aktiver, som ikke er omfattet af taksonomiens miljømål om forebyggelse af klimaforandringer og tilpasning til klimaforandringer. Tallene er baseret på rapporteret data.	86%
Andel af statspapirer	Andel af de samlede aktiver, som udgøres af eksponeringer over for centraladministrationer, centralbanker og supranationale udstedere.	4,4%
Andel af derivater	Andel af de samlede aktiver, som udgøres af derivater.	2,4%
Ikke-dækkede aktiviteter	Andel af de samlede aktiver, som ikke er forpligtet til at offentliggøre ikke-finansielle oplysninger i henhold til artikel 19a eller 29a i direktiv 2013/34/EU. Andelen er baseret på en estimering og den reelle andel kan derfor være højere.	0,7%

* Inkluderer ikke eksponering til centraladministrationer, centralbanker og supranationale udstedere, derivater og virksomheder, der ikke er forpligtet til at offentliggøre ikke-finansielle oplysninger i henhold til artikel 19a eller 29a i direktiv 2013/34/EU

Frivillige oplysninger

Opgørelsen af andelen af PensionDanmarks investeringer som er omfattet af taksonomien er begrænset af tilgængeligheden af rapporteret data, og vi har derfor valgt at supplere opgørelsen med yderligere oplysninger baseret på estimater. De supplerende oplysninger viser, hvor stor en andel af PensionDanmarks investeringer inden for forskellige aktivklasser som estimeres enten at være omfattet af eller er i overensstemmelse med taksonomiforordningen. For alle estimater er det forklaret, hvilken data og metode, der ligger til grund for estimaterne.

For estimeringen af andelen af investeringer som er i overensstemmelse med taksonomiforordningen (på engelsk "taxonomy

aligned") vurderes det, at de lever op til taksonomiens krav om, at aktiviteten har et positivt bidrag til et eller flere miljømål, ikke skader miljøet og lever op til sociale minimumsstandarder. Der er tale om en estimering, da der ikke er de nødvendige data tilgængelig til at kunne vurdere overensstemmelse med EU-taksonomien. På grund af de højere dokumentationskrav er den estimerede andel af PensionDanmarks investeringer, der er i overensstemmelse med taksonomiforordningen noget lavere end den estimerede andel, som er omfattet af taksonomien. Vi forventer, at andelen af investeringerne, der er i overensstemmelse med taksonomien, vil stige i de kommende år i takt med at flere selskaber får udarbejdet den nødvendige dokumentation for at være i overensstemmelse med taksonomiforordningen.

Oplysningerne nedenfor er opgjort pr. 31-12-2022 på nær Private Equity og Private Debt, der er opgjort pr. 30-09-2022, jf. regnskabspraksis.

Frivillige supplerende oplysninger

Forklaring	Mio. kr.	Andel af aktiv-klasser	Andel af de samlede aktiver
Estimeret andel af samlede investeringer, som er omfattet af taksonomiforordningen (taxonomy-eligibility)*			53,8%
Børsnoterede aktieportefølje	33.935	39,9%	12,3%
Virksomhedsobligationer	8.121	35,3%	3,0%
Ejendomsportefølje	23.655	100%	8,6%
Private Equity og Private Debt	17.237	41,2%	6,3%
Indeksobligationer	5.619	100%	2,0%
Realkredit	45.183	100%	16,4%
Infrastruktur	14.323	57,0%	5,2%
Estimeret andel af samlede investeringer, som er i overensstemmelse med taksonomiforordningen (taxonomy-alignment):*			4.435 5,2% 6,1%
Børsnoterede aktieportefølje	4.435	5,2%	1,6%
Virksomhedsobligationer	162	0,7%	0,1%
Ejendomsportefølje	8.540	43,7%	3,1%
Infrastruktur	3.716	12,9%	1,4%
Private Equity og Private Debt	-	-	-
Indeksobligationer	-	-	-
Realkredit	-	-	-

* De samlede aktiver inkluderer ikke eksponering til centraladministrationer, centralbanker og supranationale udstedere.

Den periodiske rapportering

PensionDanmark offentliggør i henhold til Disclosure-forordningen og Taksonomiforordningen en periodisk opgørelse for at skabe gennemsigtighed om produktets fremme af miljømæssige og sociale karakteristika. PensionDanmarks periodiske rapport for 2022 afdækker i hvilket omfang de miljømæssige og sociale karakteristika opfyldes af PensionDanmarks artikel 8-produkt, pensionsordningen. Rapporteringen følger den rapporteringsskabelon, som er udgivet af ESMA.

Oversigt over dokumentationen til de forskellige tal og opgørelser, som nævnes kan findes i dokumentet 'Periodisk opgørelse dokumentation'.

Idriftsættelse af ny kapacitet

Nøgletallet angiver den nye kapacitet til produktion af grøn strøm, som er blevet idriftsat i 2022, og som PensionDanmark gennem Copenhagen Infrastructure Partners har en ejerandel af. Medregnede projekter inkluderer Travers og Fighting Jays under CI IV og Unicus under CIP New Markets Fund I. Kapaciteten er udregnet på baggrund af dels CIP's ejerandel af de enkelte projekter, samt PensionDanmarks ejerskab af CI IV og CIP New Markets Fund I.

Opgørelser over det finansielle produkts største investeringer

Nøgletallet angiver de største enkeltstående investeringer og er opgjørt pba. investeringens størrelse og inkluderer de 15 største investeringer, hvor det var muligt at opgøre sektor og land.

Andel af investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-taksonomien

Nøgletallet angiver summen af investeringer i green bonds, aktier, ejendomme og grøn infrastruktur som estimeres at være i overensstemmelse med taksonomien ('aligned').

Andel af aktieporteføljen med et miljømål i overensstemmelse med EU-taksonomien

Nøgletallet angiver samlede investeringer i aktieporteføljen i aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU's taksonomi baseret på en estimering foretaget af MSCI.

Andel af virksomhedsobligationer med et miljømål i overensstemmelse med EU-taksonomien

Nøgletallet angiver samlede investeringer i grønne obligationer med aktiviteter, der er i overensstemmelse med EU's taksonomi baseret på en estimering foretaget af MSCI.

Ejendomme med et miljømål

i overensstemmelse med EU-taksonomien

Nøgletallet angiver samlede investeringer i eksisterende ejendomme med energimærke A og nybyggeri med energimærke A2015 eller A2020, som er vurderet til at leve op til taksonomiens energikrav. Kriterierne for 'Do no significant harm' og 'Minimum social safeguards' er ikke medtaget i vurderingen.

Grøn infrastruktur med et miljømål i overensstemmelse med EU-taksonomien

Nøgletallet angiver samlede investeringer i havvindmølleparkerne Nysted og Anholt, som varetages af Ørsted, og der har udmeldt, at alle deres aktiviteter, som er omfattet af EU-taksonomien, er i overensstemmelse med taksonomien i 2022.

Andel af investeringer med et miljømål, som ikke er i overensstemmelse med EU-taksonomien

Nøgletallet angiver en summering af investeringer inden for virksomhedsobligationer, ejendomme, grøn infrastruktur og direkte investeringer, som har et miljømål, men hvor der ikke er tilstrækkelig dokumentation til at opgøre, om de er i overensstemmelse med taksonomien. Der er medtalt følgende:

- Investeringer i grønne obligationer, som ikke er estimeret til at være i overensstemmelse med taksonomien.
- Investeringer i bæredygtigheds certificerede ejendomme, som enten har en certificering fra DGNB Guld/Sølv, Leed Platinum eller Breeam / Good
- Investeringer i grøn infrastruktur, som ikke er estimeret til at være i overensstemmelse med taksonomien, og det inkluderer bl.a. vindmølle- og solcelleparker under Copenhagen Infrastructure Partners.
- Direkte investeringer dækker over direkte investeringer i selskaber, hvor det vurderes, at de har en forretningsmodel, som bidrager positivt til cirkulær økonomi.

Andel af socialt bæredygtige investeringer

Nøgletallet angiver andelen af PensionDanmarks socialt bæredygtige investeringer. Opgørelsen tager primært udgangspunkt i data fra MSCI (SDG Alignment Methodology). Indikatoren er opgjørt som andelen af PensionDanmarks investeringer i hhv. børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer, der målt på deres drift og anvendelsen af deres produkt bidrager til som minimum et af de 5 SDG'er vi vurderer til særligt at fremme sociale formål: 1) Afskaf fattigdom 2) Stop sult 3) Sundhed og trivsel 4) Kvalitetsuddannelse 5) Ligestilling mellem kønnene. Derudover medregner vi PensionDanmarks investering i den del af SDG-fonden, der bidrager til sociale verdensmål.

Datakilder og databehandling

Data fra vores børsnoterede investeringsunivers trækkes ind via automatiske datatræk fra eksterne dataleverandører og bliver lagret i en ESG-database, som vedligeholdes i samarbejde mellem ESG-teamet og en tilknyttet data-manager. Tal til yderligere analyse trækkes via interne visualiseringsværktøjer såsom dashboards. Data på PensionDanmark investeringsunivers i børsnoterede aktier og obligationer kommer fra anerkendte tredjeparter, herunder MSCI og Bloomberg. Vi overvåger løbende datakvaliteten på det børsnoteret univers, herunder i forbindelse med vores kvartalsvise ledelsesrapportering, samt via vores datavisualiseringer og analyser.

I det unoterede univers er vi i løbende kontakt med vores samarbejdspartnere, såsom Copenhagen Infrastructure Partners og ejendomsselskab DEAS, der indsender henholdsvis produktionsdata på vores ejerskab af vedvarende energiinfrastruktur samt CO₂-udledning for vores direkte ejede ejendomme.

PensionDanmark gennemgår på årlig basis datakvalitet i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporteringerne. I tilfældet af dataestimat eller opregning foretager vi konsistentstjek mod rapporterede tal for universet. PensionDanmark rapporterer pr. 31/12/2022 på CO₂-udledninger for ca. 80 pct. af investeringsporteføljen, eftersom vi i 2022 er begyndt at regne på realkreditobligationer. Tallene estimeres med udgangspunkt i klimaaftryk fordelt efter geografi og sektor (efter Global Industry Classification Standard) ud fra det foreliggende datagrundlag eller opregninger baseret på rapporterede data.

Begrænsninger mht. metoder og data

Overordnet er der for ESG-data betydelige udfordringer med ufuldstændig datadækning, datakvalitet, og der er endnu ikke konsensus om rapporteringsstandarder. Det vanskeliggør investorerens arbejde med at sammenligne selskabernes indvirkning på samfund og miljø.

Særligt vedrørende CO₂-emissioner er der visse dataudfordringer og begrænsninger. Eksempelvis er der på nuværende tidspunkt ikke vedtaget klare standarder for, hvordan CO₂e-aftryk forbundet med grønne obligationer skal opgøres. PensionDanmark opgør derfor CO₂e-aftrykket både inklusiv og eksklusiv emissioner fra grønne obligationer.

Vi medtager ikke virksomhedernes scope 3-udledninger, fordi der er betydelig risiko for såkaldt double accounting, hvilket det finansielle system endnu ikke har fundet en god løsning på at behandle.

I rapporteringen af investeringsporteføljens negative bæredygtighedsindvirkninger er der for de såkaldte 'principal adverse impact (PAI) indicators' også betydelige udfordringer. Eksempelvis kunne der for PensionDanmarks børsnoterede aktieportefølje kun opnås en datadækning for ca. 10 pct. af porteføljeværdien for vandemissioner og ca. 22 pct. for lønforskel mellem mænd og kvinder. For virksomhedsobligationer er datadækningen endog endnu lavere. Den lave datadækning bevirker, at det er vanskeligt at drage valide konklusioner om vores investeringsporteføljens negative bæredygtighedsindvirkninger.

Vi arbejder konsekvent for at øge vores datadækningen, både for det noterede og unoterede område, hvor vi går i dialog med vores forvaltere og de selskaber, vi investerer i, om, at de skal begynde at rapportere på bæredygtighedsdata. Begrænsningerne i data og metode påvirker dog ikke produktet i at fremme sociale og miljømæssige karakteristika.

Erklæring om artikel 8-produkt

Produktets opfyldelse af sociale og miljømæssige karakteristika PensionDanmark fremmer miljømæssige og sociale karakteristika ved, at der gennem hele investeringsprocessen identificeres og håndteres bæredygtighedsfaktorer. Det betyder, at PensionDanmark indarbejder væsentlige miljømæssige og sociale forhold samt god ledelsespraksis i investeringsanalyser og investeringsbeslutninger, i udøvelsen af aktivt ejerskab og når eksterne forvaltere udvælges til at investere på vegne af PensionDanmark.

PensionDanmarks due diligence har til formål at identificere, forebygge, afhjælpe og redegøre for en investerings mulige negative bæredygtighedsvirkninger på samfundet/og eller miljø, og det vurderes også, hvordan investeringen løbende kan monitoreres. En alvorlig negativ indvirkning kan være krænkelse af arbejdstagerrettigheder eller forurening.

I PensionDanmarks investeringsunivers er tobak og kontroversielle våben samt sanktionsbelagte lande udelukket. Ligeledes udelukkes selskaber med 5 pct. eller højere omsætning fra termisk kulproduktion eller udvinding af olie fra tjæresand, samt selskaber der er involveret i nye kulminer, hvor der udvindes termisk kul. Gentagne overtrædelser og grove krænkelsers af fx arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder kan efter flere forgæves forsøg på at løse problemet gennem dialog også medføre udelukkelse af konkrete selskaber.

PensionDanmarks aktive ejerskab udøves gennem dialog med selskaberne og ved at stemme på deres generalforsamlinger, hvor vi forsøger at påvirke virksomheder til at forbedre deres indsats inden for en række bæredygtighedsrelaterede emner, herunder klima, sociale og ledelsesmæssige forhold.

Overordnet screenes alle investeringsporteføljer løbende for brud på PensionDanmarks investeringsetiske retningslinjer, og de opdateres på baggrund af nye tilgængelig data om investeringerne. Hvis PensionDanmark bliver bekendt med tilfælde, hvor investeringsstrategien ikke følges, vil der initieres dialog. Formålet er, at selskabet træffer de fornødne foranstaltninger til at undgå lignende brud i fremtiden. Hvis det ikke lykkes, kan investeringen blive afhændet.

PensionDanmarks grønne investeringer bidrager primært til taksonomiens miljømål om modvirkning af klimaforandringer. Det skyldes, at en stor del af PensionDanmarks grønne investeringer er investeret i energiinfrastruktur såsom vindmølle- og solcelleparker, biomasseanlæg samt Power-to-X. Lidt over halvdelen af PensionDanmarks investeringer i infrastruktur bidrager til, at fossile energikilder kan udfases fra det globale energimix.

Desuden investerer og opfører PensionDanmark også bæredygtige ejendomme, hvor der stilles høje krav til bygningens energiforbrug, men også til fx de anvendte materialer. Ejendommene certificeres efter internationale anerkendte standarder, herunder DGNB, LEED og BREEAM, hvor der et væsentlig fokus på miljø, økonomisk og social kvalitet i byggeriet. Ca. 35 pct. af PensionDanmarks eksisterende ejendomme er klassificeret som energimærke A, hvilket ifølge taksonomiens tekniske screeningskriterier er tilstrækkeligt til bidrage til miljømålet om mitigation af klimaforandringer.

Dertil udvikler en række af de selskaber, vi investerer i, morgendagens løsninger, der bidrager til at modvirke klimaforandringer.

Som følge af PensionDanmarks gennemgående krav til investeringernes bæredygtighed, udøvelse af aktivt ejerskab og betydelige målrettede investeringer i grønne og bæredygtige formål vurderes det, at hovedproduktet, pensionsordningen, er omfattet af disclosureforordningens artikel 8, det vil sige et såkaldt lysegrønt produkt.

Det skal understreges, at taksonomiens princip om ikke at gøre væsentlig skade kun gælder for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Teeranuch,
Hotel Crowne Plaza
i Ørestad.

Denne rapport er den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar i henhold til bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikrings-selskaber og tværgående pensionskasser, §132 og §132a.

Design
We Love People

Fotos
Ursula Bach, Jakob Boserup, Hans Ravn, Jonathan Grevsen, Astrid Maria B. Rasmussen, Shutterstock.

Forsideomslag
Havnearbejdere, Norseas Offshore. Fotograf Jesper Steensbeck.

PensionDanmark A/S

Langelinie Allé 43
DK-2100 København Ø
+45 3374 8000
info@pension.dk
pensiondanmark.com
CVR-nr: 16163279

